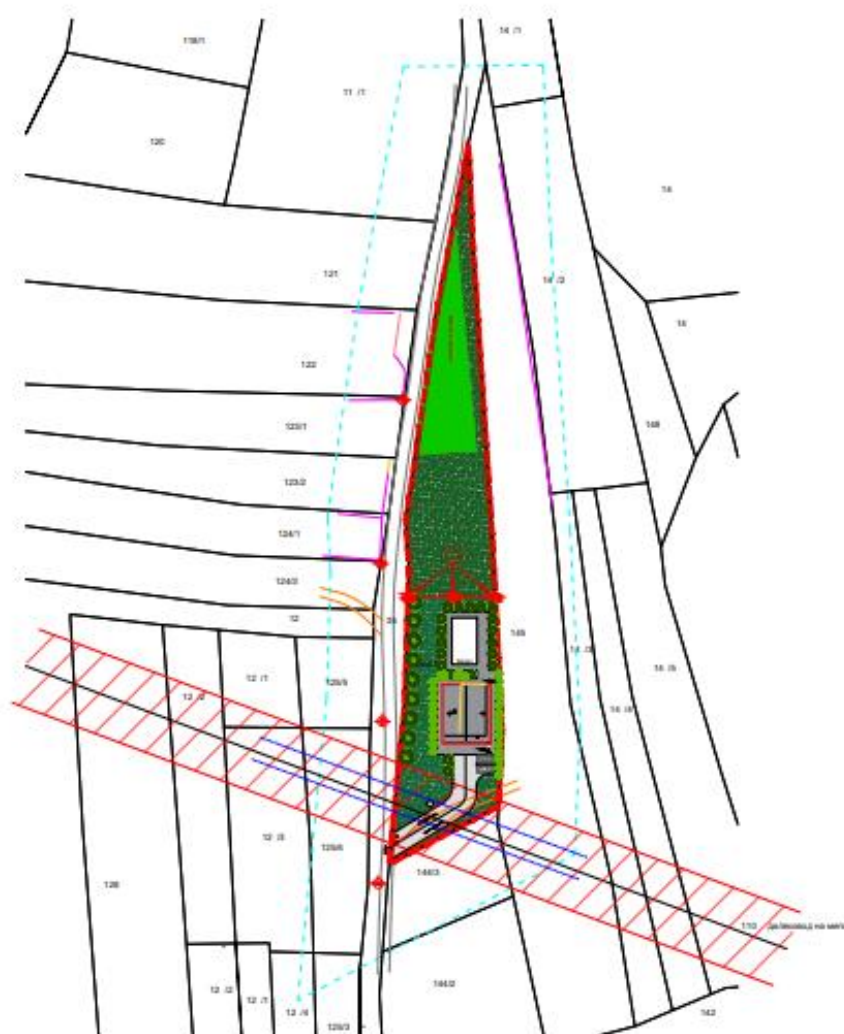

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

за

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДЕЖНА ПАРЦЕЛА (ГП) бр. 1 СО НАМЕНА А4.3 – СЕМЕЈНИ КУЌИ ЗА ВРЕМЕН ПРЕСТОЈ – ВИКЕНД КУЌИ

НА КП 144/1, КО ВАПИЛА, ОПШТИНА ОХРИД

НАЦРТ ВЕРЗИЈА

јануари, 2025 г.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

ИМЕ НА ПЛАНСКИ
ДОКУМЕНТ:

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДЕЖНА ПАРЦЕЛА 1 СО НАМЕНА А4.3 – СЕМЕЈНИ КУЌИ ЗА ВРЕМЕН ПРЕСТОЈ – ВИКЕНД КУЌИ НА КП 144/1, КО ВАПИЛА, ОПШТИНА ОХРИД

НАДЛЕЖЕН ОРГАН ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ПЛАНОТ:	ОПШТИНА ОХРИД
ДОКУМЕНТ:	НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ЗА УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДЕЖНА ПАРЦЕЛА 1 СО НАМЕНА А4.3 – СЕМЕЈНИ КУЌИ ЗА ВРЕМЕН ПРЕСТОЈ – ВИКЕНД КУЌИ НА КП 144/1, КО ВАПИЛА, ОПШТИНА ОХРИД
КЛИЕНТ:	МАРГАРИТА Г. ШУРБАН
ПОДГОТВЕНО ОД:	АЛЕКСАНДРА КАРАКАШОВА - САЧКАРСКА, ДИПЛ. ИНЖ. ПО ЖИВОТНА СРЕДИНА, ОВЛАСТЕН ЕКСПЕРТ ЗА СОЖС; ЃОКО ЗОРОСКИ, ДИПЛ. ИНЖ. ПО ЖИВОТНА СРЕДИНА, ОВЛАСТЕН ЕКСПЕРТ ЗА ОВЖС;
ПОТПИСНИК НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА СОЖС:	АЛЕКСАНДРА КАРАКАШОВА - САЧКАРСКА

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Со цел навремено да се согледаат евентуалните влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо-економските аспекти од реализација на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела (ГП) бр. 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина (Сл. Весник на РМ, бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 99/18, 89/22 и 171/22), потребно е спроведување на постапка за стратегиска оцена на животната средина.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина е потпишан од Експерт за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина (Копија на уверение, дадено во прилог). Извештајот за стратегиска оцена на животната средина го изработи Александра Каракашова Сачкарска, дипл. инж. за животна средина.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66, став 5, од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина, која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за ова, во прилог на извештајот е дадена копија на Уверение со број 12-2885/5 од 08.05.2023 год. издадена од страна на Министерство за животна средина и просторно планирање.

Александра Каракашова Сачкарска

Екперт за стратегиска оцена на животната средина

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број: 12-2885/5

Датум: 08-05-2023 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Александра Јован Каракашова Сачкарска родена на 22.10.1979 година во Штип, дипломирала на ден 29.12.2003 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Машински факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 18.11.2010 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Каја Шукова

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-6391/3
Датум: 13-09-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за оцена на влијание на проектите врз животната средина

Зороски Васил Ѓоко роден на 06.12.1979 година во Охрид, дипломирал на ден 06.12.2003 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Машински факултет, го положи **стручниот испит за оцена на влијание на проектите врз животната средина** на ден 14.11.2013 година, се стекна со **статус на експерт за оцена на влијание на проектите врз животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучен во Листата на експерти за оцена на влијание на проектите врз животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Северна Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

Contents

ЛИСТА НА АКРОНИМИ	9
1. ВОВЕД.....	10
2. ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	10
2.1. Цели на Стратегиската оценка на влијание врз животната средина	10
2.2. Правна рамка со која се регулира постапката за Стратегиска оценка на животната средина	11
2.3. Интегрирање на постапките за подготовка на СОЖС и УПВОУП.....	12
2.4. Методологија за изработка на СОЖС	15
2.4.1. Постапка за СОЖС	15
2.4.2. Определување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста.....	16
2.4.3. Учество на јавноста	17
2.4.4. Клучни елементи/информации во Извештајот за стратегиска оценка на животната средина.....	17
3. КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ.....	19
3.1. Краток преглед и содржина на планскиот документ	19
3.1.1. Опис на постојна состојба.....	20
3.2. Предмет и главни цели на Планскиот документ	26
3.3. Корелација на целите на планскиот документ со други релевантни планови и програми, плански документи и цели на заштита на животната средина	26
4. РЕЛЕВАНТНИ АСПЕКТИ НА МОМЕНТАЛНАТА СОСТОЈБА НА ЖИВОТНАТА СРЕДА	37
4.1. Географска положба и демографски карактеристики.....	37
4.2. Здравје на населението	39
4.3. Климатски карактеристики и квалитет на воздухот	40
4.4. Квалитет на воздухот	41
4.5. Климатски промени.....	43
4.6. Бучава.....	43
4.7. Хидрографски карактеристики	44
4.8. Почва.....	48
4.8.1. Геолошки карактеристики	48
4.9. Сеизмолошки карактеристики	48
4.10. Користење на земјиштето и економски развој.....	49
4.11. Биолошка разновидност.....	51
4.12. Предел.....	52
4.12.1. Главни карактеристики на Урбаниот предел.....	53
4.13. Културно наследство	54
4.14. Материјални добра	58
4.14.1. Сообраќајна поврзаност.....	58
4.15. Хидротехничка инфраструктура.....	59
4.15.1. Водоснабдување и канализација	59
4.15.2. Снабдување со електрична енергија и телекомуникација	61

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

4.15.3. Управување со отпад	61
5.КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПОДРАЧЈАТА КОИ БИ БИЛЕ ЗНАЧАЈНО ЗАСЕГНАТИ И СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ	65
5.1. Состојби, трендови и закани врз медиумите и областите од животната средина.....	65
5.2. Состојба во животната средина без имплементација на планскиот документ.....	67
6.ОБЛАСТИ КОИ СЕ ОД ПОСЕБНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ОД АСПЕКТ НА ЗАШТИТА НА ДИВИТЕ ПТИЦИ И ХАБИТАТИТЕ	69
7.ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОДРЕДЕНИ НА НАЦИОНАЛНО ИЛИ МЕЃУНАРОДНО НИВО.....	79
7.1. Цели на Стратегиската оценка на влијание врз животната средина	81
8.ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ	87
8.1. Можни влијанија од имплементација на Урбанистичкиот проект и мерки за намалување на влијанијата	88
9. АНАЛИЗА НА АЛТЕРНАТИВИ.....	93
10.ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ ВРЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ ОД АСПЕКТ НА ЖИВОТНА СРЕДИНА	93
11. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ.....	98
12. НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ.....	100
12.1. Вовед.....	100
12.2. Вовед во стратегиската оценка на животната средина (СОЖС)	100
12.3. Резиме/краток преглед на содржината, главните цели на планскиот документ и врска со другите релевантни планови и програми/плански документи	102
12.3.1. Краток преглед на содржината на Планот	102
12.3.2. Предмет и главни цели на Планот.....	103
12.3.3. Корелација на целите на планскиот документ со други релевантни планови, програми/плански документи.....	104
12.4. Релевантни аспекти за моменталната состојба во животната средина.....	104
12.5. Карактеристики на животната средина во подрачјата кои би биле значително засегнати и состојба без имплементација на Планот	105
12.6. Области кои се од особено значење за животната средина од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите	106
12.7. Цели на заштита на животната средина утврдени на национално и меѓународно ниво.....	106
12.8. Анализа на алтернативи	107
12.9. Веројатни значајни влијанија врз животната средина и мерки за намалување.....	107
12.10. План за мониторинг врз имплементацијата на Планот од аспект на животна средина.....	108
12.11. Заклучоци и препораки	109
13. КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА.....	111
Прилог 1. Одлука од Општина Охрид за спроведување на СОЖС.....	112
Прилог 2. Одлука од Општина Охрид за спроведување на СОЖС.....	113
Прилог 3. Мислење по одлука за спроведување на СОЖС	114
Прилог 4. Фотографии од локацијата	115

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Листа на слики

Слика 1. Интегрирање на постапките за СОЖС и подготовка на УП	14
Слика 2. Чекори/фази на СОЖС	16
Слика 3. Топографски приказ на локацијата на планскиот опфат на КП 144/1, КО Вапила	21
Слика 4. Урбанистичко решение за проектен опфат	25
Слика 5. Местоположба на Општина Охрид во Р. С. Македонија	37
Слика 6. Табеларни и графички прикази на среднодневните концентрации на дел од загадувачките супстанции за Охрид, декември 2023 г.	42
Слика 7. Географска карта на сливно подрачје на Охридско Езеро	46
Слика 8. Сеизмолошка карта на Р. С. Македонија	49
Слика 9. Заштитни зони во границите на природното наследство на Охридското Езеро	52
Слика 10. Пределски типови на анализираната локација	53
Слика 11. Локалитети со културни вредности во Охридскиот регион	55
Слика 12. Заштитни зони во граници на UNESCO	57
Слика 13. Постоечки државни и регионални патишта во Општина Охрид (Извор: Јавно претпријатие за државни патишта)	58
Слика 14. Количина на собран комунален отпад во Општина Охрид во однос на вкупната количина собран комунален отпад во Југозападен регион	62
Слика 15. Емералд подрачја во Република Македонија	70
Слика 16. МАК-НЕН мрежа	70
Слика 17. Значајно растително подрачје Охридско Езеро	71
Слика 18. Мапа на Значајно подрачје за птици Охридско Езеро	73
Слика 19. Прекуграничен Биосферен резерват Охрид – Преспа	74
Слика 20. Граници на заштитена зона под УНЕСКО	78

Листа на табели

Табела 1. Клучни учесници за спроведување на постапките за подготовка на УП и СОЖС	13
Табела 2. Корелација на целите на Планот со целите на релевантните национални, регионални и локални плански и стратешки документи	28
Табела 3. Вкупен број на население, домаќинства и станови во Општина Охрид (Извор: Попис 2021)	38
Табела 4. Вкупно резидентно население по 5-годишни групи, по пол, Попис 2021	38
Табела 5. Број на население во општина Охрид според национална припадност (Попис 2021)	39
Табела 6. Здравствени установи и број на здравствени работници во општина Охрид	39
Табела 7. Измерени концентрации на аероседимент 2016 - 2018 година	41
Табела 8. Слив на Охридско Езеро	45
Табела 9. Вкупно расположливо земјиште и површини за земјоделство	50
Табела 10. Вид на обработливи површини на територија на Општина Охрид (2022 год)	50
Табела 11. Активни деловни субјекти по сектори на дејности во 2018 година во Општина Охрид	50
Табела 12. Културни добра во Општина Охрид кои се под заштита (Извор: НУ „Завод и Музеј“ Охрид)	56
Табела 13. Електроенергетска инфраструктура на Општина Охрид	61
Табела 14. Просторен план на РМ: преглед на заштитени подрачја и предложени за заштита во Општина Охрид	69
Табела 15. Цели на СОЖС и нивна поврзаност со целите на УПВОУП	82
Табела 16. План за мониторинг	95

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

ЛИСТА НА АКРОНИМИ

ГП	Градежна парцела
НЕАП	Национален Еколошки Акционен План
ОВЖС	Оцена на влијанијата врз животната средина
СОЖС	Стратегиска оцена на животната средина
МЖСПП	Министерство за животна средина и просторно планирање
ДУП	Детален Урбанистички План
ЈКП	Јавно Комунално Претпријатие
КО	Катастарска општина
КП	Катастарска парцела
УП	Урбанистички проект
УПВОУП	Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

1. ВОВЕД

Врз основа на Барање на физичко лице поднесено до Општина Охрид во времетраење на јавен повик за доставување на иницијативи за изработка и донесување на урбанистички планови, согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл.Весник на РМ бр. 199/14, 44/15,193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18)), Правилникот за поблиска содржина, форма и начин на обработка на ГУП, ДУП, УПС, УПВНМ и Регулациски план на ГУП, формата, содржината и начинот на обработка на урбанистичко плански документации и АУП и содржина, форма и начинот на обработка на проектот за инфраструктура (Сл. Весник на РМ, бр. 142/15); како и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ, бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18), било пристапено кон изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела ГП бр. 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид.

Директивата за стратегиска оцена на влијание врз животната средина (2001/42/ЕС) и Законот за животната средина (Сл. Весник на РМ, бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 88/19, 89/22 и 171/22), бараат одредени планови, програми и стратегии, за кои постои веројатност дека би можеле да имаат значително влијание врз животната средина, да бидат предмет на Стратегиска оцена на влијание врз животната средина (СОЖС).

Врз основа на горенаведеното, како и врз основа на прифатена понуда од страна на физичко лице, експертот за стратегиска оцена на влијание на проектите врз животната средина – Александра Каракашова Сачкарска, подготви Извештај за Стратегиска оцена на животната средина при реализирање на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела ГП бр. 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид.

2. ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Стратегиската оцена на влијание врз животната средина е систематски процес во кој се земаат предвид одредени превентивни мерки, кои овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на „стратегиски акции“ или политики, планови и програми. Тоа е алатка која ќе го подобри севкупниот квалитет на планирањето и програмирањето на идните активности, овозможувајќи подобро разбирање на планирањето и подобри перспективи за одржливиот развој.

Компонентите на СОЖС, односно нејзините цели се различни, но во оваа декада се препорачува и очекува дека климатските промени и биолошката разновидност се две силни компоненти кои треба да имаат предност при просторното планирање во Република Северна Македонија.

2.1. Цели на Стратегиската оцена на влијание врз животната средина

Целта на СОЖС е да се осигури дека информациите за значајните влијанија врз животната средина од планскиот документ се собрани и се достапни до донесувачите на одлуките, во текот на подготовката на планскиот документ и пред неговото донесување. Заради тоа, СОЖС е клучна компонента во одржливиот развој, фокусирана на заштитата на животната средина. СОЖС овозможува и учество на јавноста во донесувањето на одлуки и ја подобрува транспарентноста на тој процес, што се постигнува преку:

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Систематска оцена, намалување и мониторинг на значајните влијанија врз животната средина;
- Обезбедување дека експертизата и размислувањата на надлежните органи за животна средина, здруженијата на граѓани и јавноста се земени предвид во текот на процесот и во кој степен резултатите од оцената на животната средина и коментарите од консултациите се земени предвид.
- Да обезбеди механизам за идентификација, опис, евалуација и известување за влијанијата/ефектите на планскиот документ врз животната средина;
- Одговорните органи (донесувачите на планскиот документ) да подготват извештај за можните значајни влијанија на планскиот документ врз животната средина и анализа на реални алтернативи;
- Да се спречат, намалат и неутрализираат негативните влијанија врз животната средина. Зголемувањето на позитивните влијанија може, исто така, да биде придобивка од СОЖС процесот;
- Да се обезбедат пообемни консултации и ангажирање на заинтересираните страни, други одговорни тела, органи на власта и јавноста уште во раната и ефективна фаза на подготовка на планскиот документ;
- Да се обезбеди мислење од јавноста (извештаи од консултации со јавноста) со која ќе се прикаже како резултатите од оцената на животната средина и мислењата, презентирани за време на постапката за СОЖС, се земени предвид во конечната верзија на планскиот документ;
- Да обезбеди следење на значајните влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ од страна на надлежните органи, обезбедувајќи на тој начин идентификација на непредвидените негативни влијанија во рана фаза на имплементација на планскиот документ и преземање мерки за подобрување на состојбата, кога тоа е потребно.

Придобивките од спроведување на стратегиската оцена на влијание врз животната средина се:

- Флексибилност и консензус во процесот на планирање;
- Интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- Меѓусекторска соработка;
- Земање предвид на националните, регионалните и локалните потреби и цели;
- Земање предвид на целите за заштита на животната средина;
- Конзистентност со стратешките определби за одржлив развој;
- Добивање вистинити и реални информации, кои ќе им помогнат на носителите на одлуки на повисоко ниво во донесување на истите.

2.2. Правна рамка со која се регулира постапката за Стратегиска оцена на животната средина

Постапката за спроведување стратегиска оцена на животната средина е дефинирана во поглавје X од Законот за животната средина (Сл. Весник на РМ, бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 88/19, 89/22 и 171/22), при што стратегиска оцена се спроведува на плански документи кои се подготвуваат во областа на земјоделството, шумарството, рибарството, енергетиката, индустријата, рударството, транспортот, регионалниот развој, телекомуникациите, управувањето со отпадот, управувањето со водите, туризмот, просторното и урбанистичкото планирање и користење на земјиштето, на

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Националниот акционен план за животната средина и на локалните акциони планови за животната средина, како и врз сите стратески, плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оцена на влијанието од проектот врз животната средина.

Подзаконски акти кои ја регулираат постапката за СОЖС се:

- Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето (Сл. Весник на РМ, бр. 153/07 и 45/11);
- Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето (Сл. Весник на РМ, бр. 144/07);
- Уредба за содржината на извештајот за стратеска оцена на животната средина (Сл. Весник на РМ, бр. 153/07);
- Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина (Сл. Весник на РМ, бр. 147/08 и 45/11);
- Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратеска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратеска оцена (Сл. Весник на РМ, бр. 122/11).

При подготовка на Извештајот за стратеска оцена на животната средина, земена е предвид и Директивата 2001/42/ЕС на Европскиот Парламент и Советот од 27 јуни, 2001 година за оцена на влијанијата на одредени планови и програми врз животната средина (во понатамошниот текст: Директива за СОЖС), која е транспонирана во македонското законодавство, како и искуствата на некои од земјите членки на ЕУ.

2.3. Интегрирање на постапките за подготовка на СОЖС и УПВОУП

СОЖС постапката се спроведува паралелно со постапката за подготовка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид. Интегрирањето на двете постапки се постигна преку блиска соработка на проектните тимови (СОЖС и УП) и клучните учесници, преку преглед на литература, состаноци и сл.

Во табелата подолу се идентификувани клучните учесници во постапката за подготовка на УП и спроведувањето на СОЖС.

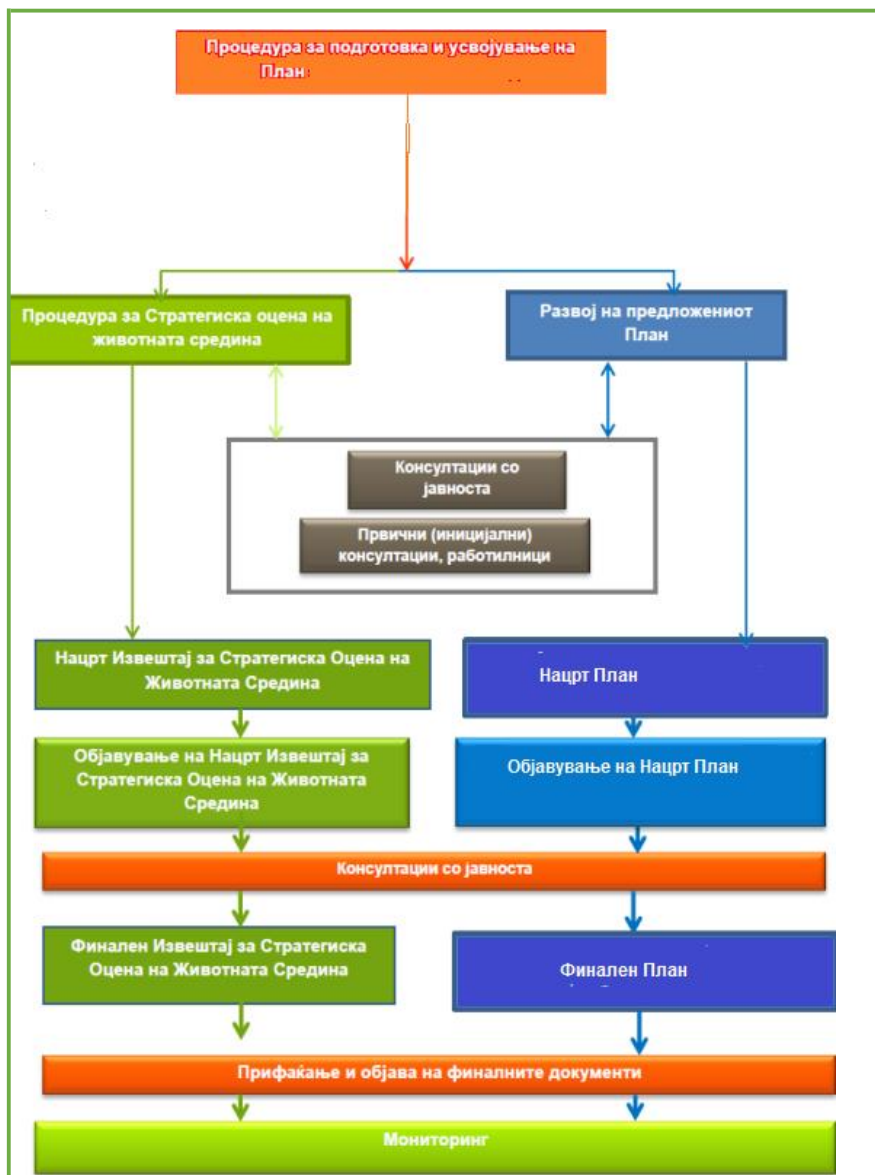
Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Табела 1. Клучни учесници за спроведување на постапките за подготовка на УП и СОЖС

<p>Целни групи</p>	<p>Општина Охрид Министерство за животна средина и просторно планирање; Министерство за култура - Управа за заштита на културното наследство; Комисијата за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион Министерство за здравство; Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство; Министерство за труд и социјална политика; Министерство за локална самоуправа; Министерство за внатрешни работи; Дирекција за заштита и спасување; Центар за управување со кризи; АД ЕВН; АД МЕПСО; АЕК; Македонски телекомуникации; Оператори во мобилна телефонија; Јавното Претпријатие „Охридски Комуналец“; Комунални претпријатија; Јавни претпријатија; Здруженија на граѓани правни и физички лица и др.</p>
---------------------------	--

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Интегрирањето на постапката за СОЖС и подготовката на УП е дадена во следниот дијаграм:

Слика 1. Интегрирање на постапките за СОЖС и подготовка на УП

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

2.4. Методологија за изработка на СОЖС

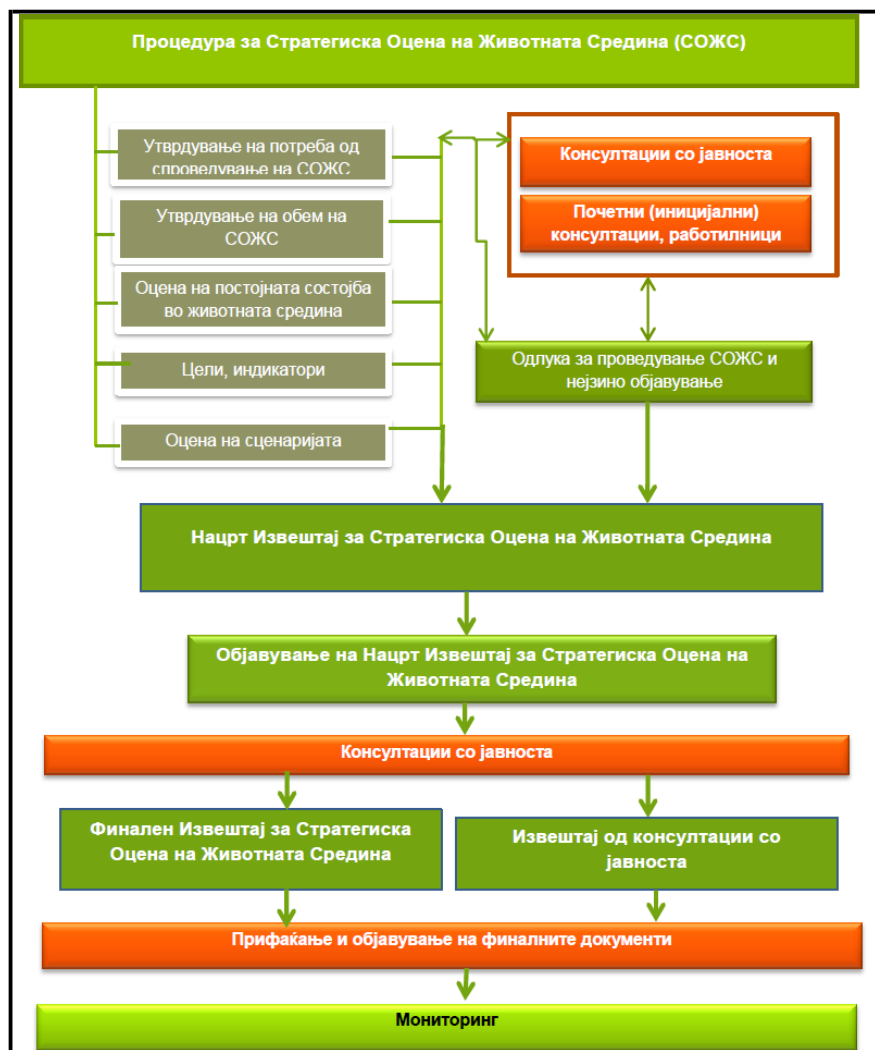
2.4.1. Постапка за СОЖС

Постапката за СОЖС се спроведува во неколку фази/чекори:

Фази на СОЖС	Опис	Консултации	
		Засегнати органи	Јавност
Проверка	Се утврдува дали Планскиот документ ќе има значителни влијанија врз животната средина и дали е потребно спроведување на СОЖС	√	
Определување на обемот	Се определува обемот на информации и нивото на детали кои ќе бидат содржани во Извештајот за СОЖС	√	√
Извештај за СОЖС	Се обезбедуваат детални информации за резултатите од СОЖС, вклучувајќи информации за аспектите кои биле предмет на оцена, како и очекуваните влијанија (позитивни и негативни) врз животната средина и социјалните аспекти од имплементација на планскиот документ. Извештајот идентификува и активности за спречување, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значителните негативни влијанија.	√	
Консултации со јавноста	Консултација со страните и засегнатата јавност во текот на определувањето на обемот на СОЖС, Извештајот за СОЖС и обезбедување јавен увид (објавување) за истите.	√	√
Прифаќање	Се обезбедуваат информации за одобрениот плански документ, односно колку од коментарите добиени во текот на консултациите биле земени предвид и методите за мониторинг на значителните влијанија од имплементацијата на планскиот документ.	√	
Мониторинг	Овозможува следење на имплементацијата на активностите, можните влијанија врз животната средина и социјалните аспекти, со цел одговорните власти да преземат мерки за намалување на негативните влијанија и подобрување во текот на имплементацијата на планските документи.	√	

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Чекорите/фазите на постапката за СОЖС се презентирани во следниот дијаграм.

Слика 2. Чекори/фази на СОЖС

2.4.2. Определување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста

Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид е изработен во согласност со Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ, бр. 199/14, 44/15, 193/15 и 31/16) и подзаконските акти што се во корелација со планирањето.

Целта за изработка на овој плански документ е да се обезбеди ефикасно уредување на земјиштето по парцели.

Имајќи ја предвид основата за донесување на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, се пристапи кон утврдување на потребата за спроведување на СОЖС, како и утврдување на обемот на Извештајот, изразени преку подготовка на формулари, Одлука за спроведување на постапката за СОЖС, како и друга пропратна документација.

Целта на фазата за определување на обемот е идентификација на клучните прашања

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

за животната средина, кои треба да бидат опфатени со оцена на влијанијата на планскиот документ врз животната средина. Оваа фаза од постапката за СОЖС вклучува преглед на други релевантни планови, програми и цели на животната средина, основни информации за животната средина и предложени активности и политики разработени во планскиот документ. Сите споменати информации овозможуваат утврдување на обемот на СОЖС и идентификување на прашања од областа на животната средина кои треба да бидат опфатени со планскиот документ.

Нивото на детали содржано во СОЖС е определено од:

- Местото на планскиот документ во хиерархијата на планирање и донесување одлуки, како и нивото на детали на политиките утврдени со истата;
- Степенот на влијание на планскиот документ врз животната средина;
- Достапноста на постоечки информации при подготовката на СОЖС.

Обемот на Извештајот за СОЖС ги опфаќа сите теми на животната средина, дефинирани со Директивата за СОЖС, односно население и човечко здравје, биолошка разновидност, предел, воздух и климатски промени, води, почви, културно и природно наследство и материјални добра.

Подготвените документи и донесената Одлука за спроведување на стратегиска оцена на животната средина со пропратната документација, беа доставени до надлежниот орган МЖСПП.

Врз основа на поднесената документација, МЖСПП издаде Известување (арх. бр. 15-6820/2 од 23.11.2023 г., приложено во Прилог 3 на овој Извештај), со кое ја потврдува потребата за спроведување СОЖС, а исто така го потврди и обемот на СОЖС.

2.4.3. Учество на јавноста

Во согласност со барањата, дефинирани со Законот за животната средина и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми кои се однесуваат на животната средина, постапката за СОЖС започнува со подготовка на Формулари и Одлука за спроведување на СОЖС, постапка во која се вклучуваат засегнатите органи и пошироката јавност, со тоа што овие документи се достапни на јавноста преку нивно објавување на веб-страницата од Општина Охрид.

Во фазата на определување на потребата за спроведување СОЖС, Општина Охрид ги идентификуваше органите засегнати од имплементација на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид.

Во периодот на објавување на Одлуката за спроведување СОЖС и пропратните формулари, не беа поднесени коментари, предлози, ниту жалби на истите.

Соодветно, Нацрт Извештајот за СОЖС ќе биде достапен за увид на јавноста на веб-страницата од Општина Охрид, во период од 30 календарски дена.

Во согласност со законските барања, а со цел да се постигне поголема транспарентност и вклученост на јавноста во процесот на донесување на одлуки во однос на УП, ќе се одржи јавна расправа по нацрт УП и нацрт Извештајот за СОЖС, на која ќе бидат поканети сите заинтересирани страни, како и јавноста, преку известување, објавено на веб-страницата од Општината и локалните медиуми.

2.4.4. Клучни елементи/информации во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина

Во согласност со барањата на Уредбата за содржината на извештајот за СОЖС и Директивата за СОЖС, овој Извештај содржи:

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Краток преглед на содржината, главни цели на планскиот документ и поврзаност со други релевантни планови или програми;
- Информации за моменталната состојба на животната средина и што најверојатно би се случило без имплементација на планскиот документ;
- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Постојни проблеми во животната средина, кои се релевантни за планскиот опфат, вклучувајќи ги оние кои се од особено значење за животната средина од аспект на заштита на дивите птици и живеалиштата;
- Целите на заштита на животната средина одредени на национално или меѓународно ниво, релевантни за планскиот документ и начинот на кој тие цели се земени предвид при неговата изработка;
- Веројатни значајни влијанија врз животната средина, вклучувајќи и прашања, како што се биолошка разновидност, население, човеково здравје, фауна, флора, климатски фактори, материјални добра, културно наследство, вклучувајќи архитектонско и археолошко наследство, предел, како и меѓузависност на овие фактори;
- Мерки за заштита, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значајните негативни влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ;
- Анализа на алтернативи;
- Опис на предвидените мерки во врска со мониторингот, а во согласност со законските обврски.

3. КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ

3.1. Краток преглед и содржина на планскиот документ

Врз основа на барање на физичко лице и Проектна програма, одобрена од градоначалникот на Општина Охрид, а во согласност со Законот за урбанистичко планирање, започната е постапка за изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид.

Урбанистичкиот проект се изработува врз основа на претходно изработени Услови за планирање на просторот со тех. бр. У26122 од август 2022 год, изработени од страна на Агенцијата за планирање на просторот и потврдени со Решение бр. УП1-15 1488/2022 од 16.08.2022 год, издадено од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Урбанистичкиот проект треба да овозможи уредување и организирање на просторот преку формирање градежна парцела, која треба да биде усогласена со потребите на барателот, како и создавање услови за планирање на просторот со одредување намена на градежната парцела А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид.

Основната класа на намена на земјиштето има и алтернативни намени како компатибилни на основната класа на намена, планирање на површини за градба на објекти со придружни пратечки содржини, дефинирање на оптимални решенија и водови на системи за организирање на основните функции и тоа имајќи ги во предвид природните погодности и ограничувања и создадениот материјален фонд преку анализа на постојната состојба и создавање на основна концепција за планираните површини со конкретни идејни просторни, сообраќајни и инфраструктурни решенија.

Проектниот опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид., е дефиниран во следните граници: на запад границата се движи по западната граница на КП144/1, односно граничи со постоен пат; на исток границата се движи по источната граница на КП144/1 и на југ границата се движи по јужната граница на КП144/1. Проектниот опфат е со површина: 3032.2650 m², односно 0.3032 ha и периметар: 388.2014 m.

Границата на планскиот опфат е прикажана во графичките прилози и е дефинирана со следниве координати на прекршните точки, во геореференцирана граница по X, Y и Z координатите и тоа:

	X	Y
T1	4561856.4800	7485756.5300
T2	4561876.1900	7485757.4300
T3	4561925.7700	7485754.9100
T4	4562000.5100	7485749.9600
T5	4562026.4600	7485748.8200
T6	4561981.2800	7485740.3200
T7	4561929.8200	7485732.8200
T8	4561917.1100	7485733.5800
T9	4561882.5400	7485732.4600
T10	4561841.7000	7485728.5700
T11	4561856.4800	7485756.5300

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Пристапот до градежната парцела е од постоечкиот локален пат, с. Вапила – с. Сирула.

Урбанистичкиот проект, како основна цел ги има зацртано насоките на идниот просторен развој со создавање услови за планирање на организиран простор со одредување намена на градежната парцела А1.5- куќи во состав на селски стопански двор.

Предметниот простор и неговата непосредна околина ($r = 100\text{ m}$) досега биле предмет на обработка на Просторниот план на РМ. Од овие просторно плански документи, треба да се земат предвид заклучните согледувања од секторските области опфатени со Просторниот план и тоа:

Локацијата се наоѓа во границите на Просторниот план на Охридско-Преспанскиот регион. „Просторниот план на Охридско–Преспанскиот регион“, претставува разработка на Просторниот план на Република Македонија, а е донесен од Собранието на Република Македонија на седница одржана на 11.02.2010 г.

Во близина на проектниот опфат и неговата непосредна околина (во радиус од 100 m), досега не се изработени конкретни плански решенија за просторот.

Во непосредна близина на планскиот опфат има издадено Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Вапила, Општина Охрид со тех.бр. У 12321.

3.4.1. Опис на постојна состојба

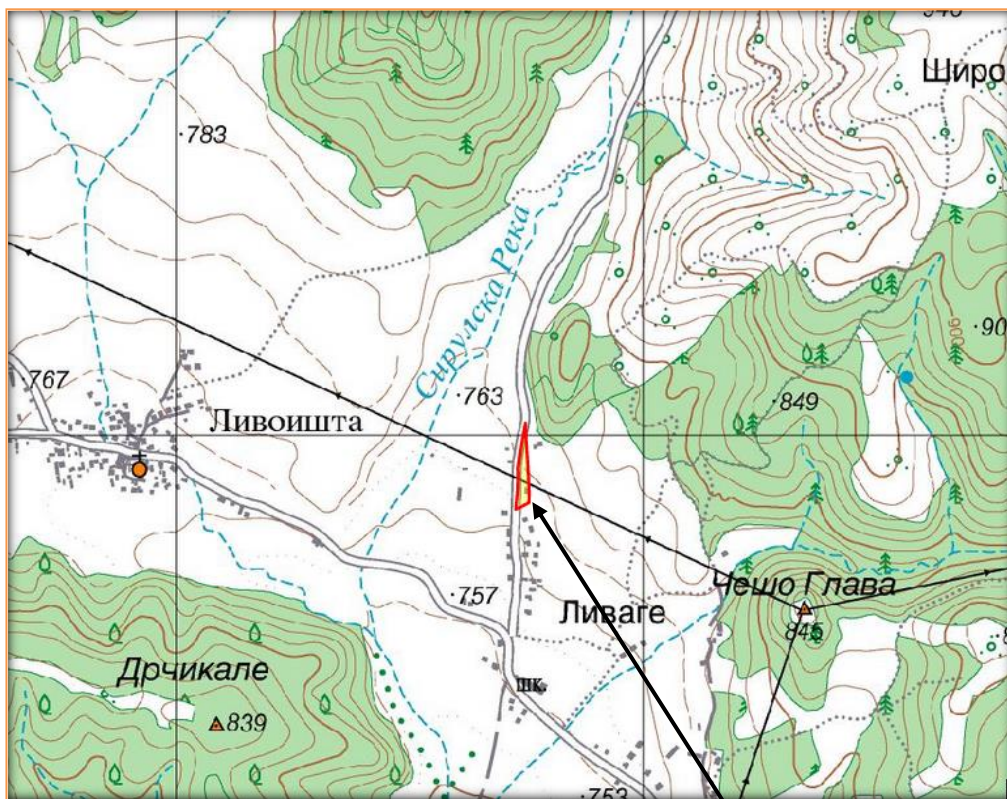
Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила се граничи со:

- на запад границата се движи по западната граница на КП144/1, односно граничи со постоен асфалтен пат с. Вапила – с. Сирула
- на исток границата се движи по источната граница на КП144/1 и граничи со приватна парцела - КП 145 која е со необработено земјиште, ливади, дрвни видови, као и објект за домување во близина (на КП 146/2)
- на југ границата се граничи со обработливо земјиште, односно со КП144/3
- на север парцелата се стеснува и граничи со КП 145 и со постојниот асфалтен пат с. Вапила – с. Сирула

Планскиот опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, се наоѓа во централниот дел од Општина Охрид, во крајниот севердел од Охридското Поле, во непосредна близина на с. Вапила, кон северозапад и во непосредна близина на с. Ливоишта, кон североисток.

Површината на проектниот опфат изнесува 0.3032 ha (3032.26 m²).

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Слика 3. Топографски приказ на локацијата на планскиот опфат на КП 144/1, КО Вапила

Инвентаризација на просторот

На предметната катастарска парцела, која е предмет на овој Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, нема изградени објекти.

Со санитарна вода за пиење објектот ќе се снабдува од селскиот постоен водоснабдителен систем.

Отпадните води ќе се регулираат со приклучок на постојната канализациона мрежа од населеното место.

Предметната локација со електрична енергија ќе се снабдува од постојната нисконапонска улична мрежа која поминува во непосредна близина на локацијата по постојната улица.

Телефонскиот приклучок ќе се реализира на постоечката мрежа на фиксен телефонски оператор, која поминува во непосредна близина на локацијата.

Инвентаризација на постојните споменички целини, градби од културно - историско значење и културни предели (заштитно конзерваторски основи):

Врз основа на добиени податоци за предметниот плански опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, се констатира дека на подрачјето на планскиот опфат нема заштитени добра и добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство. Според истите, во рамките на планскиот опфат не постојат објекти кои што поседуваат елементи според кои треба да бидат прогласени за споменички добра. Согласно со податокот дека предметниот простор се наоѓа во границите на "Охридското природно и

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

културно – историско подрачје“, кое е заштитено со УНЕСКО, се предвидени соодветни мерки и новопредвидените содржини да се вклопат на начин на кој нема да се наруши пределската разновидност во подрачјето кое е под заштита на УНЕСКО.

Во 2020 г. донесен е План за Управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029 (Сл. Весник на РСМ, бр. 45/20) со кој се обезбедува имплементација на сите препораки од УНЕСКО.

Планот предвидува идниот просторен и економски развој на охридскиот регион да се насочи на заштитата на неговата исклучителна универзална вредност. За таа цел се врши зонирање и за секоја зона во согласност со утврдените атрибути/вредности, закани, состојба и ранливост на вредностите, се утврдени мерки за заштита на природното и културното наследство.

Во Планот се прецизираат забранетите активности во соодветните заштитни зони и се утврдени идните специфични планови и истражувања што се неопходни за обезбедување на одржливиот развој на подрачјето на доброто. Со предложените мерки ќе се зајакне институционалниот капацитет за одржливо управување на заштитеното светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион.

Со оглед на местоположбата на проектниот опфат, кој е лоциран непосредно до населеното место, истиот е функционално поврзан и со целокупната поблиска и поширока околина, преку постоечката мрежа на локални патишта и улици.

Функционалната организација, внатре во проектниот опфат, е поделена согласно неговата намена како и со потребите на идните инвеститори односно сопственици, па со изработка на основен проект треба да бидат решени функциите внатре во границата на проектниот опфат, односно во границата на градежната парцела, притоа во целост почитувајќи ги барањата на инвеститорите и условите од овој УП.

Градежната парцела е решена и со внатрешен сообраќај кој треба да овозможи непречено опслужување до и од локалитетот. Внатрешното сообраќајното решение е со двонасочен сообраќај.

Паркирањето се планира во рамките на планскиот опфат, и истото во целост е планирано во партерниот дел на градежната парцела со влез од источната страна на проектниот опфат од пристапен локален асфалтен пат.

Зелените површини во рамките на планскиот опфат се застапени во солиден обем, со околу 77 % од површината на градежната парцела. Планиран е појас високо зеленило за визуелно разграничување со околниот простор и тампон зона. Со извесно ангажирање околу изборот на зеленилото ќе се постигне потребниот ефект за задоволување на функционалните и естетските потреби на парцелата. Околниот простор делумно е природно озеленет. Партерот е уреден со еднонасочна асфалтна лента за сообраќај и тротоари од бекатон или слични материјали.

Површината за градење е регулирана со градежни линии и истата е во согласност со Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ, бр. 225/20, 219/21 и 104/22). Максималните висини на планираните објекти е согласно со Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ, бр. 225/20, 219/21 и 104/22).

Во рамките на границите на градежната парцела треба да се обрне внимание на партерното уредување на опфатот во кој се јавуваат како содржини, уредување на влезната партија, зеленило, огради, пристапи и слично. Оградата да биде со максимална висина 2,2 m, при што полн ѕидан парапет со максимална височина од 1,2 m, а останатиот дел од оградата да биде транспарентен. Сопствениците на парцелата се должни постојано да ги одржуваат објектите, зеленилото, оградата и другите урбани елементи.

Врската со пошироката околина е воспоставена преку постојната улична мрежа. Во

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

поглед на можноста за приклучување на селската улична мрежа, проектниот опфат непосредно се наоѓа на постоен локален пат во селото. Влезот и излезот во градежната парцела е од југозападната страна на проектниот опфат, односно од постојниот локален пат с. Вапила – с. Сирула, преку кој проектниот опфат се поврзува на локалната сообраќајна мрежа, како и пошироко со околината и со регионот.

Поврзување на електро-енергетската мрежа е планирано од постојната улична мрежа. Условите и енергетската согласност за приклучок се во надлежност на ЕВН Македонија, КЕЦ Охрид. Примарно, снабдувањето на објектите со санитарна вода е од постојната водоводна мрежа, која се користи претежно за потребите на поедини негови функции.

Одводнувањето на отпадни води (фекални) ќе се реализира преку планираната фекална канализација, односно со приклучок на истата на постојните канализациони водови. Површинските атмосферски води се регулирани и истите ќе се одведуваат преку планирана атмосферска канализација односно планирани риголи на улична мрежа.

Овие мерки се предвидуваат за превентивна заштита на подземните и површинските водотеци од загадување и непречено функционирање на објектите.

Општи параметри за планирање на просторот:

- Регулаторни линии се линиски симболи со кои се вршат примарната, секундарната и терцијалната делба на градежното земјиште.
- Регулационата линија е граница меѓу градежно земјиште за општа употреба и градежното земјиште парцелирано на градежни парцели наменети за поединечна градба.
- Градежна парцела е најмала единица на градежно земјиште што е оформена со урбанистички план и на кое е планирано градење на градба,.
- Градежната линија е регулаторна линија во урбанистички план која ја определува и ограничува површината за градење во рамките на градежната парцела.
- Максимална височина за градба е изразена како вертикално растојание помеѓу тротоарот и завршниот венец на градбата. Максималната височина е изразена во должни метри и тоа за секој поединечен објект.
- Површината за градба е дефинирана како комплекс на градби со дефинирани површини за градење означени со градежни линии кои се дефинирани со проектот.
- Коефициент на искористување и процент на изграденост.
- Процент на изграденост на земјиштето
- Обележување на парцелите и објекти. Обележувањето на градежните парцели и објекти во УП се обележани со двочлена номенклатура, градежната парцела и блокот се означени со арапски бројки.

Согласно со Одредбите од Планот за управување со природното и културното наследство на Охридскиот регион со Акциски план (2019-2028) (Сл. весник на РМ, бр. 45/2020), опфатот се наоѓа во Зона III-Д (урбани опфати надвор од градот и надвор од селата) на заштита на културното наследство, каде максимална дозволена катност за објекти со намена семејно домување е П+2, а процентот на изграденост не преминува 50 %, со пропишан режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планската документација, зголемување на урбаните опфати на селата за не повеќе од 20 %, забрането интензивно земјоделско производство со прекумерна употреба на вештачки ѓубрива и пестициди.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Во оваа зона III-Д се забрануваат активности што може да го нарушат пределот и да ја загрозат исклучителната вредност.
- Согласно со укажувањата од НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј Охрид, поради присуство на археолошки локалитети во близина неопходно е да се почитува Законот за управување со светското природно и културно наследство на Охридскиот регион (Сл. Весник на РМ, бр. 75/10) и да се постапи согласно член 65 и 129 од Законот за заштита на културното наследство.

Градежна парцела ГП 1 на КП 144/1, КО Вапила

Класа: А4 Градби за времено сместување

Основна намена: А4.3 - Семејни куќи за времено домување - викенд куќи

Површина на градежна парцела: $P = 3032.27 \text{ m}^2$

Површина за градба: $P = 187.86 \text{ m}^2$

Вкупно изградена површина: $P = 187.86 \text{ m}^2$

Максимална височина во метри до венец: $H = 3,86 \text{ m}$

Максимална висина во катови: П

Процент на изграденост: 6,20%

Коефициент на искористеност: 0,06

Кота на нулта точка: од 0.0 - до 1.20 m. Можно е отстапување од котата на нулта точка во основниот проект од макс. +/-0.30 m.

Компатибилни класи на намена: Б1, Б3, Б2 и Д3

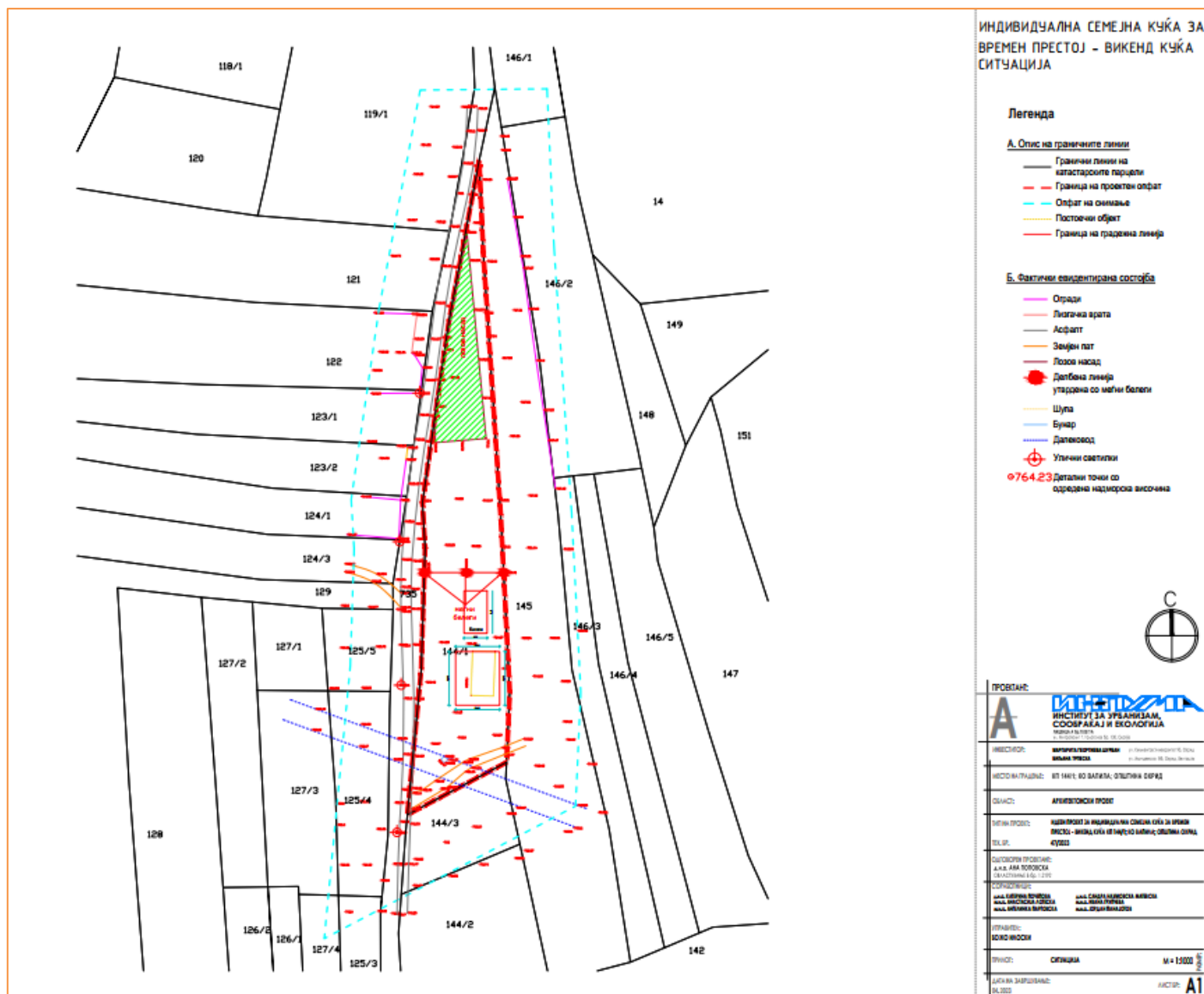
Процентуална застапеност на компатабилни намени мах. 30%.

Процент на озеленетост (мин 20%): 77,5 %

Пристапот со возила до градежната парцела е обезбеден од постоечки локален асфалтен пат с. Вапила – с. Сирула. Паркирањето се планира во рамките на градежната парцела, и истото во целост е планирано во партерниот дел на градежната парцела, со влез од постојниот пристапен локален пат. Паркирањето се планира согласно со членовите 127-135 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ, бр. 225/20, 219/21 и 104/22), а бројот на паркинг места согласно со член 134 од истиот Правилник.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Слика 4. Урбанистичко решение за проектен опфат

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

3.2. Предмет и главни цели на Планскиот документ

Предмет на планот е урбанизација во рамките на границата на планскиот опфат, како и потребите на сопствениците на земјиштето. Урбанизацијата опфаќа планирање на нови објекти, нивно усогласување во однос на габаритите и височината, оформување на сообраќајна мрежа на улици како и рационално искористување и уредување на просторот, а во склад со законските прописи за урбанизација на просторот.

Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, како цел ги има зацртано насоките на идниот просторен и урбан развој, дефинирање на оптималните решенија за организација на основните функции, имајќи ги во предвид природните погодности и ограничувања и создадениот материјален фонд. Цел на планот е да се создадат услови за планирање на организирани простори, кои ќе бидат реализирани од страна на корисниците на земјиштето, како и да се изврши усогласување на постојните парцели и планираните објекти - доградби, надградби како и новопланирани површини за градба со важечките законски одредби со кој се дефинира површината за градба, максималната висина како и максималната бруто изградена површина. Со тоа се овозможува валоризација и афирмација на просторот, за побрза реализација на планското решение.

3.3. Корелација на целите на планскиот документ со други релевантни планови и програми, плански документи и цели на заштита на животната средина

Просторното и урбанистичкото планирање е континуиран процес, кој се обезбедува со изработување, донесување и спроведување на просторни и урбанистички планови, со цел да се обезбеди уредување и хуманизација на просторот и заштита и унапредување на животната средина и природата.

Еден од најголемите предизвици на политиката на животната средина е остварувањето на оптимален баланс меѓу економската, социјалната и еколошката димензија на развојот, со што се обезбедува реално оправдан и одржлив развој.

Дел од целите на заштитата на животната средина, дефинирани на национално и меѓународно ниво, се инкорпорирани при подготовка на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, како и во периодот на неговата имплементација.

Главна цел на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид е уредување и организирање на просторот преку:

- Одредување градежна парцела;
- Планирање на градежната парцела;
- Утврдување на параметрите за големината на објектите, врз основа на нормите за планирање на објекти;
- Утврдување на системот на инфраструктурно опслужување на планираните содржини и објекти;
- Приклучок на проектниот опфат со електрична енергија, и друга инфраструктура;
- Оформување на препознатлива амбиентална целина;
- Почитување и заштита на правото на човекот на приватност;
- Почитување и надградување на пејсажните вредности;

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Вградување на заштитни мерки;
- Почитување на законските прописи, стандарди и нормативи во планирањето;
- Утврдување на планско-проектните општи и посебни услови, преку параметри, кои се потребни за изработување на идеен односно основен проект на градба (ситуација, основи, пресек и изгледи на градбата), ако на конкретната градежна парцела е утврдена површина за градба на еден проект.

Исто така УП треба да ги утврди планско - проектните општи и посебни услови, преку параметри, кои се потребни за изработување на основен проект за градба (ситуација, основи, пресеци и изгледни на градбата) кога на конкретната градежна парцела е утврдена една површина за градба.

Во следната табела е даден краток преглед на целите на други релевантни локални, регионални и национални плански документи, во корелација со целите и активностите кои ги предвидува Урбанистичкиот проект.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Табела 2. Корелација на целите на Урбанистичкиот проект со целите на релевантните национални, регионални и локални плански и стратешки документи

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
Национални стратешки/плански документи		
Просторен план на Република Македонија (2002-2020)	<ul style="list-style-type: none"> - Зголемување на вработеноста, пред сè, врз економски критериуми и со поголемо потпирање на развојот врз знаењата и умешноста на работната сила; - Постојано подобрување на материјалните, културните, општествените и другите услови за живот и работата на граѓаните, задоволување на потребите и јакнење на материјалната и социјалната сигурност на населението, како основна и трајна определба на општеството; - Остварување на порамномерен регионален развој, со побрз развој на стопански недоволно развиените краишта; - Остварување на рационално користење, организирање и уредување на просторот во согласност со потребите од рационално разместување на производните сили; - Менување на односот кон природната средина со системска, материјална, образовна и друга поддршка на нејзиното зачувување, заштита и унапредување. 	Усогласеност: Генералните насоки и смерници за урбанизација на предметниот плански опфат врз кои се темели Просторниот план се земено предвид при планирањето на просторот.
Национална стратегија за одржлив развој (2009-2030)	<p>Одржливиот развој имплицира развој, кој ги задоволува потребите на сегашните генерации, без да ја загрози можноста на идните генерации да ги задоволат своите потреби. Со други зборови, при планирањето на нашите секојдневни активности, треба да размислуваме и за идните генерации.</p> <p>Основни цели на Стратегијата за одржлив развој се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се користи механизмот за чист развој според протоколот од Кјото како дополнителна алатка за спроведување на проекти за намалени емисии на стакленички гасови и поттик на руралниот развој. <p>Исто така, во Стратегијата е ставен акцент на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обезбедување заштита на природата во Македонија базирана на принципите на „Натура 2000“ мрежата преку засилена имплементација на Стратегијата за биолошка разновидност и Акциониот План; - Промовирање нова мрежа за мониторинг на животната средина; - Контрола на квалитетот на воздухот и да се намалат законите по човековото 	Усогласеност: Во Урбанистичкиот проект земен е предвид прифатениот концепт на Република Македонија за одржлив развој како начин кој води до економски напредок, социјална благосостојба и одржување рамнотежа во животната средина.

	<p>здравје и функционирањето на екосистемите;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се воведат управување со водните ресурси и да се намали загубата на вода и влијанието од загадувањето како основа за развој на планови за управување со речни корита; - Да се поддржат шумскиот, земјоделскиот и руралниот развој, како основни економски активности во синергија со Планот за зачувување и управување на природните ресурси. - Да се интензивира фокусот на алтернативни извори на енергија, кои не се штетни за животната средина, развојот на екотуризмот и производството на здрава храна. Понатаму, да се искористат посебните погодности и можности на животната средина во Република Северна Македонија во поттикнувањето на соработката и управувањето во поширокиот регион. 	
<p>Стратегија за регионален развој на Република Македонија (2009-2019)</p>	<p>Главните стратешки цели на Стратегијата се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Конкурентни плански региони што се одликуваат со динамичен и одржлив развој; - Поголема демографска, економска, социјална и просторна кохезија помеѓу и во рамките на планските региони во Република Македонија. <p>За постигнување на овие цели дефинирани се приоритети:</p> <p>Стратешка цел 1:</p> <p>Приоритет 1.1. Развивање на современа и модерна инфраструктура во планските региони,</p> <p>Приоритет 1.2. Препознавање и искористување на иновативниот потенцијал и подигнување на техничко-технолошката основа на носечките индустрии во планските региони,</p> <p>Приоритет 1.3. Подигнување на нивото на човечкиот капитал во планските региони,</p> <p>Приоритет 1.4. Оптимално користење и валоризација на природните ресурси и енергетските потенцијали во планските региони,</p> <p>Приоритет 1.5. Заштита на животната средина во планските региони</p> <p>Стратешка цел 2:</p> <p>Приоритет 2.1. Демографска ревитализација и порамномерна дистрибуција на населението помеѓу и внатре во планските региони,</p> <p>Приоритет 2.2. Градење на функционално-просторни структури за подобро интегрирање на урбаните со руралните средини во планските региони,</p> <p>Приоритет 2.3. Зголемување и порамномерна дисперзија на инвестициите и вработеноста помеѓу и во рамките на регионите,</p>	<p>Усогласеност: Одредбите и целите на Урбанистичкиот проект се во корелација со целите на Стратегија и ќе допринесат до одтварување на една од главните цели за поголема демографска, економска, социјална и просторна кохезија во рамките на овој плански регион.</p>

	<p>Приоритет 2.4. Подигнување на степенот на социјален развој во планските региони, Приоритет 2.5. Поддршка на подрачјата со специфични развојни потреби,</p>	
<p>Национална Стратегија за води (2011-2041)</p>	<p>Главна цел на Стратегијата е зачувување на добра состојба на водата, спречување на загадувањето на водата, спречување на хидро-морфолошките промени и рехабилитација на статусот на водата каде што е нарушен.</p> <p>Посебните цели кои треба да се постигнат со интегрираното управување со водите во Република Македонија се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Доволен квалитет на водата за пиење за јавно снабдување; - Потребни количини на вода со соодветен квалитет за разни комерцијални цели; - Заштита на луѓето и материјалните добра од штетните ефекти на водата; - Да се постигне и да се зачува добар статус на водата на површинските и подземните водни тела; - Заштита на водата и екосистемите зависни од вода; - Усогласување на мерките на управување со водите со корисниците на просторот од другите сектори; - Одржливо управување со водите со рационално и одржливо користење на водните ресурси. 	<p>Усогласеност: Во Урбанистичкиот проект се предвидени мерки и активности во однос на управувањето со водите, односно активности за водоснабдување, одведување и третман на отпадните води, следење на квалитетот на површинските и подземните води, заштита на водите и сл.</p>
<p>Национална стратегија за управување со отпад (2008-2020)</p>	<p>Дел од општите и посебни стратешки цели во управувањето со отпадот се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Воведување стабилни финансиски ресурси и соодветни економски механизми за обезбедување на целосно покривање на трошоците за одржување на интегрираниот систем за управување со отпад; - Воспоставување систем за собирање податоци/информации за изворите, природата, количествата и судбината на тековите на отпадот, како и за капацитетите за обнова на материјали/енергија и за депонирање на отпадот и обезбедување на потребниот пристап на јавноста до истиот; - Воспоставување на технички современ систем за управување со отпад; - Примена на ефикасни и исплатливи техники за управување со посебните текови отпад; - Воведување на депонии за опасен и за неопасен отпад и други капацитети за депонирање на отпадот во согласност со современите стандарди; - Постапно затворање и/или санирање на постојните комунални одлагалишта за отпад и/или индустриски еколошки жаришта. 	<p>Усогласеност: Планскиот опфат е с. Вапила, каде е воспоставен систем за превземање, транспорт и одлагање на комуналниот и другите типови на отпад.</p>
<p>Национален план за</p>	<p>Управување со отпад е да се обезбеди соодветна политика за заштита на животната</p>	<p>Усогласеност: Планскиот опфат е с.</p>

<p>управување со отпад (2020-2030)</p>	<p>средина, рамка за одлучување, економска основа, учество на јавноста и постепено воспоставување на техничка инфраструктура за спроведување на активностите на управување со отпад, со цел да се реализира системот за управување со отпад во согласност со законската регулатива на ЕУ и со Акционата програма за животна средина на ЕУ, земајќи ги предвид нејзините приоритети во управувањето со отпадот. Планот ги наведува основните, меѓусебно поврзани мерки за сопирање или за ублажување на последиците врз животната средина предизвикани од сегашното управување со отпадот, од една страна и за изградба на рамка за постепено воспоставување на современ и одржлив систем за управување со отпад, преку оптимална комбинација на различни законски, економски и комуникациски механизми и инструменти, од друга страна.</p>	<p>Вапила, каде е воспоставен систем за превземање, транспорт и одлагање на комуналниот и другите типови на отпад.</p>
<p>Национален план за заштита на амбиентниот воздух (2013-2019)</p>	<p>Главни цели на Планот се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одржување на квалитетот на амбиентниот воздух во зоните каде што не се надминуваат граничните вредности на квалитет; - подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух во зоните каде што се надминуваат граничните вредности за квалитет; - преземање на мерки за намалување на емисиите од определени стационарни извори на загадување; - усвојување на неопходни мерки за минимизирање и целосно отстранување на негативните ефекти врз квалитетот на амбиентниот воздух. 	<p>Усогласеност: Бидејќи Урбанистичкиот проект се однесува на домување, не се очекуваат влијанија во воздухот.</p>
<p>Национална стратегија за развој на културата за периодот 2013-2017</p>	<p>Општи цели и приоритети на Стратегијата се:</p> <p>Да се поттикнува развојот на културата во сета нејзина комплексност на:</p> <p>(а) наследениот традициски и етнокултурен идентитет на македонскиот народ и на другите народи кои живеат во Република Македонија,</p> <p>(б) мултикултуралната реалност на македонското општество,</p> <p>(в) естетскиот плурализам на уметничките вредности и</p> <p>(г) хуманистичката, етичката, едукативната, забавната, економската, производствената, кохезивната и другите димензии на културата.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се негува комуникацијата на одделните културни идентитети, при што ќе се подига свеста за културата како сфера од посебен општествен и национален интерес. - Да се воспостави и да се одржува цврста соработка меѓу секторот култура и секторите образование и наука, меѓународната политика и туризмот и другите сектори кои се имплементираат во културниот сектор како основа за развој на 	<p>Усогласеност: Во рамките на планскиот опфат не е евидентирано културно наследство.</p> <p>Но заради фактот што Планскиот опфат влегува во границите на „Светското природно и културно наследство на Охридскиот регион“, во Урбанистичкиот проект се пропишани мерки за заштита на културното наследство, во согласност со „Планот за Управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план (2020 - 2029).</p>

	<p>културата и на општеството.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се поддржуваат проекти за промоција и пласман на културата на Република Македонија во меѓународни рамки. - Да се остварува континуирана заштита на културното наследство независно од неговото историско, цивилизациско и етнокултурно обележје и др. 	
Стратегија за демографски развој на РМ, 2008-2015	<p>Целта на Стратегијата е обезбедување одржлив демографски развој на Република Македонија преку подобрување на квалитетот на човечкиот капитал и социјална кохезија.</p> <p>Специфични цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Забавување на стапката на намалување на населението и создавање услови за одржлив демографски развој на земјата; - Намалување на регионалните демографски нееднакости и креирање одржлива територијална дистрибуција и квалитетен живот на населението; - Намалување на постоечките разлики и нееднакости помеѓу населението, со цел зголемување на социјалната кохезија. 	Усогласеност: Имплементацијата на Урбанистичкиот проект ќе допринесе за отворање на нови работни места во градежната фаза, подобрување на животниот стандард, развој на општината и сл.
Национална Стратегија за развој на туризмот (2016-2021)	<ul style="list-style-type: none"> - Градење на имиџ на препознатлива европска дестинација за туризам, базиран на културното и природното наследство и препознатлива по производите со висок квалитет инкорпорирано во заедничко име – туристички производ на Македонија. - Развој на производи и услуги (Препознатливи производи, Категоризација на сместувачките капацитети, Вински туризам, Рурален туризам, Култура и занаети, Бањи), - Соодветен пристап и инфраструктура (Патна инфраструктура, Воздушен пристап); - Управување и заштита на животната средина и културното наследство, Развој на туризмот преку јавно-приватно партнерство, како и подобрување на туристичката инфраструктура и туристичката понуда. 	Усогласеност: Со реализацијата на Урбанистичкиот проект ќе се допринесе до подобрување на туристичката понуда на Општина Охрид, во однос на развојот на производи и услуги.
Национална стратегија за биолошка разновидност со акционен план, (2018-2023)	<p>Главна цел на Стратегијата е:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Намалување на директните и индиректните притисоци врз биолошката разновидност; - Подобрување на статусот на биолошката разновидност преку зачувување на екосистемите, видовите и генетската разновидност заради зголемување на придобивките од биолошката разновидност и екосистемските услуги. 	Усогласеност: Во рамките на Планскиот опфат не се идентификувани значајни или ендемични видови, ниту значајни живеалишта. Но самиот Опфат влегува во границите на „Светското природно и културно наследство на Охридскиот регион“, Планската документација се пропишани мерки за заштита на културното наследство, во согласност со „Планот за Управување со Светското

		природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план (2020 - 2029).
<p>Национална стратегија за заштита на природата (2017-2027), 2019</p>	<p>Во Националната стратегија за заштита на природата, дефинирани се следните национални цели за заштита на природата:</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 1: Геодиверзитетот и геонаследството и другите компоненти на природата (биолошката и пределската разновидност) соодветно да се идентификуваат, истражуваат, мониторираат и инвентаризираат.</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 2: Да се заштитат, зачуваат и мониторираат компонентите на геодиверзитетот, геонаследството, биолошката и пределската разновидност.</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 3: До 2022 година да се вгради политиката за заштита на природата во стратегиите, плановите и програмите во другите сектори.</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 4: Да се воспостави и практикува одржливо користење на геодиверзитетот, геонаследството и другите компоненти на природата (биолошката и пределската разновидност) преку употреба на традиционални знаења, иновации, најдобри практики и позитивни стимулации за зачувување и одржливо користење на природата.</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 5: Да се унапреди законодавната рамка, согласно ЕУ легислативата и релевантните ратификувани меѓународни договори за заштита на природата и да се обезбеди соодветна институционална рамка преку зајакнување на административните капацитети.</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 6: Да се подигне нивото на информираност, едукација и промоција за вредностите и значењето на геодиверзитетот и геонаследството и другите компоненти на природата (биолошката и пределската разновидност);</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 7: Да се обезбеди континуирано и зголемено финансирање на заштитата на природата од буџетски средства на централно и локално ниво, од инвестиции и други извори на финансирање, преку воспоставување на соодветни одржливи и ефикасни модели на финансирање на заштитата и одржливото користење на природата.</p>	
<p>Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција (2005)</p>	<p>Владината политика за оваа Стратегија е да спроведе детална анализа за статусот на имплементација на Конвенцијата, да обезбеди насоки и препораки за надминување на проблемите кои произлегуваат од имплементацијата на Конвенцијата и да препорача акционен план за спроведување на предложените мерки и следење на дадените насоки.</p>	<p>Усогласеност: Во постапката на усвојување на Урбанистичкиот проект и спроведување на СОЖС постапката ќе биде обезбедено учество на јавноста што ќе придонесе во процесот на одлучување и донесување на одлуки.</p>

Регионално ниво		
<p>План за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029)</p>	<p>Во План за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) се дефинирани следните цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зајакнување на управувањето со природното и културното наследство во Охридскиот Регион - Минимизирање на влијанијата на водите во сливот на Охридското Езеро - Примена на одржливо земјоделство и шумарство - Равивање на одржлив туризам - Контрола врз внесувањето на алохтони видови - Реставрација и ревитализација на живеалиштата - Одржливо рибарство - Заштита на предлот - Ублажување и адаптација на климатските промени - Обновување на урбанистичко-аритектонските вредности - Зачувување и презентација на селектирани археолошки локалитети - Подобрување на конзерваторскиот третман на заштитените добра - Подигање на свеста за значењето на природното и културното наследство во Охридскиот Регион 	<p>Усогласеност: При изработката на Урбанистичкиот проект се земени предвид барањата на управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) и истите се инкорпорирани во Планот.</p> <p>Исто така во Урбанистичкиот проект се пропишани и мерки за заштита на природното и културното наследство.</p>
<p>Програмата за развој на Југозападниот плански регион (2021-2026)</p>	<p>Програмата за развој на Југозападниот плански регион ги поставува следните цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Модерна регионална економија базирана врз висока технологија и знаење - Образование прилагодено на потребите на економскиот развој, ефикасна социјална и здравствена заштита за населението во Регионот и создавање услови за запирање на миграцијата - Развој на туризмот поврзан со природното и културното наследство, и - Зачувување на квалитетот на животната средина 	<p>Усогласеност: Имплементацијата на Урбанистичкиот проект ќе допринесе за социо економски развој на населението (вработување, подобрување на животниот стандард и сл.), а преку тоа и до развој на стопанството и економијата</p>
<p>Просторен план на Охридско - Преспанскиот регион (2005-2020)</p>	<p>Просторниот план на Охридско-преспанскиот регион, како долгорочен, интегрален, развоен документ, каде е дефинирана просторната организација на Регионот, има за цел создавање на порационална организација на различните видови на користење на земјиштето, како и нивна меѓусебна поврзаност, со што би требало да се избалансираат потребите од социо-економски развој, заштита на животната средина и</p>	<p>Усогласеност: Изработката на Урбанистичкиот проект претставува исполнување на целите за просторен развој на регионот, заштита на биолошката и пределската разновидност, односно природното наследство.</p>

	<p>нивото на техничката опременост на просторот.</p> <p>Цели на идниот економски просторен развој на Регионот се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разместување на производните и услужни дејности во просторот врз принципот на рационално користење, организирање и уредување на земјиштето; - Унапредување и подобрување на патната поврзаност со поблиските и подалечни простори од Регионот со локални, - регионални и меѓународни патни правци; - Квалитативни структурни промени на стопанските сектори; - Поттикнување на развојот на стопански недоволно развиените подрачја како детерминанта на позабрзан и порамномерен стопански развој; - Алокација на производните и услужни дејности со примена на системска, материјална, едукативна и друга поддршка за зачувување, заштита и унапредување на природната и создадена средина. 	<p>Концепцијата за просторно планирање на Општина Охрид се темели на основните принципи, развојни цели и одредби, дефинирани во Просторниот План за Регионот.</p>
<p>Регионалниот план за управување со отпад на Југозападен плански регион</p>	<p>Регионалниот план за управување со отпад на Југозападен плански регион ја има следнава визија и следниве цел:</p> <p>Визија: Да се обезбеди регионална планска рамка за одржливо управување со отпадоот и преработка на ресурсите преку развивање на интегриран систем за управување со отпад со следниве општи цели:</p> <p>Цел А: Минимизирање на негативните влијаниа на животната средина и на здравјето на луѓето предизвикани од создавањето и управувањето со отпад.</p> <p>Цел Б: Минимизирање на негативните општествени и економски влијанија и максимизирање на социјалните и економските можности,</p> <p>Цел В: Усогласеност на законските барања, целите, принципите и политиките поставени во европската и националната правна и регулаторна рамка.</p>	<p>Усогласеност: Планскиот опфат е во с. Вапила, каде е воспоставен систем за превземање, транспорт и одлагање на комуналниот и другите типови на отпад.</p>
<p>Локално ниво</p>		
<p>Локален еколошки акционен план на општина Охрид (2019 - 2025)</p>	<p>Примарните цели на ЛЕАП на општина Охрид се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Спроведување на барањата за заштита на животната средина на локално ниво; - Идентификација на потребите на административните структури и нивно зајакнување со цел ефикасно управување со животната средина на локално ниво; - Интегрирање на политиката за заштита на животната средина во останатите секторски политики; - Поттикнување на сите субјекти кон поголема одговорност за заштитата на животната средина, особено јавноста; 	<p>Усогласеност: Целите на Урбанистичкиот проект се во директна врска со целите на ЛЕАП на општина Охрид, особено во делот кој се однесува на спроведување на барањата за заштита и унапредување на светското природно и културно наследство како дел од Охридскиот УНЕСКО Регион.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Промовирање на еколошки одржлив пристап во сите сфери на делување на Општината; - Продолжување на процесот на приближување кон политиките на Европската унија во областа на животната средина, на локално ниво; - Спроведување на барањата за заштита и управување со светското природно наследство како дел од Охридскиот УНЕСКО Регион; - Обезбедување финансиски средства за решавање на приоритетните еколошки проблеми итн. 	
<p>План за управување со отпад на општина Охрид за период 2024 - 2025 година</p>	<p>Предвидени активности за реализација на Планот</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подобрување на собирањето и транспортот на отпадо, - Промоција на минимизирањето на отпадот (Изградба на интегрирана инфраструктура за управување со отпад (инсталација за преработка на материјали за рециклирање); - Интервенција во системот за собирање на комунален отпад; - Подобрување на управувањето со депонијата за комунален отпад (Ремедијација на постоечките нестандартни депонии и дивите депонии); - Превенција на создавање на отпад (Јавна кампања (континуирано) и организирање акции во училишта); - Селектирање на рециклабилни фракции; - Биоразградлив отпад (Воведување на основен систем за примарна селекција и рециклажа до 50 %); - Промоција на учеството на јавноста и промена во однесувањето (Кампања за зголемување на јавната свест за управувањето со отпад и за селекција на отпад и компостирање); - Мониторинг и информирање (Следење на индикатори) - Организациона и инситуционална поставеност (Воспоставување на тарифен систем). 	<p>Усогласеност: Планскиот опфат е во с. Вапила, каде е воспоставен систем за превземање, транспорт и одлагање на комуналниот и другите типови на отпад.</p>

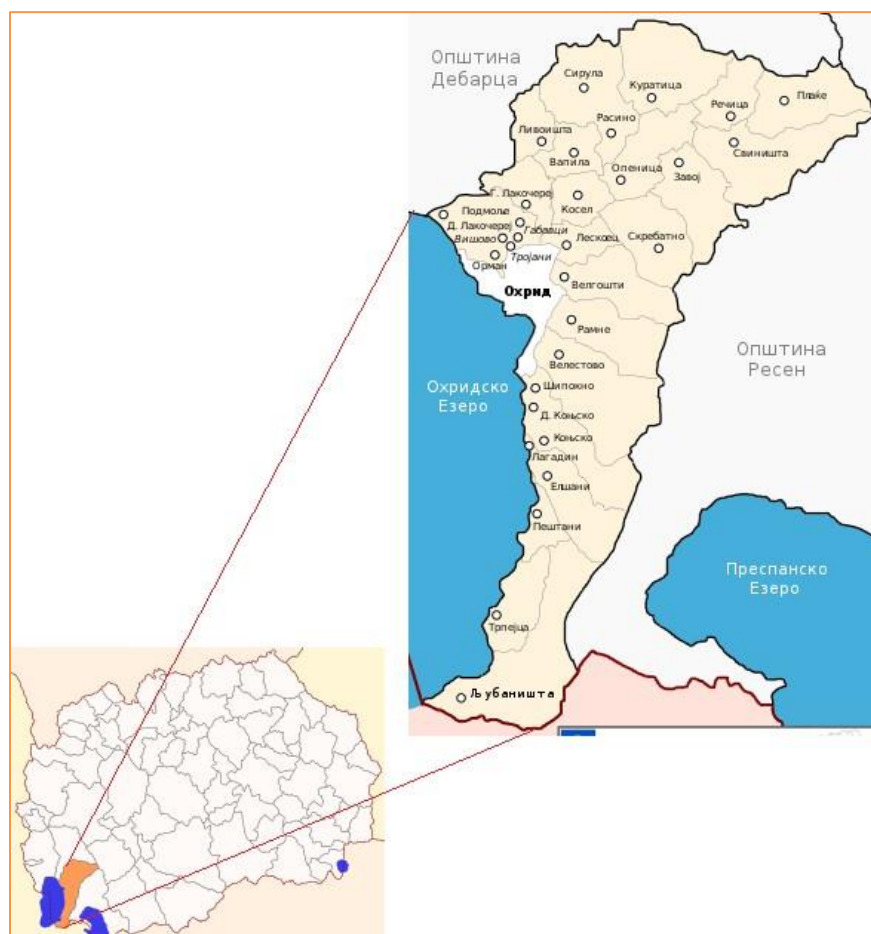
Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

4. РЕЛЕВАНТНИ АСПЕКТИ НА МОМЕНТАЛНАТА СОСТОЈБА НА ЖИВОТНАТА СРЕДА

4.1. Географска положба и демографски карактеристики

Општина Охрид се наоѓа во југозападниот дел од Република С. Македонија, лоцирана на североисточниот брег на Охридското Езеро, со површина од 389,93 km². Сместена е помеѓу високите планини Јабланица и Мокра Планина од западната и Галичица од источната страна.

Општина Охрид се граничи со општините Дебрца на запад и север, Демир Хисар на североисток, Ресен кон исток, а на југ општината се граничи со Р. Албанија.

Слика 5. Местоположба на Општина Охрид во Р. С. Македонија

Општина Охрид, како единица на локална самоуправа, ја сочинуваат 28 населени места, односно градот Охрид и селата: Вапила, Велгошти, Велестово, Горно Лакочереј, Долно Коњско, Долно Лакочереј, Елшани, Завој, Коњско, Косел, Куратица, Лагадин, Лескоец, Ливоишта, Љубаништа, Опеница, Орман, Пештани, Плаќе, Подмоље, Рамне, Расино, Речица, Свињишта, Сирула, Скрбатно, Трпејца и Шипокно. Населените места се организирани во 18 урбани и 26 месни заедници заедници, дадени во следниот табеларен преглед.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Административен центар на Општината е градот Охрид. Урбаната зона на Охрид е составена од Стариот Град, кој е лоциран во средината на урбаната зона, а кој го сочинуваат Варош, Месокастро и Канео.

Вкупниот број жители, прикажани по пол и возраст, вкупниот број на домаќинства и станови, во Општина Охрид е прикажан во следните табели:

Табела 3. Вкупен број на население, домаќинства и станови во Општина Охрид
(Извор: Попис 2021)

Општина	Вкупно резидуално население	Вкупно домаќинства	Станови
Охрид	51 428	18 368	33 660

Според последниот попис на населението, бројот на население во с. Вапила изнесува 72 жители.

Табела 4. Вкупно резидентно население по 5-годишни групи, по пол, Попис 2021

Општина Охрид	Вкупно	Мажи	Жени
Вкупно	51.428	25.231	26.197
0 – 4	2.264	1.151	1.113
5 – 9	2.541	1.332	1.209
10 – 14	2.616	1.330	1.286
15 – 19	2.606	1.374	1.232
20 – 24	2.632	1.362	1.270
25 – 29	2.957	1.474	1.483
30 – 34	3.233	1.692	1.541
35 – 39	3.690	1.785	1.905
40 – 44	3.630	1.803	1.827
45 – 49	3.551	1.716	1.835
50 – 54	3.484	1.725	1.759
55 – 59	3.661	1.749	1.912
60 – 64	3.929	1.908	2.021
65 – 69	3.719	1.745	1.974
70 - 74	3.236	1.477	1.759
75 – 79	1.850	828	1.022
80 – 84	1.180	504	676
85+	649	276	373

Според изјаснувањето за национална припадност, поделбата на населението е дадена во следниот табеларен преглед.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Табела 5. Број на население во општина Охрид според национална припадност (Попис 2021)

Националност	Број	%
Македонци	40.488	78,8
Албанци	1.942	3,7
Турци	1.831	3,5
Срби	232	0,4
Власи	314	0,6
Роми	281	0,5
Бошњаци	23	0,04
Останати	6.317	12,4
ВКУПНО	51.428	100

4.2. Здравје на населението

Здравствената заштита на подрачјето на општина Охрид се реализира преку работата на јавни здравствени организации: ЈЗУ „Здравствен дом“, Општа болница, Завод за здравствена заштита, Специјална болница за ортопедија и трауматологија ЈЗО „Св. Еразмо“, Специјална детска болница, ЈЗО „Св. Стефан“ Завод за превенција, лекување и рехабилитација на кардиоваскуларни заболувања итн.

Во следниот табеларен преглед даден е преглед на број на здравствени установи во општината и број на здравствени работници.

Табела 6. Здравствени установи и број на здравствени работници во општина Охрид

Дејност	Здравствени работници			Места пунктови
	Виша СС	ССС	НСС	
Здравствен регион Охрид	6	99	0	81
Општа медицина	1	45		19
Медицина на трудот		4		1
Здравствена заштита на деца од 0 – 6 години	1	11		6
Здравствена заштита на училишни деца и младина		4		1
Здравствена заштита на жени		5		5
Поливалентна патронажа	4	6		
Стоматолошка дејност		8		39
Аптекарска дејност		16		10

Извор: Здравствена карта на Р. С. Македонија (2017 година)

Во с. Вапила нема амбуланта и жителите од селото здравствените услуги ги добиваат во најблиските амбуланти во с. Лескоец или градот Охрид.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

4.3. Климатски карактеристики и квалитет на воздухот

Во Охридскиот регион преовладува умерено - континентална клима, како последица на струењата кои продираат од Јадранско Море преку реката Црн Дрим и влијанието на Охридското Езеро кое се јавува како термички регулатор. Овие влијанија придонесуваат пред сè во формирање на специфичен термички и плувиометриски режим, кој се карактеризира со мали амплитуди на промена на температурата на воздухот во текот на годината.

Високите планински масиви на планините Галичица, Караорман и Јабланица, кои го опкружуваат подрачјето на Охридското Поле, овозможуваат одржување на постојаност на климатските струења и овозможуваат „блага“ клима во регионот.

Средногодишната просечна температура на воздухот во општината изнесува 11.4 °С, со максимални средномесечни температури во јули и август од 21,2 °С и 34,4 °С. Најниската средномесечна температура, е забележана во јануари -17,2 °С е апсолутниот минимум.

Охридската Котлина се одликува со долготрајно сончево зрачење, а просечното годишно сончево зрачење изнесува 2.233 часови или во просек 6 часа дневно. Максимумот на сончево зрачење се постигнува во јули месец со вкупно 308 сончеви часови или во просек 10 часа дневно, додека минимумот е во јануари и изнесува во просек 3 часа дневно.

Од вкупниот број денови во годината, 24 % се ведри, 27 % се тмурни, а 49% се облачни.

Релативната влажност на воздухот има спротивен од во однос на температурата на воздухот. Од јануари до јули опаѓа, а потоа се зголемува. Просечната годишна влажност на воздухот е 71 %, со максимум во декември и јануари (79 %), а минимум во јули и август (60%).

Испарувањето од слободната водна површина во Охридската Котлина е поголемо од количината врнежи. Просечно годишно испарува 836 l/m², а годишната сума на врнежи изнесува 708 l/m². Најголемо е испарувањето во август (137 l/m²), потоа во јули (132 l/m²), а најмало во јануари со 27 l/m².

Маглата е ретка појава во Охридската Котлина, а просечно годишно се јавуваат 5 дена во зимските месеци од годината. Просечниот број на мразни денови изнесува 61.

Просечните средногодишни врнежи изнесуваат 704 mm, додека пак просечните врнежи во околината на Езерото изнесуваат приближно 759 mm годишно. Количината на врнежи во Општината има два максимуми, примарен во ноември и секундарен во февруари. Меѓу ноември и февруари доаѓа до незначително намалување на врнежите. Минималните врнежи се во јули.

Охридската котлина се одликува со посебен режим на ветрови, условено од езерото. Покрај ветровите што се јавуваат поради општите атмосферски промени, се јавуваат и ветрови од локален карактер, како последица на нееднаквото загревање на воздухот над копното и езерската површина.

Во општина Охрид преовладува северниот ветер со просечна годишна зачестеност од 297 %, просечна годишна брзина од 2,4 m/s, а максимална од 12,3 m/s. Северниот ветер дува преку целата година, најчесто во ноќните часови. Југозападниот и јужниот ветер се приближно со иста зачестеност 176 %0 , со просечна годишна брзина од 2,9 m/s, а максимална од 18,9 m/s. Тие се јавуваат преку целата година но најзачестени се од април до јуни. Северозападниот ветер е со зачестеност 73 %0, со просечна годишна брзина од 1,8 m/s, а максимална од 15,5 m/s. Североисточниот ветер е со зачестеност 43 %0и брзина од 12,3 m/s, ветровите од југоисточен и источен правец се незначителни (4 до 5 %0).

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

4.4. Квалитет на воздухот

Следење на квалитетот на воздухот се врши преку споредба на измерените концентрации на загадувачките супстанции во воздухот и граничните вредности, прагови на алармирање, маргини на толеранција за гранична вредност, целни вредности и долгорочни цели определени во Законот за квалитет на амбиентниот воздух.

Квалитетот на амбиентниот воздух во Општина Охрид се следи со автоматска мониторинг станица за следење на квалитетот на амбиентниот воздух, поставена во октомври 2022 г. Се мерат загадувачките супстанции: О₃, NO₂, SO₂, CO, PM₁₀ и PM_{2.5}. Станицата се наоѓа на булевар „Туристичка“, во непосредна близина на спортскиот центар „Климент Колески“. Мониторинг станицата е дел од државната мрежа за мониторинг на квалитетот на амбиентен воздух и се управува од Министерството за животна средина и просторно планирање.

Во Општина Охрид исто така се врши периодично мерење на аероседимент, на четири мерни места во градот:

- Во близина на Општата болница;
- Градинката "Јасна Ристеска";
- Главната Автобуската станица; и
- Северниот влез во градот.

Резултатите од измерените вредности за аероседимент во Охрид за период 2016 – 2018 година се дадени во следниот табеларен преглед.

Табела 7. Измерени концентрации на аероседимент 2016 - 2018 година

	Загадувачка материја	Број на мерни места	Број на примероци	Просечна месечна концентрација (mg/m ³)	Минимум mg/m ³	Максимум mg/m ³	Број на примероци над МДК
2016	Аероседимент mg/m ³	07	84	103.52	21.55	284.16	/
2017	Аероседимент mg/m ³	07	84	87.13	15.19	200.22	/
2018	Аероседимент mg/m ³	07	84	86.91	70.29	105.11	/

Извор: ЈЗУ „Центар за јавно здравје“ Охрид

Аероседиментите се значајни бидејќи истите негативно влијаат врз природното и културното наследство.

Загадувањето на воздухот во Општина Охрид е како резултат на емисии на загадувачки супстанции од стационарни и мобилни извори (домаќинства кои се загреваат на цврсти и течни горива), преку одвивање на хемиско - технолошки процеси, биохемиски процеси, процесите на согорување на горивата итн.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Табеларен и графички приказ на среднодневните концентрации на суспендирани честички со големина до 2,5 микрометри (PM2,5) од Охрид, за месец декември 2024 година

PM _{2.5} / µg/m ³	Охрид
01/12/2024	7.1
02/12/2024	12.5
03/12/2024	33.1
04/12/2024	19.8
05/12/2024	12.2
06/12/2024	40.9
07/12/2024	17.7
08/12/2024	21.3
09/12/2024	18.2
10/12/2024	41.0
11/12/2024	39.1
12/12/2024	36.2
13/12/2024	38.3
14/12/2024	42.6
15/12/2024	16.1
16/12/2024	30.6
17/12/2024	63.3
18/12/2024	80.5
19/12/2024	73.5
20/12/2024	66.5
21/12/2024	35.8
22/12/2024	26.9
23/12/2024	23.8
24/12/2024	20.4
25/12/2024	9.0
26/12/2024	9.7
27/12/2024	20.7
28/12/2024	18.8
29/12/2024	49.4
30/12/2024	57.8
31/12/2024	78.6

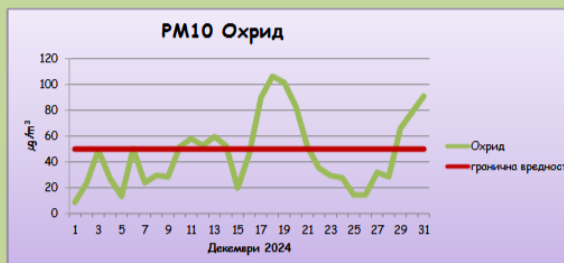

Среднодневни концентрации на суспендирани честички со големина до 2.5 микрометри (PM 2.5)

Табеларен и графички приказ на среднодневните концентрации на суспендирани честички со големина до 10 микрометри (PM10) од Охрид, за месец декември 2024 година

PM ₁₀ / µg/m ³	Охрид
01/12/2024	8.8
02/12/2024	23.7
03/12/2024	49.2
04/12/2024	27.4
05/12/2024	13.3
06/12/2024	50.2
07/12/2024	23.8
08/12/2024	29.6
09/12/2024	28.5
10/12/2024	51.8
11/12/2024	58.0
12/12/2024	52.8
13/12/2024	59.5
14/12/2024	52.5
15/12/2024	19.8
16/12/2024	46.6
17/12/2024	89.8
18/12/2024	106.2
19/12/2024	101.6
20/12/2024	82.9
21/12/2024	51.8
22/12/2024	35.1
23/12/2024	29.4
24/12/2024	27.7
25/12/2024	14.4
26/12/2024	14.5
27/12/2024	31.8
28/12/2024	28.6
29/12/2024	65.8
30/12/2024	78.3
31/12/2024	90.9

PM ₁₀ / µg/m ³	Охрид
Гранична 24h вредност за заштита на човековото здравје	50
Колку денови е надмината 24h гр. вредност во тековниот месец	8
Колку денови е надмината 24h гр. вредност во 2024	45

Среднодневни концентрации на суспендирани честички со големина до 10 микрометри (PM10)

Слика 6. Табеларни и графички прикази на среднодневните концентрации на дел од загадувачките супстанции за Охрид, декември 2024 г. (Извор: МЖСПП – Државен автоматски мониторинг систем за квалитет на амбиентен воздух)

4.5. Климатски промени

Предвидените промени во климата (изразени како промени во температура на воздухот и врнежите) се развиваат постепено и резултатите се значајни на подолг период. Најголемо влијание имаат поплавите. Поплавите се зачестена појава во Р.С. Македонија претставуваа локална манифестација на последиците од глобалните промени и предизвикаат значителни штети. Според подготвените регионални сценарија за Македонија оваа зона е под доминантно- континентално климатско влијание. Од анализата на тие климатски сценарија произлегува дека средногодишната температурата во оваа рефугијална зона за 50 години ќе се покачи во просек за 2,0 °C , додека за 100 години 4,0 °C. При тоазимските температури ќе се зголемат речиси исто како просекот (2,0 и 3,9 °C за 50 и 100 години), што важи и за летните, освен температурата после 100 години (2,1 и 4,4 °C за 50 и 100 години). Годишните суми на врнежи ќе се намалат за 3 % (50 години) и 8 % (за 100 години). При тоа врнежите ќе се намалат само во тек на летната, пролетната и есенската сезона (-18% за 100 години - лето) додека зимските врнежи ќе се зголемат (+4 % за 100 години). Меѓутоа врнежите во југозападниот регион каде и спаѓа Охридскиот регион нема да се намалат значително како во централните и јужните делови на Македонија.

Климатските прилики во овој рефугијален реон поради присуството на Охридското и Преспанското Езеро, како и клисурата на Црн Дрим се прилично константни, бидејќи целиот тој систем делува како еден термостат и овозможува поволни услови за развој на рефугијалната шумска вегетација.

4.6. Бучава

Генерирањето бучава претставува физички агенс од животната средина која во организмот создава штетни ефекти со тенденција на пораст во развиените земји и во земјите во развој. Бучавата во животната средина може да се класифицира според следните карактеристики: континуирана бучава, повремена бучава, широкопојасна бучава, тонална бучава и импулсна бучава.

Законот за заштита од бучава во животната средина (Сл. Весник на РМ, бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15) ги дефинира правата и обврските на национално и локално ниво, како и правата и должностите на правните и физичките лица во однос на управувањето со бучавата во животната средина и заштита од истата.

Општина Охрид, како една од најпосетуваните туристички дестинации во Македонија, секоја година е домаќин на илјадници домашни и странски посетители. Покрај значителните финансиски придобивки од посетеноста на градот и развојот на туризмот, општината се соочува со сериозни проблеми од аспект на животната средина, особено проблеми кои потекнуваат од зголемено ниво на бучава. Илјадниците гости, зголемената фреквенција на возила, забавните и рекреативни активности кои ги нудат Градот и угостителските објекти, градската врева, генерираат ниво на бучава која претставува сериозна закана за животната средина и здравјето на луѓето.

Имајќи ги предвид горенаведените факти и недостатокот на податоци од мониторинг на бучава, а со цел да се утврдат главните извори и состојбата со бучавата во Општината и да се превземат соодветни мерки за управување со истата, во отсуство на стратешка карта, Општина Охрид има изработено Акционен План и Програма за управување со бучавата во 2011 година.

Во согласност со Урбанистичкиот проект главни причини за зголеменото ниво на

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

бучава во општина Охрид се:

- непочитување на законските обврски;
- несовесно работење на угостителските работници;
- ниска култура на однесување на локалното население, гостите и посетителите;
- несоодветно просторно уредување, особено во стариот дел од градот, каде од двете страни на тесните улички се наоѓаат голем број на угостителски објекти;
- тесен и затворен простор за ширење на бучавата, односно не постои можност за намалување на интензитетот на бучава од изворот со зголемување на растојанието, особено во стариот дел на Градот;
- несоодветна звучна изолација на угостителските и станбените објекти;
- голема фреквенција на возила, стар возен парк, застој во сообраќајот, возење со голема брзина и сл.

Ваквата состојба придонесува за зачестеност на поплаки од граѓаните на Општина Охрид, поради вознемиреност од бучава од горенаведените извори.

Во Акциониот план и програмата за намалување на бучавата во Општина Охрид (2011), предложени се мерки за намалување на нивото на бучава, и е нагласено дека при имплементација на истите треба да се земат предвид и дел од мерките и препораките кои се предвидени како долгорочна стратегија за намалување на бучавата.

4.7. Хидрографски карактеристики

Според хидрографската поделба на територијата на Р. С. Македонија, општина Охрид припаѓа на Јадранскиот речен слив. Преку него се одводнуваат западните и југозападните делови на Р. С. Македонија односно површина од 3.350 km², а според големината претставува втор слив во нашата држава. На него му припаѓаат сливните површини на Охридското и Преспанското Езеро. Најзначајна река во овој слив е реката Црн Дрим.

Најважна карактеристика на овој регион е Охридското Езеро, кое се наоѓа во Охридско - струшката котлина, поточно на 41 степен северна географска широчина и меѓу 20 и 21 степен источна географска должина. Учеството на езерската површина во вкупниот слив изнесува 7,36 %.

Охридското Езеро се наоѓа на надморска височина од 693,17 m и претставува тектонска потонатина. Зафаќа површина од 358 km², од кои 2/3 или 238,79 km² и припаѓаат на Р. Северна Македонија, додека останатата 1/3 или 119,39 km² и припаѓаат на Р. Албанија. Езерото е со должина од 31 km, широчина 15 km, просечна длабочина од 155 m и максимална длабочина од 288 m. Се смета за едно од најпровидните езера во Европа (22 m), а според длабочината се наоѓа на седмо место.

Сливното подрачје на Охридското Езеро опфаќа 40 притоки, 23 на албанска и 17 на македонска страна, меѓу кои доминираат суводолици кои течат само при обилни врнежи и при топење на снег. Главни површински водотеци во Охридското Езеро се реките Коселска, Велгошка, Черава, а од 1961 година и реката Сатеска.

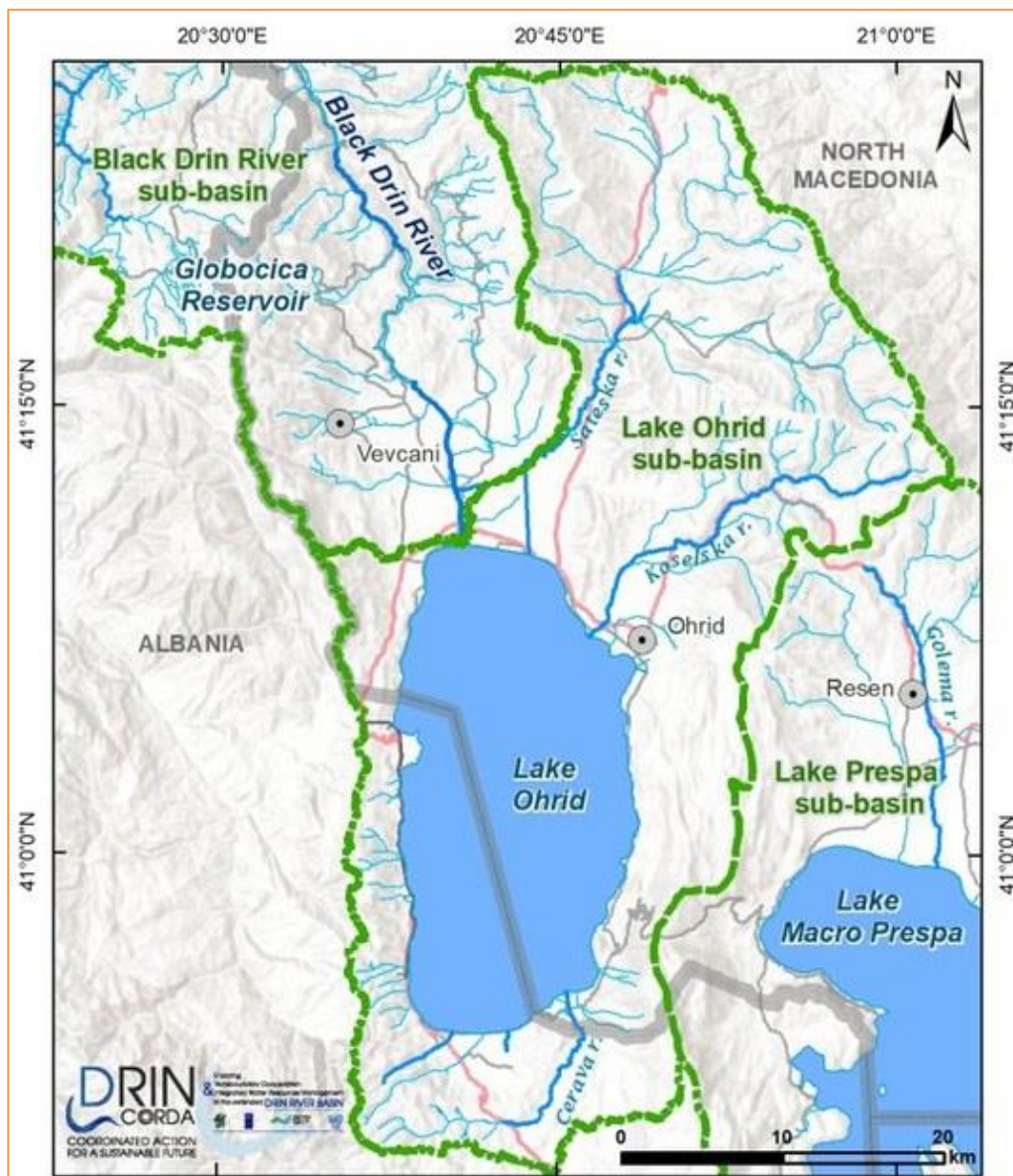
Природниот слив на Охридското Езеро изнесувал 1.042,25 km², се до внесување на реката Сатеска во сливот на Охридското Езеро кога истиот се зголемува за 398,36 km².

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Табела 8. Слив на Охридско Езеро

притока	Површина на слив (km ²)	Должина слив (km)	Должина на речна мрежа (km)	Притоки
Р. Коселска	193,3	29	73	р. Скребатска; р. Вапилска; р. Сирулска и р. Ливоишка
Р. Велгошка (Сушица)	33,8	8,5	20	Леви притоки: Летничкиот и Рамненски поток Десни притоки: поток Чардашница и Шопченица
Р. Черава	68,6			Суводолици
Р. Сатеска	396,3	31,2	117	Десни притоки: Врбјанска, Годивска, Лактинска, Песочанска, Кочунска и Ботунска Река; Леви притоки: Слатинска Река со притоците Мраморечка, Голема, Злестовска со Лешанска Река и суводолиците Мешеишка и Требенишка Река.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Слика 7. Географска карта на сливно подрачје на Охридско Езеро

Коселска Река извира под Плаќенска Планина и по должината на својот тек ги носи имињата на населените места покрај кои тече (р. Свињишка, р. Опеничка, р. Коселска и пред вливот во Охридското Езеро – р. Далјан). Коселска река е поројна. Пороите од сливот и го насипуваат коритото со наноси, така што при голем водостој се случуваат излевања од коритото и поплави во атарите на селата каде реката поминува. Заштита на коритото се врши со комплексни мерки во кои доминира пошумувањето на ерозивните површини од кои се свлекува материјалот.

Регулација на р. Далјан во градското подрачје, што претставува всушност и граница на урбаниот опфат, сè уште не е планирана. Регулацијата на поројот Рача е направена во 60-тите години на XX век и тоа во долниот тек и во главните корита - во двата крака, како и во активните притоки. Објектите, предвидени во главните корита и притоците, имаат за цел да ја намалат поројноста и да го заштитат регионалниот пат и обработливото земјиште од пороен нанос.

Просечен годишен проток измерен на мерното место во с. Косел изнесува $1,32 \text{ m}^3/\text{s}$, а просечниот проток во летниот период кога има низок водостој е околу $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$. Квалитетот на водата на реката до с. Косел е од прва категорија, а од селото до

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

вливот во Охридското Езеро истата е променлива.

Поголеми зафати на вода од р. Коселска се вршат на следните места:

- Брана во с. Косел каде што во летниот период кога се врши наводнување се одвојува околу 60 % од вкупното количество на вода;
- Зафат за наводнување на јаболковите овоштарници кои се наоѓаат кај Алтанин Мост, а која ја зафаќа скоро целата преостаната вода така што реката во езерото се влева со околу 5 l/s, а во посушните години истата пресушува за време на наводнувањето.

Река Велгошка, позната како Сушица или Летничка ја сочинуваат водите од Летничкиот и од Рамненскиот поток, а ги прифаќа и водите од потоците Чардачница и Шопчаница. Во сливот, на долниот тек таа е реципиент на отпадните води од охридската индустриска зона. Заради карактерот на реката - суводолица и искористувањето на нејзината вода во средниот тек за наводнување, водотекот во долниот тек во сушниот период воглавно е отпадна вода.

Река Черава извира во Р. Албанија, а во Македонија влегува западно од село Љубаништа и се влева во Охридското Езеро. Должината на реката во Македонија изнесува 2 km. Заради ерозивноста на земјиштето низ кое тече реката во Р. Албанија и заради собирање на отпадни води од селата во Р. Албанија водата во р. Черава според квалитет во просек е од трета и четврта категорија.

Река Сатеска извира од Петрчанските извори источно од с. Врбјани и тече на југ низ Горна Дебрца. Поминува покрај с. Арбиново, низ с. Издеглавје, покрај с. Ново Село, низ с. Ботун, покрај с. Климештани и с. Мешеишта. На север од с. Волино е поставена регулациона брана која ги дели водите на реката на два дела. Едниот дел тече по старото корито кое се влева во реката Црни Дрим (во Општина Струга), а другиот дел преку каналот на р. Сатеска се влева во Охридското Езеро. Должината на каналот изнесува околу 6 km. Просечен годишен проток на вода на мерното место во с. Ботун изнесува $6.11 \text{ m}^3/\text{s}$, а просечен проток во летниот период кога е низок водостојот изнесува $0.9 \text{ m}^3/\text{s}$.

Квалитетот на водата од река Сатеска до вливот на матицата која ги носи водите од Белчишко Блато (Сини Вирој) и Голема река е од I категорија. По влевањето на Голема Река, квалитетот и бистрината на водата опаѓа и е променлива сè до с. Мешеишта.

Песочанска Река е западната притока на реката Сатеска на неа изградена е Хидроцентрала со брана за собирање на вода во местото Радомирово.

Охридското Езеро се полни претежно со изворска вода - површински и сублакустрични извори. Најголем број површински извори се наоѓаат по должината на јужниот брег, околу манастирот Св. Наум, во околината на Тушемиште и Старова и градот Поградец на албанска страна. Доста застапен е карстен тип на издан, во тријаските варовници на Галичица, Јабланица, која се дренира преку бројни извори, од кои најзначајни се изворите кај Св. Наум ($Q = 5 - 10 \text{ m}^3/\text{s}$), Билјанини извори ($Q = 0,05 - 0,3 \text{ m}^3/\text{s}$), Беј Бунар ($Q = 40 - 100 \text{ l/s}$).

Најблиски водни тела, до Планскиот опфат се: Сирулска Река (повремен водотек, кој тече на најблиско растојание од 0,21 km, западно од опфатот), и Охридското Езеро (крајбрежна линија на најблиско растојание од 9,68 km југозападно од опфатот).

4.8. Почва

4.8.1. Геолошки карактеристики

Геолошката градба на поширокото подрачје во општината ја чинат доминантно алувијални творби, полувијални седименти, распространети во рамничарскиот дел. Алувијалните наноси по однос на инженерско - геолошките карактеристики, претставуваат претежно лабилни терени со ниски вредности на физичко - механичките својства.

Регионално, од геолошки аспект, подрачјето на општина Охрид се наоѓа во западно - македонската геотектонска зона, односно во рамките на охридскиот неоген басен. На ова подрачје, во основата на неогените и квартерни седименти, лежат тријаски карпи, а на површината на теренот се констатирани езерски и барски седименти кои се таложени во квартерниот период и имаат најголемо распространување.

Охридско - дебарскиот гребен е најмаркантната морфоструктура на тонење во рамките на Западно - македонската зона. Создавањето на оваа грабенска структура е поврзано со крајот на долен и почетокот на среден плиоцен, односно периодот кога започнува експанзија на орогената фаза со манифестација на интензивни диференцирани вертикални движења. Како резултат на ваквите процеси во почетокот се реактивираат старите раседни структури. Подоцна по нивната должина доаѓа до тонење на просторот, односно до негово претворање во плиоценските езерски басени Охридски и Дебарски.

Плиоценските седименти во Охридскиот Басен се утврдени во јужниот дел (Љубаништа), како и во северозападниот дел.

Планината Галичица, со нејзиниот највисок врв – Вир (2.288 m н.м.), претставува доминантна релјефна појава (хорст) сместена помеѓу басенот на Охридското Езеро на запад и Преспанското Езеро на исток. Има издолжена форма со меридијански правец во должина од околу 50 km, додека нејзината најмала широчина (с. Трпејца – с. Лескоец) достигнува 10 km.

Во согласност со истражувањата на Геолошкиот Завод - Скопје може да се најдат следните геолошки формации:

- Комплекс на палеозојски метаморфни и магматски стени;
- Комплекс на мезозојски седиментни стени; и
- Комплекс на терциерни и квартерни седименти.

4.9. Сеизмолошки карактеристики

Охридскиот регион е сеизмички активно подрачје. Раседите се протегаат по должина на источниот брег на Охридското Езеро кон планината Галичица и источниот раб на Охридското поле, а на север се наоѓа Дримската сеизмогена зона. Сеизмичките дејства од локалните и подалечните епицентрални жаришта, кои имаат влијание на овој простор, можат да предизвикаат земјотреси во Охридската Котлина со интензитет од 7 до 9 степени MCS.

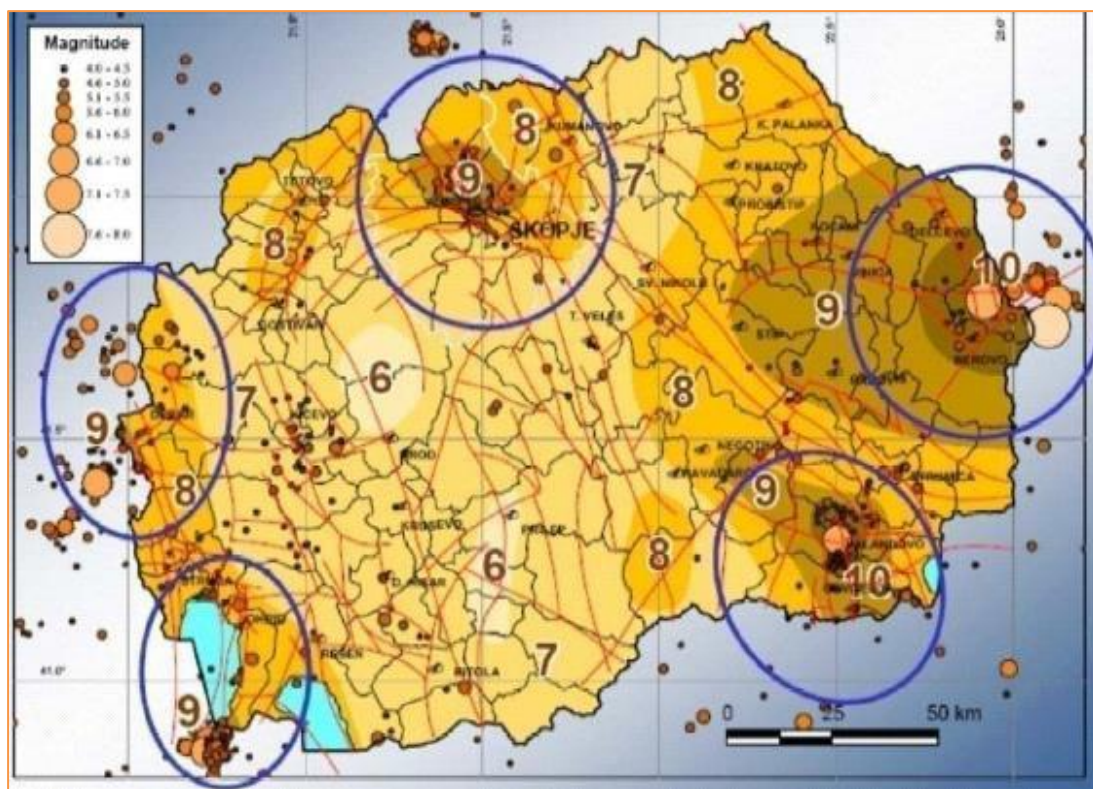
Стандардните земјотреси, како и сулфатарата „Дувло“, поставена на тектонски активната североисточна - југозападна линија, која се наоѓа во Охридскиот басен, во близина на село Косел, ја оцртува тектонски нестабилната положба на регионот.

Охрид се наоѓа во Дримската сеизмогена зона, во која е можна појава на земјотреси во подрачјата на Корча, Охрид, Дебар и Пешкопеја. Сеизмолозите регистрирале повеќе епицентри во поблиската околина на Охрид, со јачина од 8 до 9 степени по MCS, кај Свети Еразмо, над село Долно Лескоец, кај месноста Билјанини извори, Љубаништа и кај Пештани. Делот од просторот на ридот, стариот град и делот од

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

падината на планината Петрино, во однос на рамнинскиот дел во Охридското поле, за најмалку еден степен се поиздржливи на земјотреси, додека крајниот источен дел, поранешното мочуриште, е почувствителен во однос на останатиот рамнински дел.

Слика 8. Сеизмолошка карта на Р. С. Македонија

4.10. Користење на земјиштето и економски развој

Стратешкото планирање на просторот и намена на земјиштето од страна на локалната самоуправа има директно влијание врз заштита и унапредувањето на животната средина, особено во фазата на подготовка на плански документи за искористување и планирање на земјиштето во Општината.

Вклучувањето на целите на заштита и унапредувањето на животната средина во фазата на подготовка на плански документ ќе обезбеди одржлив развој и хумани услови за живеење во Општината, не занемарувајќи го и инфраструктурниот развој и економско - стопанскиот просперитет, како важни предуслови за привлекување на инвестиции.

Поголемо внимание од аспект на заштита на животна средина и поголемо учество на јавноста при донесување на плански документи за искористување на земјиштето ќе овозможи да се добијат планови кои ќе одговараат на реалните потреби на населението и одржлив развој на Општината.

Земјоделство: Подрачјето на општината располага со голема површина обработлива земја во чија структура преовладува плодно земјиште. Вкупното расположливо земјиште и површини, кои се користат за земјоделство, во општина Охрид, се дадени во следниот табеларен приказ:

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Табела 9. Вкупно расположливо земјиште и површини за земјоделство

Број на индивидуални земјоделски стопанства	Вкупна расположива површина на земјиштето во хектари	Вкупно користено земјиште	Сопствено земјиште	Земено на користење од други	Дадено на користење од други	Бр. на одвоени делови на користено земјиште
3137	2395	1845	1764	126	27,8	8

Табела 10. Вид на обработливи површини на територија на Општина Охрид (2022 год)

	Земјоделска површина	Вкупна обработлива површина	Ораници и бавчи	Овоштарници	Лозја	Ливади	Пасишта
Охрид	27.815	6.581	5.874	360	225	122	21.234

Извор: Државен Завод за статистика, Земјоделски површини по категории на користење, во хектари 2022 г. и Попис на земјоделско земјиште од 2007 година

Шумарство: Повеќе од 2/3 од територијата на општина Охрид е под шумска вегетација, односно 19.123,9 ха. Притоа 775 km² од сливното подрачје на Охридското Езеро се пошумени, со просечна биомаса од 100 m³ до 450 m³ шума. Од дрвјата во шумската површина се застапени: дабот со 55 %, буката со 35 % и американскиот бор со 10 %. Околу 90 % од шумите се во државна сопственост и со нив стопанисуваат државни претпријатија кои се надлежни за сечење и пошумување на шумите. Шумско - стопански единици во Општина Охрид се „Мазатар“, „Буково“ и „Галичица“-1. Остатокот шуми околу 10 % се во приватна сопственост.

Економија: Во Општина Охрид се наоѓаат многубројни стопански објекти (угостителски, производни, трговски и др.), кои даваат голем придонес за нејзиниот стопанско - економскиот развој.

Од аспект на активни деловни субјекти, според нивната големина, согласно најновите податоци од Државниот завод за статистика од 2018 година на територијата на Општина Охрид се регистрирани вкупно 2622 деловни субјекти од кои: 1840 се микро, 750 припаѓаат на категоријата мали претпријатија, 23 се средни, а 9 се големи претпријатија.

Доколку вкупните активни деловни субјекти (2.622) се класифицираат согласно дејностите на Националната класификација на дејности (НКД Рев.2), истите може да се класифицираат како во следната табела.

Табела 11. Активни деловни субјекти по сектори на дејности во 2018 година во Општина Охрид

Деловни субјекти според сектор на дејност	Регистриран бр. на активни субјекти
Земјоделство, шумарство и рибарство	23
Рударство и вадење на камен	1
Преработувачка индустрија	296
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	3
Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	2
Градежништво	166
Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли	862
Транспорт и складирање	161
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	279
Информации и комуникации	52
Финансиски дејности и дејности на осигурување	19

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Дејности во врска со недвижен имот	32
Стручни, научни и технички дејности	256
Административни и помошни услужни дејности	76
Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување	5
Образование	47
Дејности на здравствена и социјална заштита	121
Уметност, забава и рекреација	49
Други услужни дејности	172
Вкупно регистриран број на деловни субјекти	2622

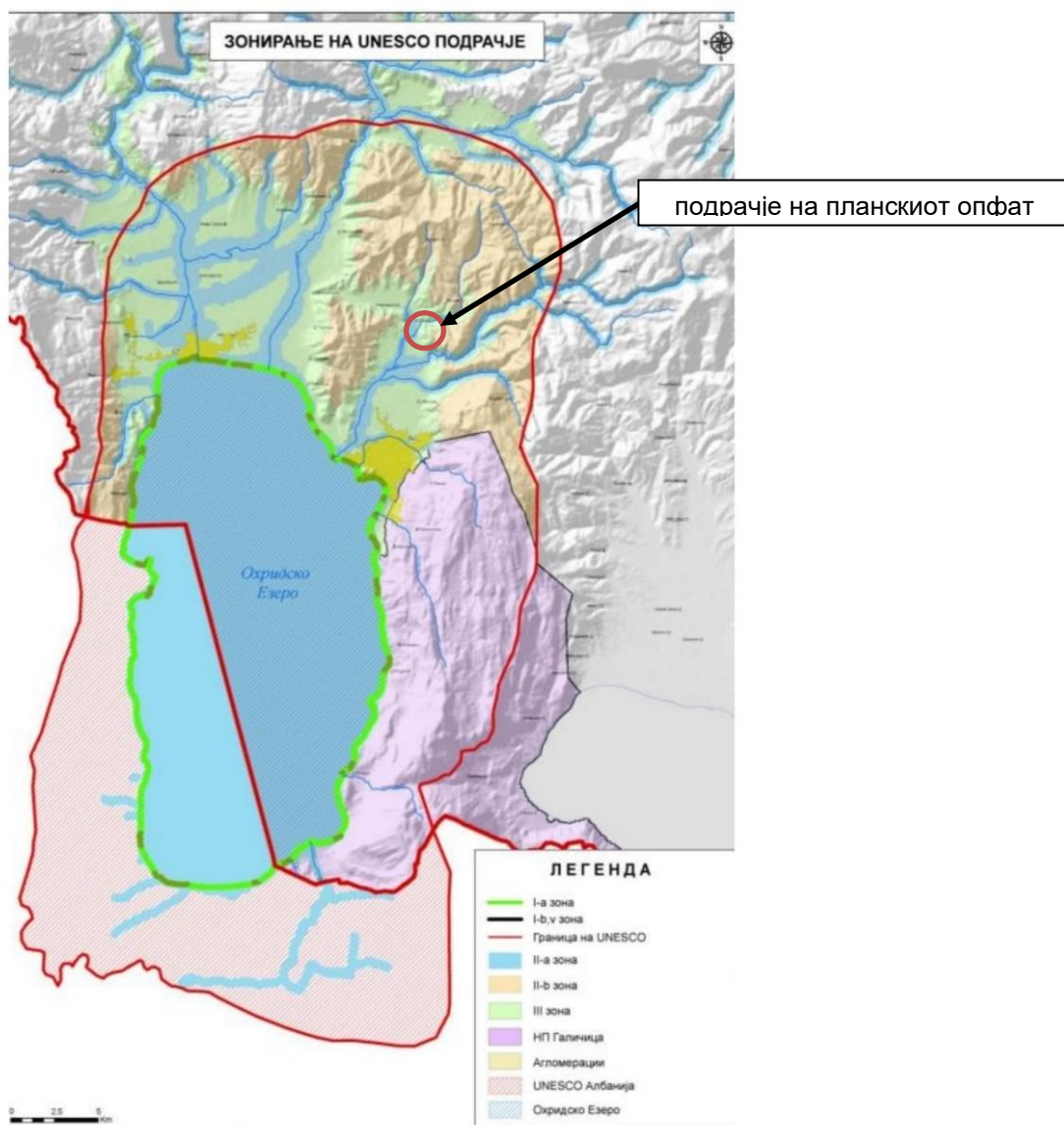
Извор: Државен завод за статистика, 2018 година

4.11. Биолошка разновидност

И покрај фактот дека опкружувањето на градот Охрид е богат со заштитени подрачја (НП Галичица, Студенчишко Блато, Охридско Езеро), и меѓународно значајни подрачје (Светско природно и културно наследство Охридски Регион), во границите на Планскиот опфат не се идентификувани ендемични или загорзени растителни и животински видови, како и значајни живеалишта. Сепак според Планот за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), Планскиот опфат влегува во рамките на III заштитна зона.

На локацијата на Планскиот опфат не се детектирани заштитени и значајни растителни или животински видови.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

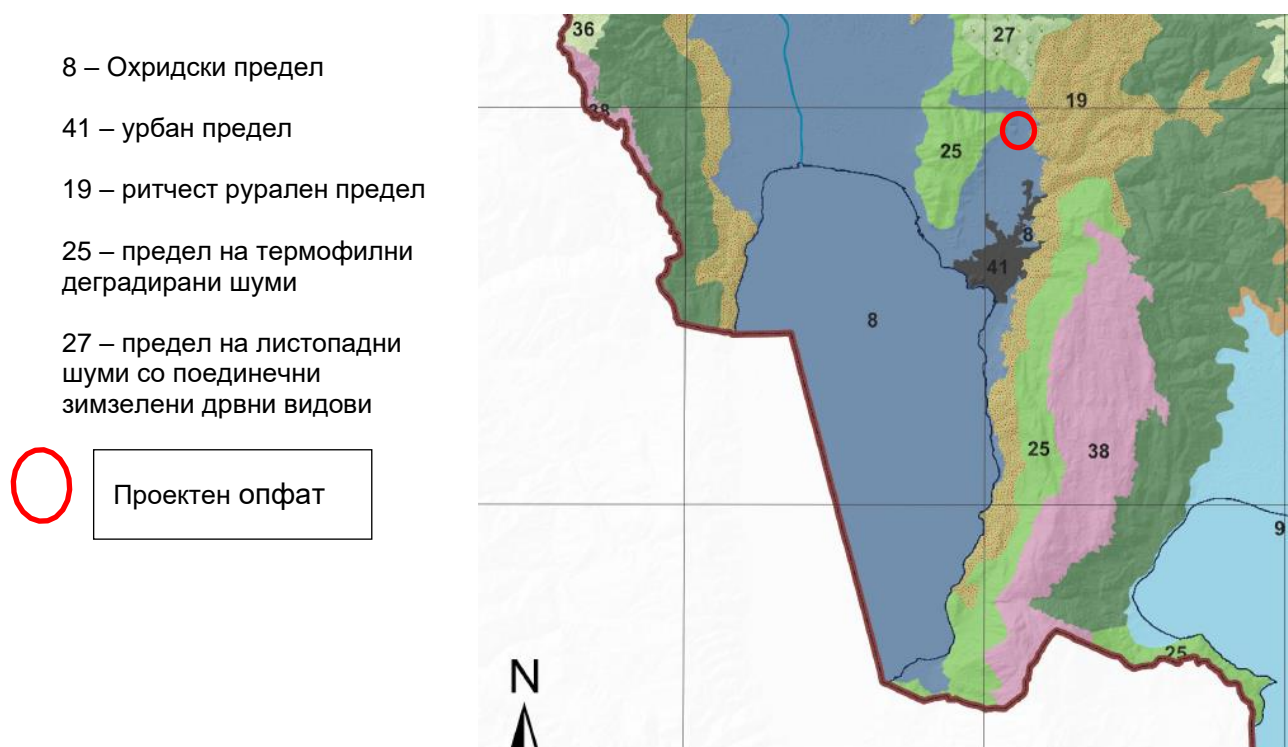
Слика 9. Заштитни зони во границите на природното наследство на Охридското Езеро

4.12. Предел

Предел е топографски дефинирана територија што се состои од карактеристичен мозаик од меѓусебно зависни типови екосистеми коишто би можеле да бидат или биле предмет на специфични човекови активности. Пределот главно се дефинира како парче земјиште што може да се опфати со еден поглед. Тоа е хетерогено и динамично ниво на организација на еколошките системи. Нивото на развој на пределот е под влијание на природни и/или антропогени фактори или комбинација од двата. Еден пределски тип може да поседува целосно природни карактеристики или пак да биде целосно изменет од човекот и да не опфаќа ниту еден природен екосистем. Затоа токму пределот е ниво на еколошка организација што ги вклучува луѓето и нивните активности во еколошките системи. Преку пределот се проучува функционирањето на односите човек - природа и се дефинираат причините за моменталниот изглед и распоред на екосистемите во просторот.

Анализираното подрачје, односно планскиот опфат, припаѓа на специфичниот тип на Урбан предел, езерски предел со пределски тип: Охридски предел (Слика 10).

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Слика 10. Пределски типови на анализираната локација

4.12.1. Главни карактеристики на Урбаниот предел

Во Македонија урбан предел се издвојува кај градовите: Куманово (со површина на урбаниот опфат од 13,75 km²), Битола (13,66 km²), Охрид (10,93 km²), Тетово (10,75 km² или 18,78 km² заедно со околните села со урбан карактер), Штип (10,63 km²), Прилеп (9,63 km²), Гостивар (8,34 km² или 9,65 km² заедно со околните села со урбан карактер), Кочани (6,38 km²), Велес (6,27 km²) и Струмица (5,87 km²). Сепак, урбаниот предел во најтипичен облик е застапен на територијата што ја зафаќа градот Скопје (74,17 km²).

Урбаниот предел опфаќа повеќе урбани хабитати кои во класификацијата на EUNIS се наоѓаат во групата J: Конструкциски, индустриски и други вештачки живеалишта. Покрај типично урбаните живеалишта, во урбаниот предел се среќаваат и хабитати од групата I: Редовно или од неодамна одгледувани земјоделски, хортикултурни и домашни хабитати.

Урбаната вегетација е претставена со рудерални заедници (вклучувајќи и заедници на газени места), тревници, паркови и култивирани заедници. Рудералните растителни заедници ја даваат специфичноста на урбаниот предел (*Chenopodietum muralis*, *Hordeo-Sisymbrietum orientalis*, *Geranio-Silybetum mariani*, *Peganetum harmalae*, *Malvetum pussilae*, *Chenopodietum stricti*, *Hordeetum murini*, *Echio-Melilotetum*, *Onopordetum acanthii*, и бројни други) (Матвејева 1982; Čarni et al. 1997, 2002). Фауната во урбаниот предел се карактеризира со ниска разновидност, но со присуство на некои специфични антропохорни видови. Повисока разновидност се среќава во градските паркови.

Главни карактеристики на Езерскиот предел

Езерските предели се карактеризираат со присуство (и доминација) на големи водни површини во просторот. Во Македонија постојат три тектонски езера (две големи и едно помало), кои се наоѓаат во котлини и се карактеризираат со поголеми или

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

помали рамнини со езерски седименти околу нив. Котлините се целосно или речиси целосно заобиколени со планини, така што просторот во котлината се карактеризира со специфични карактеристики во однос на структурата и еколошките прилики, како и со специфичен пејзаж. Слично како во контекст на структурата, присуството на голема водна маса ги условува и карактеристиките на пределот во функционална смисла.

Субмедитеранско-континентален езерски предел (Охридски предел)

Пределот е сместен во крајниот југозападен дел од Македонија. Го опфаќа просторот на езерото и рамничарскиот дел на север од езерото – Струшко и Охридско Поле.

Климата е умерено континентална со слабо изразено влијание на медитеранската клима. Во геолошки поглед, доминираат алувијални и пролувијални седименти и наноси со присуство на езерски и барски седименти во поранешните блата и мочуришта. На север, по рабовите на пределот се наоѓаат конгломерати и песочници, а во подножјето на Галичица има доломити и мермерести варовници.

Структурата на пределот ја определува класата „водни тела“ со речиси 60 %, како и класите на земјоделско земјиште, кое учествува со околу 36 % во вкупната површина на пределот. Присуството на класата „влажни живеалишта“ е незначително, што укажува на целосното дренирање на некогашните блата, кои биле застапени со големи површини во пределот, особено во Струшкото Поле. Карактеристично за Охридскиот предел е присуството на значителни урбани површини (вкупно околу 3,5 % од вкупната површина на пределот).

Пределот има исклучително значење за биолошката разновидност. Најзначаен простор од аспект на биолошката разновидност во овој предел претставува Охридското Езеро, кое има многу високо национално и глобално значење.

Копнениот дел на Охридскиот предел, според своите биолошки карактеристики, е сличен на рамничарскиот брегови супконтинентален рурално-земјоделски предел т.е. се одликува со релативно ниска биолошка разновидност. Сепак, присуството на Охридското Езеро (преселни птици) и реката Сатеска придонесуваат за поголемиот број значајни хабитати и видови.

4.13. Културно наследство

Природното и културното наследство на Охридскиот регион е впишано на Листата на светското наследство на УНЕСКО во согласност со критериумите содржани во Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство на Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура.

Охридскиот регион претставува и дел од Прекуграничниот биосферен резерват на охридско – преспанскиот регион со едногласна одлука на Комитетот на УНЕСКО во јуни 2014 година.

Во 2012 започна пилот проектот “Природно и културно наследство во Охридскиот регион” во рамките на таканаречениот “Upstream” процес, со цел проширување на границите на светското наследство во Р. Албанија, со цел зајакнување на интегритетот и зачувување на природните вредности.

Природното и културното наследство на Охридскиот регион ги вклучува историскиот центар на градот Охрид, градот Струга, рибарските населби на брегот на Охридското Езеро, ранохристијанските духовни центри и манастири, како и над 250 археолошки локалитети кои опфаќаат период од над 5000 години.

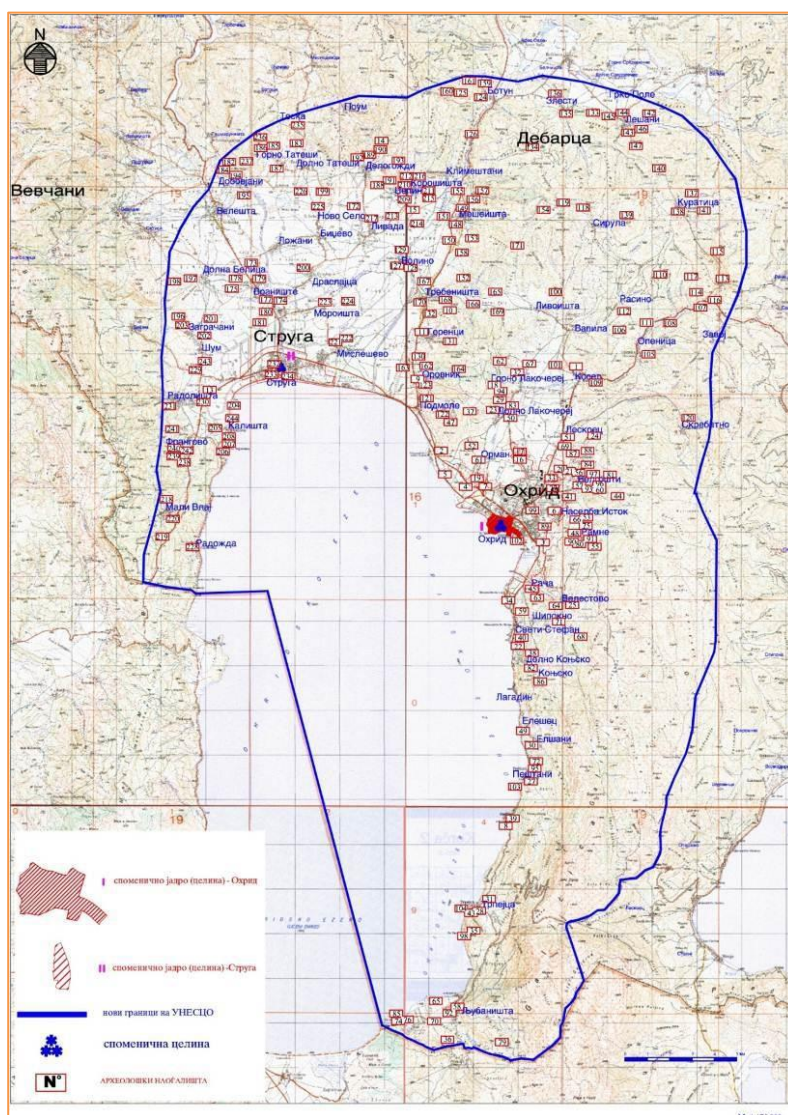
Старото градско јадро на Охрид претставува комплексна споменичка целина чие формирање, според потврдени артефакти и зачуваните објекти, опстојува без прекин од праисториските времиња, преку античкиот и доцно - античкиот период, раното христијанство, раниот и развиениот среден век, османлискиот период па се до денес

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

(периодот од IV век пред н.е. до денес). Градот, формиран во карактеристични природно - географски, историски, етно - социјални и естетски услови на живеење и стопанисување, во изминатиот период, се издигал и развивал во една карактеристична хармонија, без тенденција за узурпација на просторот. На следната слика прикажани се локалитети со културни вредности во Охридскиот регион.

Градот Охрид како комплексна споменична целина, има огромно значење поради многубројните археолошки локалитети што ги содржи, како и низата поединечни објекти кои имаат карактеристики на културно наследство од исклучително значење.

Урбаното јадро на Охрид вклучува градби и други структури кои датираат од предисторијата, антиката и доцната антика, ранохристијанскиот период, раниот и развиениот среден век, османлискиот период, сè до денес.

Слика 11. Локалитети со културни вредности во Охридскиот регион

Извор: Планот за управување со природно и културно наследство на Охридскиот Регион

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Според податоците НУ „Завод и Музеј“, во Охрид има вкупно 246 културни добра.

Табела 12. Културни добра во Општина Охрид кои се под заштита (Извор: НУ „Завод и Музеј“ Охрид)

Ред.бр.	Вид на културно добро	Број
1.	Споменички целини	4
2.	Поединечни споменици	
2.1.	Христијански сакрални градби	38
2.2.	Споменици од историјата	26
2.3.	Староградска архитектура	51
2.4.	Исламска архитектура	10
2.5.	Археолошки локалитети	
2.5.1	Археолошки локалитети регистрирани со решение	18
2.5.2	Евидентирани археолошки локалитети без акт на заштита	99
Вкупно		246

Под највисока категорија „културно наследство од особено значење“, поткатегија „исклучително значење“, регистрирани се четири споменички целини:

- Охридското природно и културно - историско подрачје (заштитено од УНЕСКО);
- Стариот дел на градот Охрид;
- Музејскиот комплекс „Робевци“ во Охрид (Куќа на Робевци / Музеј на град Охрид - старо име на доброто);
- Споменичка целина „Зејнел Абедин Паша“ (Куќа на Кадри Шех и Теке Зејнел Абедин Паша - старо име на доброто).

Културното наследство е значаен промотор на одржливиот развој и културниот туризам, почнувајќи од заштита на животната средина, обновување и развој на руралните средини, се до културата на просторот и просторниот развој. Од оваа причина активностите на НУ Завод и Музеј и Локалната самоуправа на Општина Охрид се насочени кон Интегрирана заштита на Старото градско јадро.

Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ (Сл. Весник бр 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во Зона III-Д на заштита на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планот.

На подрачјето на анализираното подрачје во рамките на КО Вапила евидентирани се, Цркви и манастири:

- Света Недела, главна селска црква, изградена во 1945 г. Црквата се наоѓа на сретсело, а околу неа се сместени селските гробишта.

Во составот на Охридско – Преспанскиот регион, односно на подрачјето на КО Вапила кое е предмет на анализа, припаѓаат незаштитени недвижни добра за кои не се донесени Решенија, а кои поседуваат елементи според кои треба да бидат валоризирани, категоризирани и за кои ќе биде определен соодветен режим за заштита:

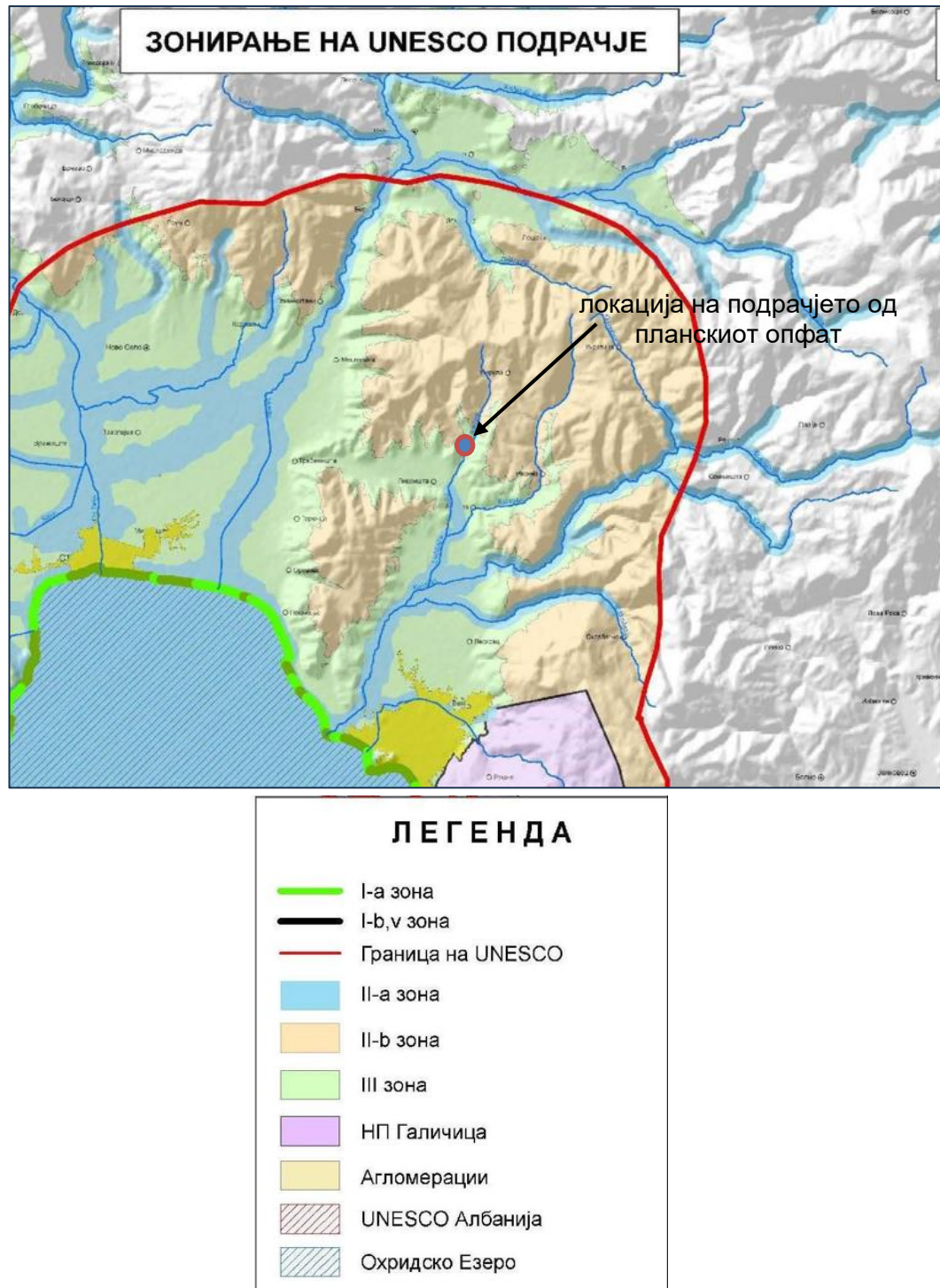
- Археолошки локалитет Манастириште, средновековна црква. На 2,5 km северозападно од селото, на падините од планинскиот предел Широк Камен се гледаат остатоци од разурната црква
- Археолошки локалитет Умалиште: претставува депо на монети од римското време. На левата страна на долината што лежи во подножјето на планината

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Умалиште, оддалечена околу 1,5 km југозападно од селото, а 700-800 m југозападно од Ливоишка Река.

На следната слика дадена е Карта на категоризација на заштитеното јадро и поединечни објекти, според загрозеност.

Слика 12. Заштитни зони во граници на UNESCO

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

4.14. Материјални добра

4.14.1. Сообраќајна поврзаност

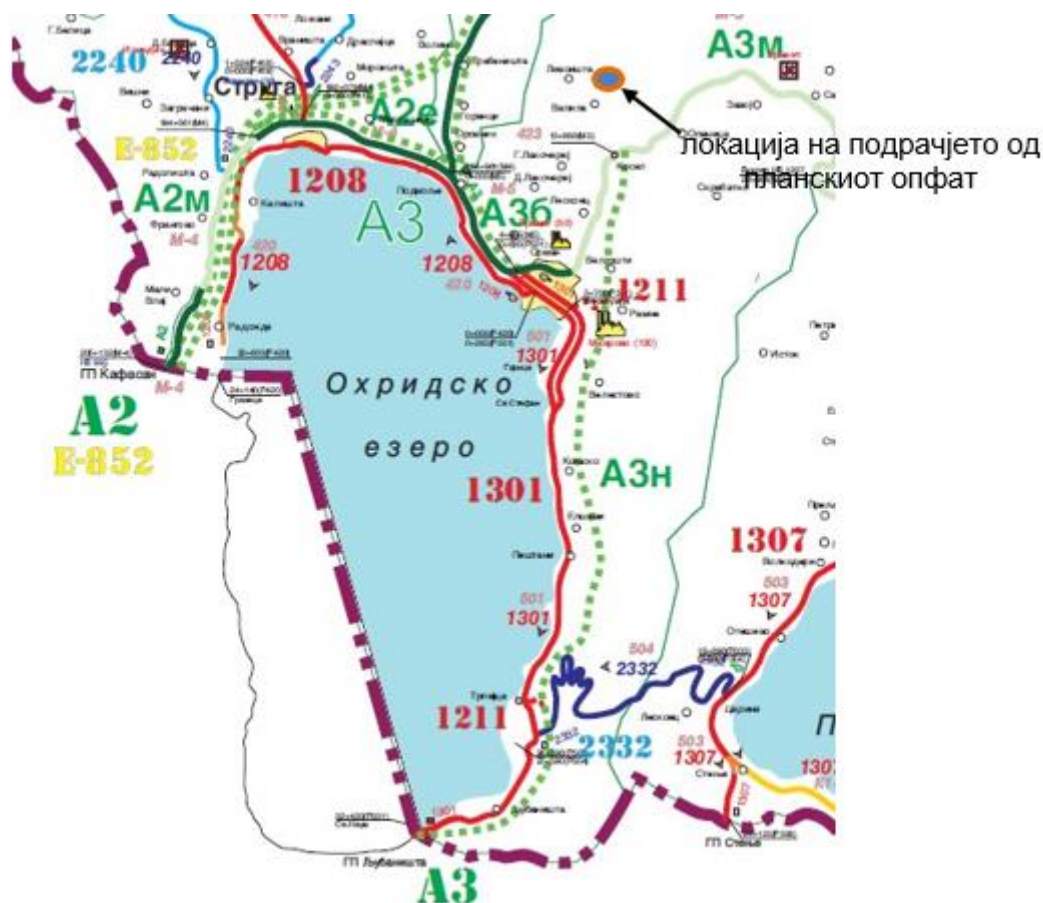
Патен сообраќај

Низ територијата на Општина Охрид поминуваат следните национални патишта:

- А2 – Граница со Р. Бугарија (ГП Деве Баир) – Крива Паланка – Страцин – Романовце (Куманово) – Миладиновци – обиколница Скопје – Тетово – Гостивар – Кичево – Требениште – Струга – Граница со р. Албанија (ГП Кафасан);
- А3 – Раскрсница Требениште (спојка со А2) – раскрсница Подмоље – Охрид – Косел – Ресен – Битола – Прилеп – Велес – Штип – Кочани – Делчево – Р. Бугарија (ГП Рамна Нива).

Регионални патишта низ територија на Општина Охрид:

- Регионален пат R 1301: Охрид (спојка со А3) – Свети Наум – граница со Р. Албанија;
- Регионален пат R 1208: Охрид (спојка со R1301) – Подмоље – (спојка со А3) – Струга – Радожда

Слика 13. Постоечки државни и регионални патишта во Општина Охрид

(Извор: Јавно претпријатие за државни патишта)

Булевари: Булевари во општината се бул. „Туристичка“ со вкупна должина од 3500 m, бул. „Македонски Просветители“ во вкупна должина од 870 m и бул. „Железничка“ со вкупна должина од 2500 m. На територија на Општина Охрид се наоѓаат 16 собирни улици со вкупна должина од 30,2 km.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Сервисно – станбени улици: Во Општина Охрид има вкупно 29 во должина од 144 km. Дел од сервисно – станбените улици се: Гоце Делчев, Илинденска, Абас Емин, Кеј Македонија, Партизанска, Димитар Влахов, Трајче Трајчески, Бистрица, улична мрежа во населба Бејбунар, Сирма Војвода, Улична мрежа во с. Коњско и Елшани, улична мрежа во с. Пештани, Трпејца и Љубаништа, улична мрежа во с. Лескоец, с. Косел, Вапила и Ливоишта, улична мрежа во с. Орман, с. Горно Лакочереј, с. Долно Лакочереј итн.

Воздушен сообраќај:

Аеродромот „Свети Апостол Павле“ се наоѓа на 9 km од градот Охрид, на националниот пат А2 Струга – Кичево - Скопје. Должината на полетно - слетната патека е 2.550 m, а широчината 45 m. Капацитетот на аеродромот е 300 патници/час. Техничката опременост на аеродромот ги задоволува меѓународните стандарди за опслужување на воздухоплови и патници. Во согласност со Националната транспортна стратегија се планира проширување на капацитетите и осовременување на Охридскиот аеродром.

Воден сообраќај:

Општина Охрид со соседната Општина Струга, се поврзува и преку водениот сообраќај. Маршрутите се Охрид - Струга и Охрид - Радожда.

На охридското крајбрежје има две пристаништа односно градското пристаниште и пристаништето во Св. Наум. Вкупниот број на пловни објекти се: 75 пловни објекти регистрирани за вршење стопанска дејност, а 901 за спорт и рекреација.

Капетанијата на пристаништата Охрид е надлежна за водење на регистар на пловни објекти за сите природни и вештачки езера на територијата на Р. С. Македонија. Врз основа на ваквата состојба податоците за бројот на пловни објекти, дадени подолу, се врз основа на согледувања и проценка од Капетанијата за пловидба и престој на пловните објекти само на Охридско Езеро.

4.15. Хидротехничка инфраструктура

4.15.1. Водоснабдување и канализација

Општина Охрид има единствен водоснабдителен систем за чие одржување е одговорен МЈП „Проаква“ Струга, регионална единица „Водовод“ Охрид. Од системот за водоснабдување се врши централно водоснабдување за градот Охрид, населените места Орман, Рача, Св. Стефан, Долно Коњско, Лагадин, Пештани и туристичките локалитети по должина на брегот на Езерото.

Од локални водоводи се снабдуваат населените места Велгошти, Трпејца, селата Вапила, Ливоишта и Горно Лакочереј. Вкупниот број жители кои се снабдуваат со вода за пиење од МЈП „Проаква“ изнесува околу 55.000.

Како изворишта на вода се користат: Охридско Езеро, со зафатот кај хотел Метропол, Билјанини Извори, подземна вода од Беј Бунар, Летнички Извори од Рамне, извор Св. Илија од Велгошти, подземна вода во близина на Коселска река кај Орман и извори кај Лескоец и др. Поголемиот дел од водата за водоснабдување до домаќинствата се доведува со пумпање, а додека водата за водоснабдување од Летничките Извори и изворите од Велгошти и Лескоец се доведуваат по пат на гравитација.

Водата за водоснабдување од Охридското Езеро се користи во туристичката сезона, кога се јавува недостаток од вода за водоснабдување. Водата од езерото најпрвин се пречистува со мрежести микрофилтри, поставени во пумпната станица, а потоа се дистрибуира до потрошувачите.

Водоводната мрежа е поделена на три висински зони и тоа:

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Ниска зона која ја опфаќа урбаната површина од нискиот дел на градот;
- Средна зона која ја опфаќа периферијата на градот и туристичките локалитети од н. Рача до с. Пештани; и
- Висока зона која го покрива високиот дел на Стариот дел од градот.

Цевководите во системот за водоснабдување на Општина Охрид се од различен вид и материјали како лиено железни, челични, азбест - цементни, ПВЦ цевки, ПЕ цевки, челични поцинкувани цевки и др. и истите се со различни профили од $\emptyset$ 1/2 - $\emptyset$ 711 mm. Вкупната должина на мрежата од системот за водоснабдување изнесува околу 207 km. Должината на азбест - цементните цевки изнесува 30.000 m.

Канализацискиот систем во општина Охрид, покрај основната функција на одведување на урбани отпадни води, има за цел и заштита на Охридското Езеро од внесување на отпадни води кои можат да ја нарушат неговата олиготрофност и специфичната флора и фауна.

Системот за заштита на Охридското Езеро од отпадни води, овозможува прифаќање и третман на 67,91 % од отпадните води кои се продуцираат во регионот со кој управува ЈП „Проаква“.

Владата на Р. С. Македонија, во декември 2018 година донесе одлука за формирање Јавно претпријатие „Колекторски систем“ за заштита на Охридското Езеро од отпадни води, со цел новото јавно претпријатие, да ги преземе сите обврски за управување и стопанисување со колекторскиот систем за заштита на Охридското Езеро.

Системот за заштита на Охридското Езеро е составен од:

Канализациска мрежа составена од:

- мешовита канализациона мрежа;
- канализациона мрежа за комунални отпадни води; и
- атмосферска канализациона мрежа.

Колекторски систем за примарен третман на отпадни води:

- Пречистителна станица за отпадни води; и
- Путекс станици во камп Љубаништа, камп Св. Наум, камп Градиште и Хотел Бисер.

Во Општина Охрид изградена е секундарна канализациска мрежа во должина од околу 128 km и објекти на канализациониот систем, шахти и пумпни станици. Оваа канализациска мрежа е составена од:

- Улична канализациска мрежа за комунални отпадни води во должина од 87 km преку која се одведуваат урбани отпадни води од домаќинствата и индустријата;
- Атмосферска канализациска мрежа во должина од 37 km преку која се одведуваат атмосферските отпадни води;
- Заедничка канализациска мрежа во должина од 41 km преку која се одведуваат измешани урбани отпадни води од домаќинствата, индустриски отпадни и атмосферски отпадни води.

Отпадните води од уличната канализациска мрежа и отпадните води од заедничката канализациска мрежа се прифаќаат во колектор кој е дел од Системот за заштита на Охридското Езеро, а потоа се пречистуваат во пречистителната станица за отпадни води во Враништа (Општина Струга). Реципиент на вака пречистените отпадни води е реката Црн Дрим.

Отпадните води од атмосферската канализациска мрежа се испуштаат во колекторот

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

од Системот за заштита на Охридското Езеро, а реципиент на овие отпадни води е Охридското Езеро.

Во поголем број населени места, во руралниот дел на Општината, отсуствува канализациска мрежа за комунални и атмосферски отпадни води.

Примарниот колектор ги прифаќа отпадните води од секундарните канализациони мрежи и истите ги одведува до пречистителната станицата Враништа на понатамошен третман. Должината на примарниот колектор е околу 37 km, и е составен од:

- Источен крак од Лагадин / Елешец до Струга;
- Западен крак од Елен Камен до Струга;

Пречистителната станица се наоѓа на околу 4 km од градот Струга, помеѓу селата Враништа и Ложани. Истата, треба да обезбеди механички и биолошки третман на отпадните комунални води, додека за индустриските отпадни води субјектите се задолжени со преттретман на водите пред нивно испуштање во канализацискиот систем. Капацитетот на пречистителната станица е 120.000 еквивалентни жители, а пречистената вода се испушта во реката Црн Дрим. Годишниот капацитет на станицата за пречистување е 12.000.000 – 15.000.000 m³/год односно околу 40.000 m³/ден.

4.15.2. Снабдување со електрична енергија и телекомуникација

Со мрежата на електроенергетскиот систем на Р. С. Македонија се опфатени сите населени места во Општина Охрид. Електроенергетската инфраструктура на Општина Охрид е дадена во следниот табеларен преглед:

Табела 13. Електроенергетска инфраструктура на Општина Охрид

Елементи	Број	Должина (km)
Хидроцентрали	1	
Напојни трафостаници	6	
ТС 10/0,4 kV Дистрибутивни трафостаници со моќност од 50 kVA до 1.000 kVA	301	
В.Н. надземна мрежа		51
В.Н. подземна мрежа		2
С.Н. надземна мрежа		117
С.Н. подземна мрежа		127
Н.Н. надземна мрежа		171
Н.Н. подземна мрежа		135

4.15.3. Управување со отпад

Општина Охрид, во согласност со Законот за управување со отпадот, има донесено План за управување со отпад (2024 - 2025) во кој се направени анализи на тековната состојба, предвидувања за идните состојби и проценки за одржливо подобрување на постојниот систем со примена на современите начела во управувањето со отпад, со што на Планот му е дадена национална и европска димензија. Исто така Општината усвојува Годишна програма за управување со отпад, чија цел е имплементација на Планот, на годишно ниво и систематско подобрување на постојниот систем за

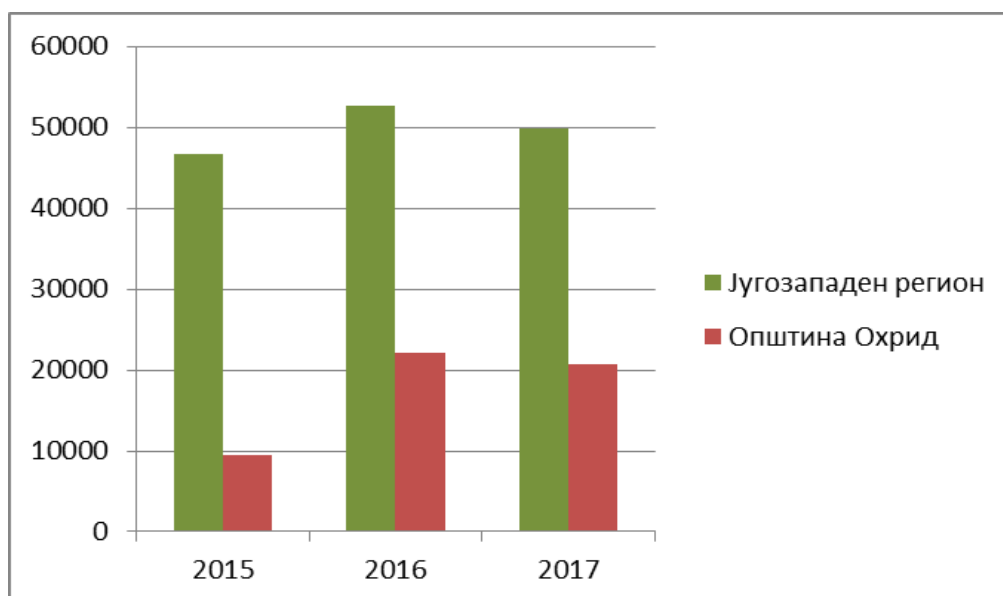
Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

управување со отпадот. Значајни елементи на одржливиот развој, кои се дел од глобалниот пристап кон управување со отпадот претставуваат:

- намалување на количините на отпад за депонирање;
- повторна употреба (реупотреба) на вредноста на материјалите; и
- ефикасно управување со системот на собирање и отстранување на отпад.

Доминантен начин во управувањето со комуналниот и друг вид неопасен отпад во Република Северна Македонија е негово депонирање. Рециклирање на отпадни материјали и производи со цел нивно повторна употреба или производство на енергија е многу малку застапено, а согорување се врши само на одреден вид опасен отпад како што е медицинскиот отпад.

Според податоците од Регионалниот план за управување со отпад за Југозападен регион, Општина Охрид има најголем придонес во целокупното количество на создаден отпад во регионот со 36%. Пондерираното количество на создаден отпад по жител на годишно ниво за Општина Охрид е 365 kg/жител/год. На следниот графички приказ дадено е учеството на собраниот комунален отпад во Општина Охрид во однос на собраното количество комунален отпад во Југозападен регион.

Слика 14. Количина на собран комунален отпад во Општина Охрид во однос на вкупната количина собран комунален отпад во Југозападен регион

Управувањето со отпадот во Општина Охрид е во надлежност на Јавното претпријатие „Охридски Комуналец“. Комуналниот и друг вид неопасен отпад од Општина Охрид се депонира на градската депонија „Буково“, додека градежниот отпад се депонира на депонијата „Мауцкер“.

Во однос на бројот на опслужено население во согласност со податоците од Планот за управување со отпад во општината за период 2024 – 2025 година:

- Населението во урбаната средина е опслужено 100%, односно опфатени се 43.684 жители што претставува 78,34% од вкупното население;
- Населението во руралната средина опслужени се 12.002 жители, односно 21,55% и за 63 или 0,11% од жителите во руралната средина не е обезбедено користење на услугата на ЈП „Охридски Комуналец“.

Врз основа на податоците, организирано собирање на комуналниот отпад се врши од

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

подрачјето на градот Охрид и викенд населбите: Лагадин, Елешец, Исток и селата: Пештани, Трпејца, Љубаништа, Долно Лакочереј, Горно Лакочереј, Рача, Коњско, Лескоец, Велгошти, Косел, Ливоишта, Вапила, Опеница, Куратица, Елшани, Велестово, Орман и манастирски комплекс Св. Наум, со што се опфатени вкупно 55.686 жители.

Организирано собирање на комуналниот отпад не се врши во селата: Речица, Плаќе, Завој, Рамне, Свињишта, Сирула, Скребатно и Расино, бидејќи во овие населени места има многу мал број постојани жители.

Во однос на количините на отпад што се генерираат во Општина Охрид единствен извор на податоци се извештаите од евиденцијата што ја врши ЈП „Охридски Комуналец“, како и неколку приватни овластени постапувачи со отпад, заради што не е можно прецизно да се анализираат промените во количините на отпад.

Во Општина Охрид се генерираат следните видови отпад:

- Неопасен отпад:
  - комунален отпад (вклучувајќи и комерцијален отпад);
  - биоразградлив;
  - отпад од пакување и кабаст отпад;
  - инертен отпад- градежен шут;
  - отпадна мил од септички јами.
- Опасен отпад:
  - медицински отпад;
  - отпад од азбест;
  - посебен отпад (отпадни масти и масла, отпадни масла за јадење, отпадни гуми, батерии и акумулатори, електрична и електронска опрема, искористени возила).

Собирање, транспорт, третман и отстранување на отпадот претставува значаен сегмент кој директно влијае врз загадувањето на медиумите на животната средина, а сето тоа и врз здравјето на жителите во Општина Охрид. Од домувањето на територија на Општината се создава: комунален отпад, отпад од производи и пакување, инертен отпад, медицински отпад од здравствените објекти, ординации и болници кој редовно се превземаат од страна на овластена компанија за постапување.

Собирање и транспорт на отпад во Општина Охрид е обезбедено од страна на ЈКП „Охридски Комуналец“, кој активностите ги извршува врз основа на Оперативна програма, усвоена од Советот на Општина Охрид и во која се планирани сите активности поврзани со јавната хигиена, јавното зеленило итн.

ЈП „Охридски Комуналец“ за успешна реализација на предвидените активности е организирано во неколку одделенија кои имаат посебни одговорности:

- Одделение „Услужна хигиена“ кое ја одржува хигиената на територијата на град Охрид, викенд населбите и НП „Галичица“. Заради зголемување на количината на комунален отпад ова одделение функционира во три смени. Фреквенцијата на отстранување на комуналниот отпад е определена со однапред утврдена динамика. Во централното градско подрачје отстранувањето на комуналниот отпад е секојдневно, а од останатите приградски населени места, викенд населби отстранувањето на комуналниот отпад е два пати во неделата во точно определени денови за секое населено место.
- Одделение „Депонии“ кое ги одржува и оперира со депониите „Буково“ и „Мауцкер“;

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Одделение „Јавна хигиена“ одговорно за редовно – тековно одржување на јавната хигиена на улиците и тротоарите на територија на Општина Охрид. Динамиката на одржување на јавните и сообраќајните површини е одредена со План кој се изготвува во согласност со Одлуката за комунален ред. Ова одделение е поделено на пет пунктови „Плоштад“, „Стар град“, „Даљан“, „Механизација“ и „Нова автобуска“ со цел поголема ефикасност во работењето. Улиците во Општина Охрид се поделени во четири категории, според кои чистење и метење се врши секој ден, на два дена, два пати или еднаш во неделата.
- Сектор „Паркови и зеленило“ е одговорен за одржување на парковското зеленило, садење на цветни површини, поливање на зеленилото, кроење и режење, хортикултурно уредување итн.

Собраниот отпад ЈП „Охридски Комуналец“ го депонира на депонијата „Буково“, која се наоѓа на магистралниот пат Охрид – Битола и е оддалечена 25 km од градот Охрид. Депонијата се наоѓа на надморска висина од 1.190 m на планината Буково. Се простира на површина од 27.880 m² и ја сочинуваат две платоа за одлагање и една депресија. Во неа се депонираат околу 700 m³ комунален отпад дневно, додека во летниот период дневното депонирање достигнува до 1.100 m³ комунален отпад, или вкупно 290.000 m³ комунален отпад годишно.

Со проектот „Подготовка на потребните документи за воспоставување на интегриран и финансиски самоодржив систем за управување со отпад во Југозападниот регион“, Општина Охрид треба да се вклучи во регионалниот систем за управување со отпад.

Врз основа на моменталната динамика и начинот на отстранување на отпадот, постоечката депонија може да се експлоатира уште околу 5 години. Ако се земе предвид дека биоразградливиот отпад учествува со 26 % во вкупниот комунален отпад кој се депонира, векот на депонијата може да се зголеми со воведување на компостирање на овој вид отпад (со што ќе се намали % на одложен биоразградлив отпад на депонија).

Отпадот се депонира измешан, без претходна секундарна селекција, и заради тоа содржи голема количина на стакло и хартија, што во летните месеци може да доведе до самозапалување на отпадот. Од тие причини со булдожер се врши набивање на отпадот и негово покривање со слој од земја.

Депонијата „Мауцкер“, на која се вршело депонирање на градежен шут, ископана земја, песок, камења е расчистена од страна на Охридски Комуналец. Комуналното претпријатие извршило рамнење на 16.000 m² и покривање на 7.000 m² површина. Согласно плановите за пренамена, депонијата за шут на локација Мауцкер повеќе не се користи од Општината, а градежниот шут времено се одложува на депонијата „Буково“ се до отворање на регионалната депонија на Југозападниот плански регион.

Општина Охрид, како дел од Југозападниот плански регион, била вклучена во рамките на проектот „Подготовка на потребни документи за воспоставување на интегриран и финансиски самоодржлив систем за управување со отпад во Пелагонискиот, Југозападниот, Вардарскиот и Скопскиот плански регион“, за кој се изработија регионален план, стратешка оцена на животната средина за регионалниот план за управување со отпад, физибилити студија, студија за оцена на влијанието врз животната средина, за воведување на регионален пристап на управување со отпад.

Изработката на документите за регионалниот план ќе послужи за изградба на систем за интегрирано управување со отпад, што подразбира регионална депонија, трансфер-станции и начинот на кој ќе се изведува интегрираниот систем за управување со отпад.

5. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПОДРАЧЈАТА КОИ БИ БИЛЕ ЗНАЧАЈНО ЗАСЕГНАТИ И СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ

5.1. Состојби, трендови и закани врз медиумите и областите од животната средина

<p>Население</p>	<p>Најголеми социјални и економски проблеми со кои се соочува населението во општина Охрид се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Низок животен стандард на локалното население; • Висока стапка на невработеност; • Невработеноста предизвикува миграција на младите луѓе во земјата и странство; • Стагнација во намерите на странски и домашни инвеститори за инвестирање на капиталот; • Висока стапка на невработеност; • Ниски месечни примања и сл.
<p>Здравје на население</p>	<p>Како најчести причини за нарушување на здравјето на населението се смета:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Неадекватно и неконтролирано фрлање на отпад и појава на диви депонии; • Нарушен квалитет на почвите, како резултат на несоодветен третман на отпадните води и отпадот; • Употреба на фосилни горива; • Недостаток на национални и локални податоци за здравствените ефекти од бучавата. • Ниска свест кај населението за заштита на животната средина.
<p>Воздух</p>	<p>Како најчести причини за нарушување на квалитетот на воздухот се издвојуваат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостаток на податоци за квалитет на амбиентниот воздух (мониторинг станица); • Недостаток на точни и прецизни податоци за извори на емисии во воздух (Катастар на загадувачи); • Недостаток на контрола на димоводните канали и горилници и нивно одржување; • Отсуство на систем за дистрибуција на природен гас и централно греење; • Стар возен парк кај граѓаните на Општината; • Отсуство на контрола на квалитет на гасови од согорување кај возила; • Зголемен сообраќаен метеж во туристичка сезона; • Недостаток на јавен градски превоз преку целата година, а особено до плажите и приградските населби; • Недостаток од мерки и активности за поттикнување и поддршка на користење енергија од обновливи извори/соларни панели;
<p>Бучава</p>	<p>Идентификувани проблеми во однос на бучавата во општина Охрид:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостаток од точни и прецизни податоци за стационарните извори на бучава на територијата на општината (Катастар на извори на бучава во животната средина); • Зголемено ниво на бучава за време на туристичката сезона од угостителските објекти;

	<ul style="list-style-type: none"> • Бучава од верски објекти; • Недостаток од Стратешка карта на бучава за крајбрежјето на Охридско Езеро;
Вода	<p>Клучни проблеми во однос на водите во општина Охрид се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стари дотраени цевки во водоснабдителниот систем (азбест-цементни цевки 30.000 m); • Голема потрошувачка на енергија за пумпање и/или препумпување на вода за водоснабдување; • Недостаток на вода за водоснабдување во летниот период во Општина Охрид и во с. Лескоец, г. Лакочереј и с. Орман; • Низок степен на одржување и чистење на каналите за наводнување; • Ниска свест кај граѓаните за одржување на каналите за наводнување; • Недостаток од континуиран мониторинг на осцилациите на водостојот во Охридско Езеро; • Недостаток од комплетен мониторинг на водата и седиментот од литорално – крајбрежната зона на Охридско Езеро, заради целосно согледување на состојбата и преземање на соодветни мерки за заштита; • Отсуство на сепаратна канализациона мрежа (атмосферска, комунална и индустриска) и одведување на измешани урбани, индустриски и атмосферски отпадни води; • Застарени пумпни станици во рамките на колекторскиот систем за отпадни води • Нефункционалност на колекторскиот систем; • Отсуство на канализациона мрежа во населените места Велестово, Г. Лакочереј, Елешец, Елшани, Љубаништа, Орман, Рамне, Трпејца, Валила, Завој, Косел, Куратица, Ливоишта, Опеница, Плаќе, Расино, Речица, Свиништа, Сирула и Скребатино; • Отсуство на податоци за број на септички јами и начин на нивно одржување и чистење; • Опасност од загадување на Билјанини Извори заради непостоење на канализационен систем во населбата веднаш над изворите и „пробивање“ на септичките јами ; • Низок процент на покриеност со атмосферска канализација на Општина Охрид; • Прелевање на отпадни комунални води од шахти, заради недоволен капацитет на канализационата мрежа; • Нерегулирани корита и поплави во атарите на населените места.
Почва	<p>Клучни проблеми во оваа област во општина Охрид се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Примена на неодржливи агротехнички и агрохемиски мерки; • Несоодветно одржување на каналите и поплавување на земјиштето; • Несоодветно управување со отпадни води и отпад.
Биолошка разновидност и природно наследство	<p>Клучни проблеми во однос на биолошката разновидност се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Идентификуваните несоодветности во управувањето со природното и културно светско наследство, од страна на мисија на UNESCO, презентирани во Извештајот од последната мисија, 2017 година;

	<ul style="list-style-type: none"> • Низок степен на спроведување на постојните законски прописи со цел спречување на понатамошна незаконска градба во заштитените подрачја; • Недостаток од детален преглед на сите бесправни градби во заштитеното УНЕСКО подрачје и спроведување на СОЖС/ОВЖС; • Не донесување на релевантни плански документи: План за управување со светско природно и културно наследство, урбанистички планови, Стратегија за туризам врз основа на Универзална вредност на подрачјето; • Неконтролирано уништување на подрачјето на трска со сечење, палење, корнење, за различни цели како добивање обработливи површини, плажи, хотелски комплекси, депонирање на земја и градежен шут итн.; • Не се применуваат стандарди за планирање на зеленило по глава на жител и отсуство на систем за интегрирање на податоци во врска со зеленилото, со цел подобро донесување на соодветни мерки и одлуки; • При воспоставување нови зелени површини, не се користат автохтони видови прилагодени на локалната клима; • Охридското Езеро е реципиент на отпадни атмосферски води и отпадни комунални води од кои дел воопшто не се пречистуваат; • Ерозивни наноси од речните сливови во езерото, особено од р. Сатеска и р. Коселска; • Голем број плажи и хотелски комплекси на/во близина на охридското крајбрежје и големиот број туристи во туристичката сезона; • Зголемен сообраќај во Старото градско јадро; • Голем број бесправно изградени објекти во крајбрежната заштитна зона на Езерото; • Недефиниран степен на заштита и отсуство на систем за одржливо управување со Студенчишко Блато; • Пренамена на делови од Студенчишко Блато заради изградба на трајни и/или временни објекти, асфалтни и др. патишта, обработлива површина, одлагање на градежен шут, инертен отпад итн.; • Отсуство на активностите за подигање на јавната свест за значењето и улогата на Паркот и другите заштитени подрачја во регионот насочени кон граѓаните.
--	---

5.2. Состојба во животната средина без имплементација на планскиот документ

Врз основа на анализите во претходното поглавје може да се констатира дека без имплементација на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, состојбите во однос на користењето на земјиштето, медиумите и областите од животната средина, како и социо- економските аспекти во рамките на опфатот и неговото опкружување ќе претрпат измени однос на постојната состојба, односно:

Состојби во користењето на земјиштето

- Земјиштето во опкружувањето на планскиот опфат нема да биде засегнато од имплементација на Планот (во градежната фаза),

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Слаб социо-економски развој и локална економија, економскиот статус на жителите во општината ќе стагнира, а очекувањето на нови инвестиции ќе биде неуспешно
- Пораст на миграција или иселување во поголеми градови или други држави
- Продолжување на трендот на употреба на фосилни горива кои предизвикуваат нарушување на квалитетот на медиумите и областите од животната средина;
- Состојбите со материјалните добра ќе останата на сегашно ниво.
- Непроменета намена на земјиштето;
- Избегнување на ризикот од несреќи што може да предизвика социоекономски загуби во заедницата;
- Намалени приходи во општинскиот и државниот буџет;
- Недостаток на релевантни плански документи: Урбанистички планови; Стратегија за туризам врз основа на Универзална вредност; Стар ГУП на Охрид (2006 год.);
- Законската регулатива која отвора простор за конфликтни одлуки кои се во спротивност со Законот за заштита на природата; Законот за водите; Законот за светското природно и културно наследство и други релевантни закони кои треба да го гарантираат интегритетот и одржливоста на Охридскиот регион;
- Низок степен на спроведување на постојните законски прописи со цел спречување на понатамошна незаконска градба во заштитените подрачја;
- Неусогласеност на националните; регионалните и локалните интереси за економски и стопански развој со целите на развој на заштитеното подрачје;
- Недефинирани мерки и активности за планирање на просторот; користење на ресурсите; заштита на животната средина; природното наследство и социоекономски развој;
- Недефинирани надлежности и одговорности за имплементација на мерките и активностите;
- Недостаток на институционални; финансиски и технички капацитети за ефикасна имплементација на мерките и активностите.

6. ОБЛАСТИ КОИ СЕ ОД ПОСЕБНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ОД АСПЕКТ НА ЗАШТИТА НА ДИВИТЕ ПТИЦИ И ХАБИТАТИТЕ

Просторниот план на Р. Македонија од 2004 година е највисокиот долгорочен и интегрален плански документ за просторот на државата; со кој се даваат насоки за намената; користењето; заштитата; организацијата и уредувањето на просторот на територијата на државата и за уредувањето со тој простор. Просторниот план на РМ не го обработува природното и културното наследство во Општината. Биолошката разновидност и нејината заштита се третира согласно стариот Закон за природни реткости. Во поглавјето што го третира природното наследство, утврдени се заштитените и подрачјата предвидени за заштита; како и поединечните видови во и надвор од заштитените подрачја (Табела 14).

Табела 14. Просторен план на РМ: преглед на заштитени подрачја и предложени за заштита во Општина Охрид

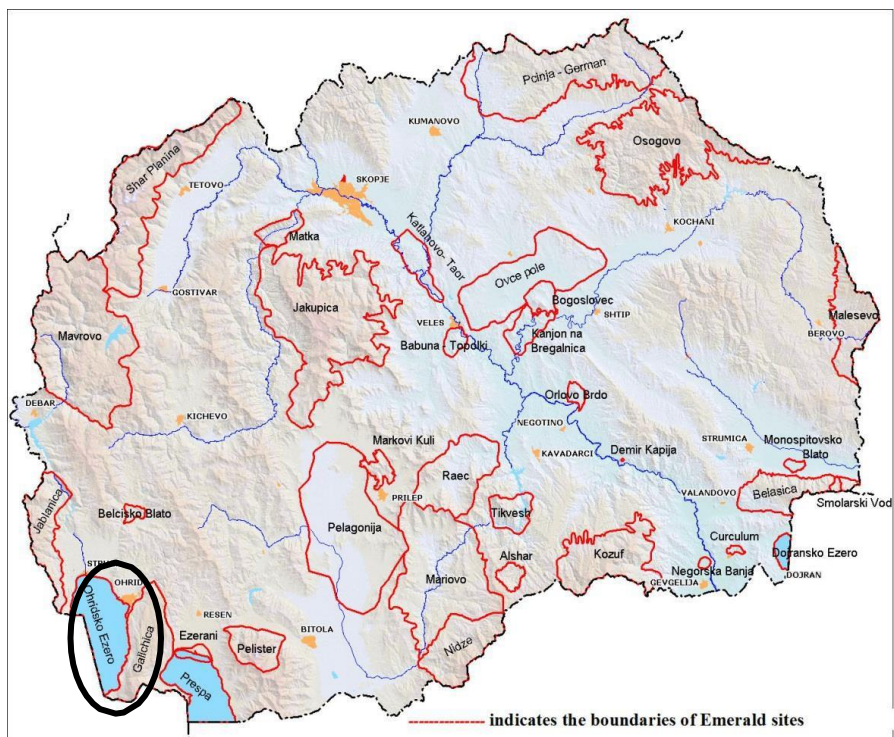
Категорија	Име	Општина	Статус на заштита
Национален парк	Галичица	Охрид	Заштитен
Научно-истражувачки резерват	Осој	Охрид	Предлог
Споменик на природа	Македонски даб	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Пештера Самоска дупка	Охрид	Предлог
Споменик на природа	Платан-чинар	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Охридско Езеро	Охрид	Заштитен
Парк на природа	Студенчишко Блато	Охрид	Предлог
Споменик на природа	Чемпресови стебла	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Алепски бор	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Дувало – с. Косел	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Платан	Охрид	Заштитен

Емералд мрежа

Емералд мрежата претставува мрежа на подрачја од посебен интерес за зачувување назначени со цел зачувување на мрежата на природни живеалишта и се протега на територијата на земјите членки на Бернска конвенција. Активностите за развој на националната Емералд мрежа во Република Северна Македонија започнаа уште во 2002 година, а целосната идентификација заврши во 2008 година. Емералд мрежата претставува значајна подготвителна алатка за земјите кои се во процес на приближување кон ЕУ при спроведувањето на обврските од Директивите за птици и живеалишта и воспоставување на мрежата Натура 2000, но исто така и го помага воспоставувањето на националниот систем на заштитени подрачја. Според Емералд мрежата на подрачја од посебен интерес за зачувување во рамките на Општина Охрид номинирани се две Емералд подрачја (Планината Галичица и Охридското Езеро).

Проектниот опфат е надвор од номинираните Емералд подрачја.

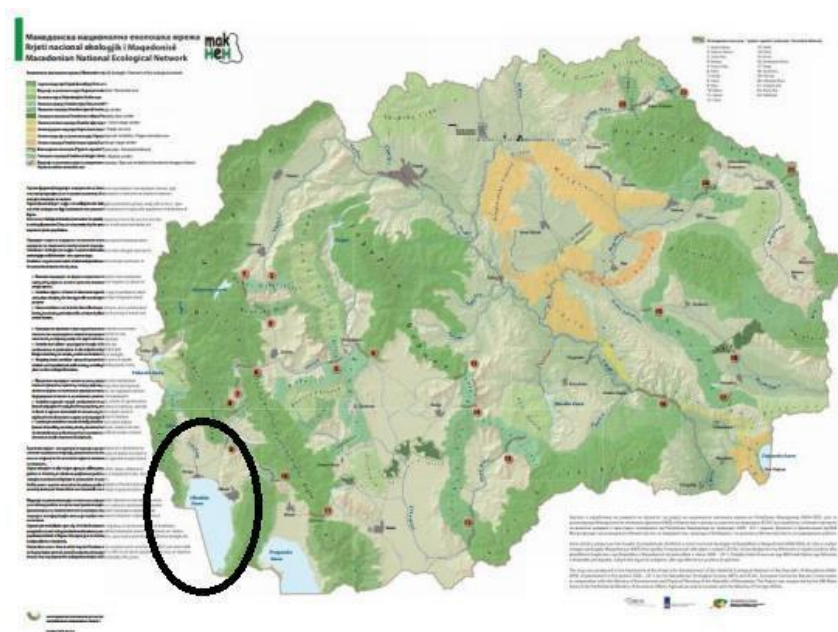
Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Слика 15. Емералд подрачја во Република Македонија

Национална еколошка мрежа (МАК-НЕН)

Националната еколошка мрежа (МАК-НЕН) е изработена во периодот 2008-2011 година. Кафеавата мечка (*Ursus arctos*) е земена како закрилен вид за идентификација на клучните (јадрови) подрачја, еколошките коридори и подрачјата за ревитализација кои ги поврзуваат јадровите подрачја и заштитни појаси Насоки за заштита и управување со идентификуваните коридори се опфатени во Планот за управување со коридорите на кафеавата мечка. Во Општина Охрид опфатено е јадрово подрачје за кафеавата мечка и тоа Галичица. Проектниот опфат е надвор од јадровото подрачје.

Слика 16. МАК-НЕН мрежа

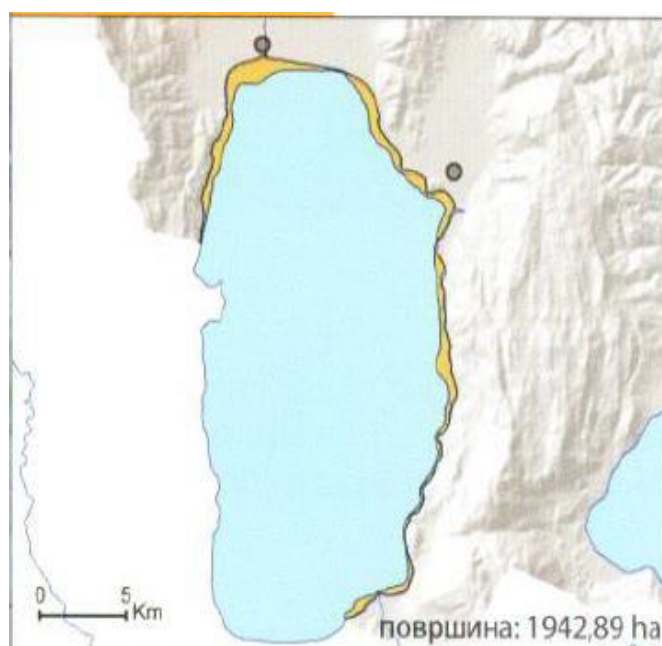
Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Еколошка мрежа Натура 2000

Еколошката мрежа Натура 2000 е воспоставена на териториите на земјите членки на ЕУ со цел обезбедување на биолошката разновидност преку зачувување на природните живеалишта и на дивата флора и фауна. Обврската за воспоставување на Натура 2000 произлегува од членот 3 на Директивата за зачувување на природните живеалишта и на дивата фауна и флора (92/43/ЕЕС). Мерките преземени според оваа директива се наменети за одржување на/или за обновување до поволна состојба на зачуваност на природните живеалишта и на дивите растителни и животински видови кои се од интерес на ЕУ. Еколошката мрежа Натура 2000 вклучува “Посебно заштитени области” (ПЗО) определени во согласност со Директивата за зачувување на дивите птици и “Посебни подрачја на зачувување” (ППЗ) – определени согласно Директивата за зачувување на природните живеалишта и на дивата фауна и флора (Хабитат Директива). Во член 52 од Законот за заштита на природата даден е правен основ за воспоставување на Еколошка мрежа Натура 2000. МЖСПП тековно спроведува активности за понатамошна хармонизација и усогласување на националното законодавство за заштита на природата со ЕУ законодавство, односно со директивите за живеалишта и птици. Во таа насока извршена е идентификација на живеалишта и видови од европско значење на национално ниво и идентификувани се девет подрачја како потенцијални подрачја за Натура 2000 и две подрачја со висок природен потенцијал. Од нив Охридското Езеро е предложено како потенцијално Подрачја со посебна заштита (СПА) според Директивата за птици; а Галичица како Подрачја од важност за Заедницата (СЦИ), во согласност со Директивата за живеалишта.

Значајни подрачја за растенија (ЗПР)

Подрачјето „Охридско Езеро“ се простира во југозападниот дел на Македонија. Административно припаѓа на општините Охрид и Струга, а сосема мал дел од крајбрежјето на Охридското Езеро припаѓа на општината Дебрца. Се протега на надморска височина од околу 700 m. Само дел од ова ЗПР, односно Охридското Езеро е во рамките на Споменикот на природата “Охридско Езеро“. Останатиот дел од крајбрежјето, со остатоците од блатните живеалишта, не е под никаков режим на заштита. Најзначајни живеалишта на ова ЗПР се остатоците од блатата и мочуриштата, но и литоралниот дел од езерото со појасот на трската. Проектниот опфат е надвор од ЗПР „Охридско Езеро“.

Слика 17. Значајно растително подрачје Охридско Езеро

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

ЗПП „Охридско Езеро“ вклучува 4 вида според критериумот А, од кои 1 е А(ii), 2 се А(iii) и еден припаѓа на А(iv). Особено значајни живеалишта во европски контекст (кој го задоволуваат критериумот С) според ЕУНИС класификацијата се: С1.25 (С2), С1.221 (С2), С1.224 (С2) и D4.1В (С2).

Значајни подрачја за птици

Охридско Езеро, ИВА код: МК005, Критериум: А4iii, В1i, В2, Површина: 24,736 ha

Лоцирано во југозападниот дел на Република Македонија, го вклучува Охридското Езеро, следејќи ја бреговата линија и државната граница со Република Албанија, која поминува преку површината на Езерото. Подрачјето е во непосредна близина на локацијата на Албанската ИВА „Охридско Езеро“(AL002).

Бреговата линија на езерото е полигенична, со лимноген брег (од езерски седименти) кој се наоѓа на север. Кај Љубаништа и Св. Наум се среќава потамоген брег, додека западните падини на планината Галичица се од тектогенско и абразивно потекло, со карактеристични клифови. На крајбрежјето доминираат тријаски варовници. Езерото е тектонско, старо околу 3 милиони години, со максимална длабочина од 286 m (Слика 18).

Вкупниот број на презимувачки водни птици на површината на езерото (само македонскиот дел) била помеѓу 79.000 единки во 1989 година (Wetlands International in litt.) и 24.000 единки во 1997 година (Fremuth et al., 2000) но само 10.000 и 17.000 се изброени за 2010 и 2011 година, соодветно (МЕД необј.). Најброен вид е лиската, после која следуваат црвеноглавиот кожувар, патка превез, цуцулеста патка, и големо штипче.

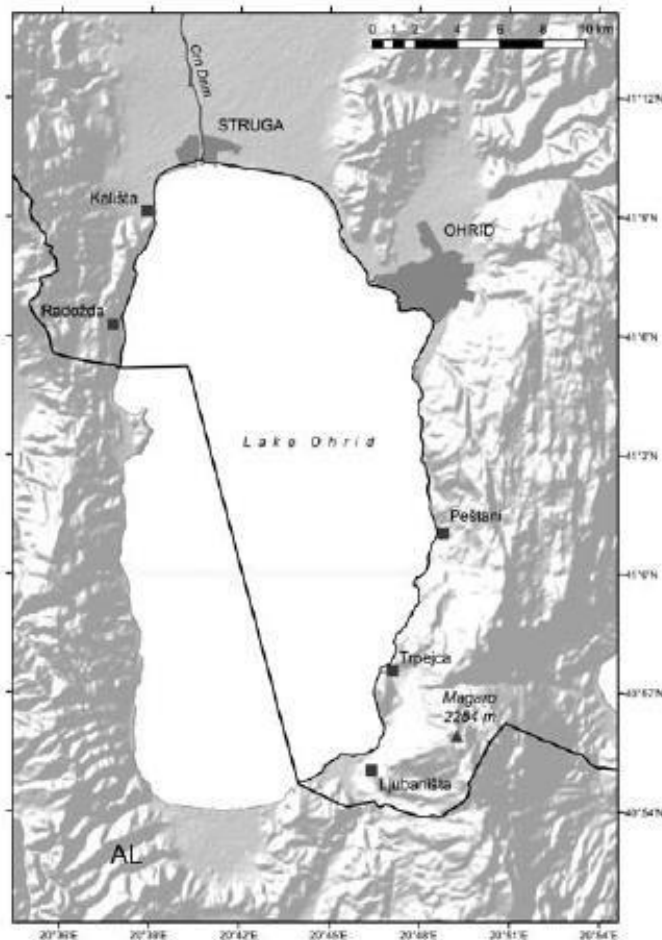
Мицевски во текот на истражувањата во 2000-та година ги идентификувал значајните видови во текот на периодот за размножување: Малиот корморан со околу 50-100 пара (Мицевски 2003), кој го исполнил и критериумот В1 и само во 1989 и 2002 година (Мицевски 1996, Wetlands International во litt.) и големиот северен нуркач, кој најверојатно се размножувал овде во 2006 година, додека кокаљката (големиот нуркач) се смета за една од најчестите птици кои се размножуваат во езерото.

Северниот, плиток дел од езерото, е од најголемо значење за презимување на водните птици (Мичевски, 1996) со тоа што црвеноглавиот кожувар и патката превез се најзастапени, што се објаснува со присуството на екстензивни површини со трска, подводна вегетација од Chara и прилив на хранливи материи од реката Сатеска. Езерото претставува поголем дел од подрачјето. Клифовите, по должината на западната и особено источната крајбрежје, исто така се дел од подрачјето. Најголеми површини со трска се наоѓаат на северниот брег од езерото, но мали површини со трска можат да се најдат по должина на целиот брег.

Проектниот опфат е надвор од ЗПП „Охридско Езеро“.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Слика 18. Мапа на Значајно подрачје за птици Охридско Езеро

Клучно подрачје за биодиверзитет (KBAs)

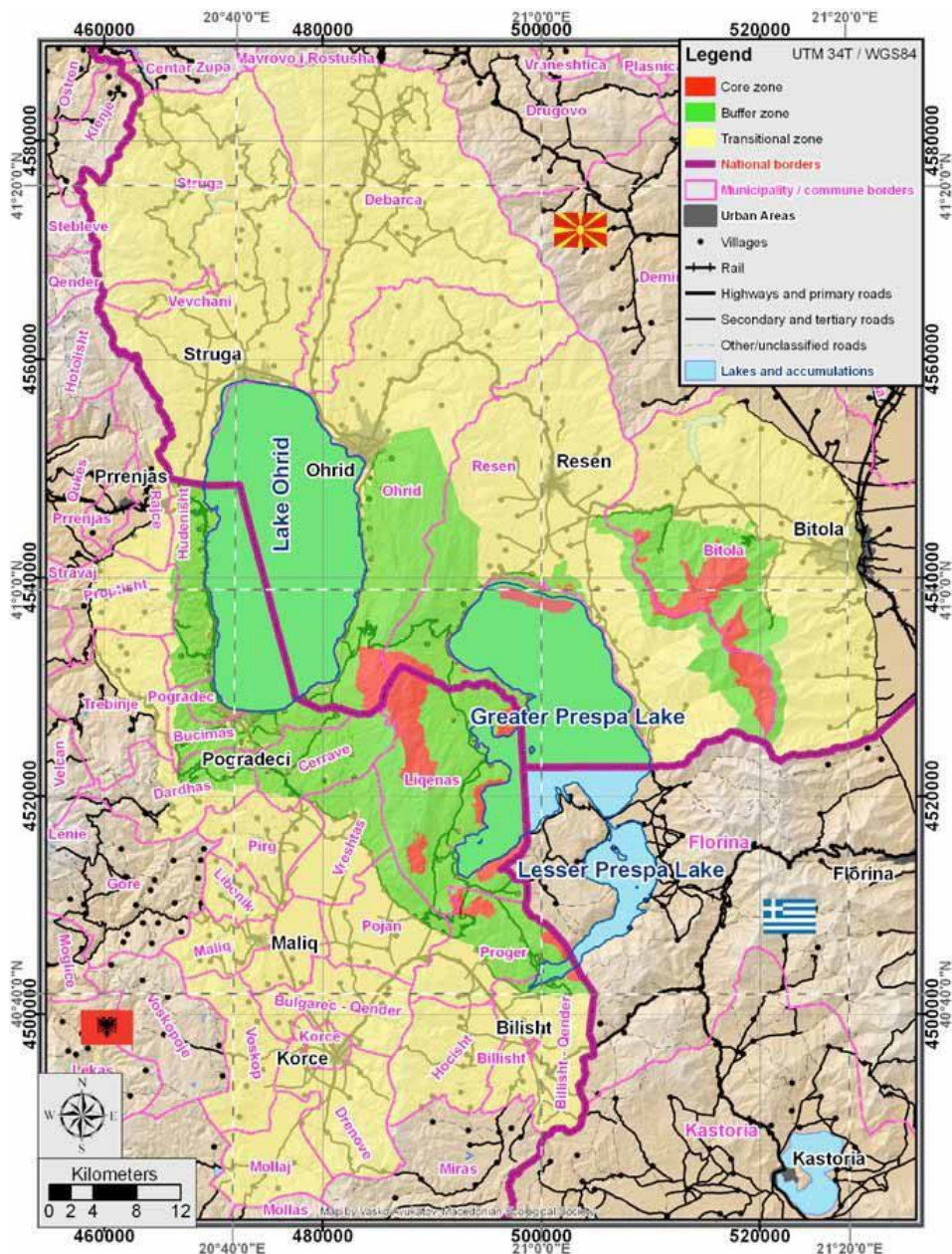
ЗОП мрежата исто така содржи голем и репрезентативен дел и од останатиот биодиверзитет. Значајни подрачјата за птици и за биодиверзитет се клучни подрачја за конзервација на видовите птици кои се идентификувани во рамките на програмата BirdLife International IBA. Овие места се доволно мали за да можат да бидат зачувани во целост, најчесто се дел од мрежа на заштитени подрачја и имаат засебни карактеристики; колку што е можно повеќе, или засегна орнитолошка важност во споредба со опкружувањето. ЗОЛ подрачјата се дел од клучните подрачја за биодиверзитет кои претставуваат поширок интегриран пристап за конзервација и одржливо користење на природната средина. Идентификувањето на ЗОЛ подрачјата се прави врз основа на меѓународно прифатени и стандардизирани критериуми и претставува тековен процес. Досега се дефинирани повеќе ЗОЛ подрачја за голем број терестријални слатководни и морски региони во светот. Значајните подрачја за птици беа преименувани во 2013 година во „Подрачја значајни за птици и за биодиверзитетот“, за да се потенцира нивната важност и за другите видови. Во целиот Медитеранскиот регион, сливот на Охридското Езеро се смета како приоритетно клучно подрачје за биодиверзитет (KBAs). 68 видови активни риби и мекотели го прават Охридското Езеро едно од најважните места на биолошка разновидност во слатководни екосистеми во Европа. Од овие видови, 25 се ендемични за езерото и се исто така многу загрозувани што го прави Езерото важна подрачје за AZE (Alliance for Zero Extinction). Подрачја вклучени во Алијансата за нулто истребување (AZE) се оние за кои се потребни итни активности за зачувување ако видови присутни во нив несмеат да станат глобално исчезнати во блиска иднина.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Прекуграничен Биосферен резерват Охрид – Преспа

Охридско-преспанскиот регион беше прогласен за прекуграничен биосферен резерват во октомври 2014 година во Корча, Албанија. Сертификатот за прогласување на прекуграничниот биосферен резерват Охрид-Преспа беше предаден од претставници на УНЕСКО.

Овој прекуграничен резерват се наоѓа помеѓу Република Албанија и Република Македонија. Областа е комбинација од водни површини, обиколени со планински релјефи, додека рамните области се граничат со надворешните граници на териториите што се протегаат низ двете земји.

Слика 19. Прекуграничен Биосферен резерват Охрид – Преспа

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Еколошки карактеристики: Охридско – Преспанскиот прекуграничен биосферен резерват вклучува значајни разлики во смисла на еколошки системи, почнувајќи од планинските области околу трите езера, до умерено суп-тропските шуми, пронајдени на пониски места околу водотеците. Заедно, системот на Охридското и Преспанското Езеро е еден од најголемите во Европа од ваков вид. Двете езера се од посебна вредност на национално и меѓународно ниво поради нивната геолошка и биолошка посебност. Охридското Езеро е познато по повеќе од двесте ендемични видови, од групи како што се дијатомеи, олигохети, пијавици, порифери, триклаиди, мекотели, остракоди и риби. Пет од ендемичните видови се ограничени, дури и во рамките на езерото на микро-екосистеми. Десет од 17-те вида риби се ендемични, вклучувајќи ги охридската пастрмка (*Salmo letnica*) и белвицата (*Acantolingua ohridana*).

Постои, исто така, уникатна и ендемична шумска заедница *ass. Pinetum peuces*, пеонски шуми со грчка фоја, шуми од Хелено – моезиски *Quercus frainetto* и југо – западни елово – букови шуми. Преспанскиот регион е домаќин на оригиналните биотопи од витално значење за зачувување, како што се големите листопадни шуми од *Ostrya-Carpinion orientalis*, предели со зимзелени грмушки, зимзелени шуми, кои се состојат од 12 m високи *Juniperus foetidissima* и *Juniperus excelsa* и важните ендемични растителни видови во Езерани.

Цијачите претставуваат втора најважна група на видови, чија заштита е од суштинско значење за прекуграничниот биосферен резерват, а ги вклучуваат *Talpa stankovici* (балкански крт), *Lynx lynx martinoi* (балкански рис), *Canis lupus* (сив волк), *Ursus arctos* (кафеава мечка) и др. Балканскиот рис е исклучително редок вид со многу висока симболична вредност. Што се однесува до видовите на птици, далматинскиот пеликан (*Pelecanus crispus*) е водечки вид. Во Преспанскиот регион има над 260 вида птици, што претставува повеќе од половина од видовите птици во Европа, од кои 140 се гнездат во оваа област.

Социо-економски карактеристики: проценетата бројност на популација во целиот прекуграничен биосферен резерват е 455.000 жители, кои населуваат област со културни, етнички и верски разлики. Населените места се само во транзиционите области и тие згрижуваат заедници кои се релативно стабилни од демографска гледна точка, но некои од нив (особено Охрид и Струга на брегот на Охридското Езеро од Македонска страна и Поградец на Албанска страна) значително се зголемуваат во текот на туристичките сезони.

Во Албанија, земјоделството сèуште претставува главна економска активност за локалното население и е присутна и во транзиционите зони и во некои делови од тампон (бафер) зоните. Од неодамна, прехранбената индустрија е во значителен пораст (особено во Корча), паралелно со традиционалните земјоделски активности, што резултира со изградба на нови населби за оваа специфична индустрија.

Земјоделскиот сектор претставува најважен развојен сектор во целиот прекуграничен биосферен резерват. Во многу области, традиционалните земјоделски практики базирани на семејни фарми се заменети со поинтензивни системи за одгледување (на пример, одгледување на овошје во околината на Ресен, во Република Македонија и интензивно земјоделство во Корча, во Албанија). Шумските активности се исто така релевантни во планинските области. Сточарството е уште една важна земјоделска активност во Охрид- Преспа, при што локалните сточари (и во Албанија и во Република Македонија), очекуваат да ја подобрат структурата на видовите, условите за размножување и да ги спроведат потребните технички зоолошки мерки за сите видови добиток со цел зголемување на сточарското производство.

Туризмот претставува клучен развојен сектор за целиот прекуграничен биосферен резерват, при што во градот Охрид скоро секој жител е домаќин на околу 6 пати повеќе туристи за време на сезоната. Градот има намера да поттикне создавање пакети за еко-

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

туризам како средство за намалување на трошењето на природните ресурси од туристите.

Риболовот е уште една клучна активност со релевантни еколошки и економски влијанија врз рамките на биосферниот резерват. Други приходи доаѓаат од собирање шишарки за декоративни цели, продажба на лековити растенија од алпските пасишта на меѓународни пазари и продажба на шумски плодови, како што се печурки и бобинки.

Проектниот опфат се наоѓа во преодната зона на Прекуграничниот биосферен резерват.

Светско природно и културно наследство на Охридскиот Регион под заштита на УНЕСКО

Регионот околу Охридското Езеро како и целата територија на општина Охрид припаѓа во границите на Светското природно и културно наследство под заштита на УНЕСКО и се протега на површина од 83.350 ha.

Поради исклучителното значење на овој регион, од аспект на заштитата и управувањето со биолошката разновидност и животната средина, од вкупната површина на територијата на општината (389,93 km²), околу 180 km² се со посебен начин на управување односно се прогласени или идентификувани повеќе подрачја за заштита на биолошката разновидност: Споменик на природата „Охридско Езеро“, Биосферен резерват „Охрид - Преспа“, Подрачје на светско природно и културно наследство „Охрид“.

Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство дефинира два различни вида светско наследство: културно и природно. Комбинираните, односно мешовитите локалитети ги содржат елементите на двата вида наследство. Во Конвенцијата се наведува дека делови од културното или природното наследство се од исклучителен интерес и поради тоа треба да бидат зачувани како дел од светското наследство на човештвото како целина. По впишувањето на Листата на светско наследство, состојбата на конзервација на локалитетите ја следи Центарот за светско наследство на УНЕСКО.

Охридскиот регион е прогласен за Светско природно наследство во 1979 година, а во 1980 година е впишан во листата на Светско културно наследство. Претставува едно од само 31-те подрачја во светот, впишано на Листата како мешовито добро, кое подеднакво поседува природни и културни универзални вредности.

Интегритетот на доброто, особено во однос на природните вредности, е ограничен на само две третини од Охридското Езеро. Интегритетот на Езерото, чија површина е распределена на две држави – Р. С Македонија и Р. Албанија, е предмет на „Upstream process“ започнат во 2014 година координиран од Центарот за светско наследство на УНЕСКО во кој експертски групи од Р. С. Македонија и Р. Албанија работат на проширување на границите на заштитеното подрачје, со цел заштита на Охридското Езеро во целина.

На подрачјето од охридскиот регион, како светско природно и културно наследство, идентификувани се следните локалитети со природни вредности:

1. Света Богородица Калишка - сублакустриски извори;
2. Калишта - единствено природно живеалиште на жолтиот локвањ (*Nuphar lutea*) на Охридско Езеро;
3. Подмоље - најраспространет појас на трска (*Phragmites australis*) на Охридското Езеро, природно живеалиште на загрозени видови птици и мрестилиште на крап;
4. Мазија - ревитализирано природно живеалиште на жолтиот локвањ (*Nuphar lutea*), мрестилиште на крап и живеалиште и гнездилиште на птици;

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

5. Студенчишко Блато - макрофитска вегетација и плодиште на краповидни риби;
6. Вели Даб - сублакустриски извори, плодиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
7. Веља Пеш - сублакустриски извори, плодиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
8. Свети Петар - крајбрежни и сублакустриски извори, мрестилиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
9. Извори Свети Наум - најиздашен извор на Охридско Езеро, мрестилиште на пастрмки и краповидни риби и биодиверзитет на бентосна фауна.

Статусот на заштитено светско наследство ги обврзува сите субјекти во системот при донесувањето на прописи и други акти, како и при преземањето дејствија и постапки врзани за тоа подрачје во процесот на неговата заштита да ги применуваат стандардите предвидени со Конвенцијата за заштита на светското природно и културно наследство, односно, доследно да ги применуваат прописите и принципите што се содржани и во останатите меѓународни конвенции потпишани и ратификувани од страна на Република Северна Македонија, како и препораките на УНЕСКО.

Иако, во 2010 година е донесен Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион, истиот е имплементиран. Надлежните институции на централно и локално ниво не постапувале во согласност со Законот односно: а) не е формирана Комисија за управување со Охридскиот Регион; б) Планот за управување со Охридскиот Регион започнал да се изработува во 2015 година и како нацрт - план не бил усвоен; в) не е изготвена Стратегиска оценка за влијанието врз животната средина; г) не се донесени Детални урбанистички планови за 19-те урбани комплекси во Старото градско јадро на Охрид и урбанистичко- планска документација за крајбрежјето; д) не е изготвен инвентар на нелегални градби во рамки на Доброто; е) не е направена ревалоризација на листата на природно и културно наследство во рамки на Доброто; е) не се утврдени границите на Доброто итн. Поради тоа, во Извештајот на реактивната мониторинг мисија на УНЕСКО (април 2017 година) се наведува дека, доколку државата до крајот на 2019 година не ги исполни препораките на Комитетот на УНЕСКО, Охридскиот Регион може да биде ставен на Листата на светско природно и културно наследство во опасност.

Главните закани за интегритетот на регионот се некоординираниот урбан развој, зголемена популација, несоодветно управување со отпад, туристичкиот притисок, загадување од зголемениот сообраќај, несоодветен третман на отпадните води и прекумерното исцрпување на природните ресурси.

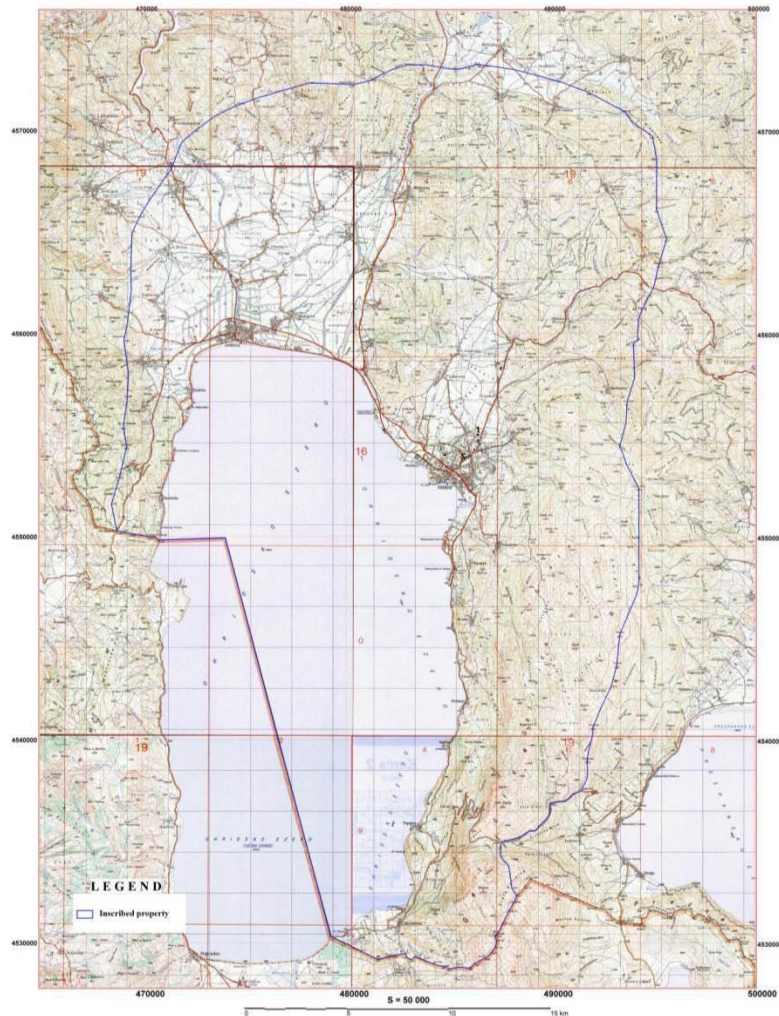
Исто така, закана претставува и неусогласената законска регулатива, особено недостатоците на Законот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион. Бројните измени на законската регулатива, усвоени во изминатите години создаде простор за конфликтни одлуки во делот на урбанизмот кои се во спротивност со Законот за заштита на природата, Законот за водите, Законот за светско природно и културно наследство и други релевантни закони кои треба да го гарантираат интегритетот и одржливоста на Охридскиот регион.

Со Предлогот на законот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион ќе се имплементираат обврските што произлегуваат од Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство на ООН за образование, наука и култура, и се создаваат формално - правни предуслови, преку интегрирано управување со природното и културното наследство, да се спречат активности кои негативно влијаат врз исклучителните универзални вредности на природното и културното наследство.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Согласно предлог-законот, Планот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион треба да се донесе најдоцна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесување на Планот времено се прекинуваат постапките за издавање одобрение за градење и постапките за вклопување на бесправно изградени објекти и времено се прекинуваат постапките за изработување и донесување на урбанистички планови, урбанистичко – плански и урбанистичко – проектни документации, како и постапувањето по донесените урбанистички планови, урбанистичко – плански и урбанистичко – проектни документации.

Слика 20. Граници на заштитена зона под УНЕСКО

7. ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОДРЕДЕНИ НА НАЦИОНАЛНО ИЛИ МЕЃУНАРОДНО НИВО

Еден од најголемите предизвици на политиката за животната средина е постигнување на рамнотежа меѓу економската и социјалната димензија на развој, од една страна и заштита на животната средина од друга страна, кој предвидува зголемена употреба на економски инструменти во насока на заштита на животната средина.

Основните принципи за заштита на животната средина во државата се поставени со Уставот на Република Македонија (Сл. Весник на РМ, бр. 52/91, 1/92 (Амандман I и II); 31/98 (Амандман III); 91/01 (Амандман IV-XVIII); 84/03 (Амандман XIX); 107/05 (Амандман XX-XXX) и 3/09 (Амандман XXXI)), како највисок правен документ во земјата. Уставот пропишува дека еден од основните принципи на фундаменталните вредности е регулација и хуманизација на просторот и заштитата и унапредувањето на животната средина и природата.

Исто така, една од основните слободи и човекови права е правото на чиста и здрава животна средина, но тоа е исто така, обврска на граѓаните да ја унапредуваат и заштитуваат животната средина, додека земјата е должна да обезбеди услови за остварување на ова загарантирано право на граѓаните (Член 43).

Водена од овие уставни одредби, Република Македонија воспоставува функционален и ефикасен национален систем за управување со животната средина, поврзан со:

- Продолжување на процесот на приближување кон политиките на ЕУ во областа на животната средина;
- Зајакнување на административните капацитети, потребни за ефикасно управување со заштита на животната средина;
- Обезбедување платформа за ефикасна имплементација и спроведување на барањата за заштита на животната средина преку зајакнување на капацитетите за ефикасно управување со животната средина на сите нивоа на управување и преку обезбедување на тесна соработка помеѓу надлежните органи на хоризонтално и вертикално ниво;
- Интеграција на политиката за заштита на животната средина во другите секторски политики;
- Поттикнување на индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина, кон поголема одговорност за заштитата на животната средина;
- Решавање на проблемите на животната средина кои се од национално значење;
- Зголемување на степенот на исполнување на обврските, кои произлегуваат од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина;
- Последно, но не и најмалку важно, е зголемување на нивото на инвестиции во животната средина за постигнување на стандардите на ЕУ.

Специфични цели за заштита на животната средина:

- Подобрување на квалитетот на животот и здравјето и зголемување на животниот стандард;
- Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Заштита и подобрување на квалитетот на водата и на почвата;
- Заштита и унапредување на биолошката разновидност и природното наследство;

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Заштита на карактеристиките на пределот;
- Заштита на материјалните добра;
- Заштита и унапредување на културното наследство.

Правото на чиста и здрава животна средина е предмет на значителен број правни акти, стратешки, плански и програмски документи на национално ниво, како и на меѓународните договори и политики кои Република Македонија ги има ратификувано.

Прашањата за заштита на природата, обезбедувањето чиста и здрава животна средина и целите за заштита на животната средина се дефинирани во согласност со националната и меѓународната легислатива и истите се земени предвид при изработка на Извештајот за стратегиска оценка, а опфатени се и број други стратешки, плански и програмски документи.

Една од клучните меѓународни конвенции на кои Република Македонија е потписничка е Конвенцијата за биолошка разновидност, ратификувана и објавена во Сл. Весник на РМ, бр. 54/97. Конвенцијата има три главни цели:

- Зачувување на биолошката разновидност;
- Одржливо користење на компонентите на биолошката разновидност; и
- Праведна и еднаква распределба на придобивките кои произлегуваат од користењето на генетските ресурси.

Други конвенции и протоколи, ратификувани од страна на Република Македонија за заштита на животната средина се:

- Картагенски Протокол за биосигурност кон Конвенцијата за биолошка разновидност (Сл. Весник на РМ, бр. 40/05);
- Конвенција за заштита на водните живеалишта со меѓународно значење за заштита на водните птици (Рамсар) (Сл. лист на СФРЈ, бр. 9/77);
- Бонска Конвенција за заштита на миграторни видови диви животни (Сл. Весник на РМ, бр. 38/99) и Договор за заштита на лилјаците во Европа (Сл. Весник на РМ, бр. 38/99 и 13/02);
- Бернска Конвенција за заштита на дивиот растителен и животински свет и природните живеалишта (Сл. Весник на РМ, бр. 49/97);
- Париска Конвенција за заштита на светското културно и природно наследство (Сл. лист на СФРЈ, бр. 56/74);
- Рамковна Конвенција на ОН за климатски промени (Њујорк) (Сл. Весник на РМ, бр. 6/97) и Кјото Протокол кон Рамковната Конвенција на ОН за климатски промени (Сл. Весник на РМ, бр. 49/04);
- Еспо Конвенција за оценка на влијанието врз животната средина во прекуграничен контекст (Сл. Весник на РМ, бр. 44/99);
- Архуска Конвенција за пристап до информации, учество на јавноста во донесување на одлуки и правна заштита за прашања од областа на животната средина (Сл. Весник на РМ, бр. 40/99);
- Конвенција на Обединетите Нации за борба против опустинувањето во земјите што се соочуваат со сериозни суши и/или опустинување, особено во Африка (Сл. Весник на РМ, бр. 13/02);
- Виенска Конвенција за заштита на озонската обвивка (Сл. Весник на РМ, бр. 1/1990), ратификувана од Република Македонија на 10 март, 1994 година;

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Монреалски Протокол за супстанциите кои ја осиромашуваат озонската обвивка (Монреал, септември, 1987 година), ратификуван од Република Македонија на 10.03.1994 година;
- Стокхолмска Конвенција за заштита на човековото здравје и животната средина од отпорни органски соединенија, потпишана од Република Македонија на 23 мај, 2001 година и ратификувана на 19 март, 1994 година;
- Комуникација од Комисијата за Европскиот Парламент, Советот, Економскиот и Социјален Комитет и Комитетот за регионите (Наше животно осигурување, наш природен капитал: ЕУ Стратегија за диверзитет до 2020 година);
- Рамковната конвенција за вредностите на културното наследство за општеството (Фаро 2005) (Сл. Весник на РМ, бр. 25/11),
- Конвенцијата за заштита на архитектурното наследство на Европа (Гранада 1985);
- Конвенцијата за заштита на археолошкото наследство на Европа (Валета 1992) (Сл. Весник на РМ, бр. 56/05).

7.1. Цели на Стратегиската оцена на влијание врз животната средина

Целите на заштитата на животната средина се изразени преку целите на стратегиска оцена на влијание врз животната средина. Споредување на целите за животна средина со целите и активностите во планскиот документ е вообичаен метод при спроведување на СОЖС, со цел да се оцени дали развојот, односно идната имплементација на еден развоен плански документ, како што е во случајов Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, ќе биде во насока на поставените цели за животна средина (СОЖС). Целите на стратегиската оцена на животната средина се прикажани преку статусот на: населението и здравјето на населението, биолошката разновидност, водата, почвата, воздухот, климатските промени, материјалните добра, пределот, културното наследство и интеракцијата помеѓу нив.

Во табелата, што следува, презентирани се целите на СОЖС во однос на целите дефинирани во Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид (нивната компатибилност и некомпатибилност).

Компатибилноста/некомпатибилноста на целите е разгледувана во однос на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид (цели за намена на просторот и активности за нивно постигнување) и во однос на неговата идна имплементација во понизок ранг на плански документи или проектна документација.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Табела 15. Цели на СОЖС и нивна поврзаност со целите на УПВОУП

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Специфични цели на СОЖС	Поврзаност со насоките и целите на УПВОУП	СОЖС индикатори
Население и здравје на населението	Унапредување на животните услови на населението	<ul style="list-style-type: none"> - Подобрување на медиумите и областите од животната средина; - Подобрување и заштита на здравјето на луѓето; - Подобрување на социоекономската состојба (вработување, зголемување на приходите, демографски развој, намалување на миграцијата); - Подобрување на инфраструктурата; - Подобрување на квалитетот на живот на луѓето. 	<p><u>Компатибилност</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Планирање на просторот во согласност со законските прописи за урбанизација и користење на земјиштето, - Развој на активности во кои ќе се применуваат принципите и стандардите за заштита на животната средина; - Имплементација на мерки за зачувување на состојбата на медиумите во животната средина; - Подобрување на условите за стимулирање и поттикнување на нови вработувања и подобрување на стандардот и квалитетот на живот на населението; - Развој на нови бизниси и зголемување на стандардот на живеење во Општината. 	<ul style="list-style-type: none"> - Евидентирани дозволи, одобренија и согласности за урбанизација на просторот, изградба и оперирање на планските содржини; - Трендови на емисии во медиумите од животната средина; - Евидентирани ризици по здравјето и безбедноста на населението; - Број на евидентирани жалби и поплаки од засегнатите страни; - Стапка на вработеност; - Животен стандард; - Приходи во општинскиот и државниот буџет.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

<p>Воздух и климатски промени</p>	<p>Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Одржување и подобрување на квалитетот на воздухот, - Ограничување на загадувањето на воздухот до нивоа кои не ги загрозуваат природните системи, - Ограничување на емисиите на воздух во согласност со стандардите за квалитет на воздухот, - Намалување на емисиите на стакленички гасови и зголемено искористување на обновливи извори на енергија, - Намалување на причините и последиците од климатските промени. 	<p><u>Компатибилност:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Искористување на можностите за енергетски ефикасни објекти - Намалување на емисиите на стакленичките гасови и допринос кон ублажување на климатските промени; - Намалено производство на енергија од фосилни горива. 	<ul style="list-style-type: none"> - Тренд во намалување на емисиите на стакленички гасови; - Тренд на увоз на енергија; - Квалитет на амбиентен воздух на општинско и државно ниво (пред и по имплементација Урбанистичкиот проект)
<p>Бучава и вибрации</p>	<p>Заштита на населението од зголемено ниво на бучава и вибрации</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Одржување на нивото на бучава и вибрации до нивоа кои се прифатливи за населението и биолошката разновидност. 	<p><u>Компатибилност</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Во рамките на планскиот опфат не се предвидени објекти кои би генерирале бучава. 	<ul style="list-style-type: none"> - Нивоата на бучава и вибрации се во граници со кои не се нарушува здравјето на населението; - Состојбата на бучавата во животната средина не се драстично разликува во однос на мерењата пред фазата на имплементација на Урбанистичкиот проект; - Број на жалби и поплаки од населението за ефектите од зголемено ниво на бучава;

<p>Води</p>	<p>Заштита и унапредување на состојбата со водите</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Одржливо управување и користење на водните ресурси, - Заштита, зачувување и подобрување на состојбата на крајбрежното земјиште, водните екосистеми и екосистемите зависни од вода, - Намалување на штетните испуштања и постепено елиминирање на емисиите на опасни материи и супстанции во водите. - Зачувување на биолошката разновидност во рамките на интегрираното управување со водите. 	<p><u>Компатибилност:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - планираното управување на водите е преку воспоставениот систем за водоснабдување и одведување на атмосферската и канализационата вода, 	<ul style="list-style-type: none"> - Применети практики и техники за заштита и рационално искористување на водите; - Достапни податоци од мониторинг на површински и подземни води; - Склучени договори со овластени постапувачи за управување со разни фракции отпад; - Изработени планови и имплементирани мерки за управување со несреќи и хаварии.
<p>Почва</p>	<p>Заштита и унапредување на состојбата на почвата</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Заштита на почвата од деградација и губење на нејзината плодност, - Заштита на геоморфолошките вредности на почвата, - Заштита на почвата од загадување; - Зачувување на агробиолошката биолошката разновидност. 	<p><u>Компатибилност:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Планирање на просторот и употребата на земјиштето е во согласност со потребите на Урбанистичкиот проект 	<ul style="list-style-type: none"> - Добиени дозволи и согласности за пренамена на земјиштето и негова урбанизација; - Тренд на незафаќање на нови површини под градба - Трендови на емисии на загадувачки материи во животната средина; - Воспоставен систем за управување со отпадот;

<p>Биолошка разновидност и природно наследство</p>	<p>Заштита и унапредување на биолошката разновидност и природното наследство</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Подобрување на состојбата со биолошката разновидност преку заштита на екосистемите/живеалиштата, видовите и генетската разновидност, - Подобрување на постојните деградирани живеалишта и нивна ревитализација, - Намалување на притисоците и заканите врз биолошката разновидност, - Воспоставување на комплексен мониторинг на биолошката разновидност (видови, живеалишта, екосистеми, значајни подрачја). 	<p><u>Компатибилност:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Урбанистички развој на просторот со примена на принципите и стандардите за заштита на природата; 	<ul style="list-style-type: none"> - Примена на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Примена на препораките кои ќе произлезат од Секторот природа, при МЖСПП. - Усогласеност на просторниот развој на просторот во согласност со Урбанистичкиот проект и препораките од Извештајот за СОЖС; - Концентрациите на емисиите во медиумите и областите на животната средина се во согласност со пропишаните законски гранични вредности;
<p>Предел и визуелни карактеристики</p>	<p>Зачувување на карактеристиките на пределот и негова заштита, особено во назначени области</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Зачувување на природните карактеристики на пределот, - Одржување на функционалните и структурни карактеристики на природните и полуприродните предели, - Подобрување на квалитетот и бројот на јавно пристапни отворени простори. 	<p><u>Компатибилност:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Поставување и распоред на објектите во планскиот опфат со што ќе се намали степенот на деградација на пределот. 	<ul style="list-style-type: none"> - Примена на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Добиени дозволи и согласности за пренамена на земјиштето и негова урбанизација, - Примена на препораките кои ќе произлезат од Секторот природа, при МЖСПП.

<p>Материјални добра</p>	<p>Заштита на материјалните добра</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Намалување на количините на генериран отпад и негово одржливо управување, - Изградба, заштита и подобрување или санација на системите за водоснабдување, третман на отпадни води, - Подобрување и ефикасно користење на постојната и изградба на нова транспортна инфраструктура, - Подобрување и ефикасно користење на постојниот начин на снабдување со електрична енергија и изградба на нова електроенергетска инфраструктура и преносна мрежа. - Поставување на инфраструктура на локации кои не располагаат со значајни природни вредности. 	<p><u>Компатибилност:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Планирање на просторот во согласност со постојната состојба и потребите од изградба на инфраструктура, со цел постигнување одржлив просторен урбан развој; 	<ul style="list-style-type: none"> - Добиени дозволи и согласности за пренамена на земјиштето и негова урбанизација, - Примена на препораките кои ќе произлезат од Секторот природа, при МЖСПП. - Изградена електродистрибутивна, транспортна и комуникациска инфраструктура; - Склучени договори со овластени постапувачи за управување со разни фракции отпад; - Изработени и имплементирани планови за управување со несреќи и хаварији; - Стапка на фреквенција на возила по сообраќајниците во однос на постојната состојба и сл. - Поплаки од населението и правните субјекти.
<p>Културно наследство</p>	<p>Заштита и унапредување на културното наследство</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Зачувување и подобрување на историските градби, археолошки наоѓалишта и други важни културни локалитети. 	<p><u>Компатибилност:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Почитување на вредноста на културното наследство. 	<ul style="list-style-type: none"> - Примена на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Евиденција на евентуално откриени и заштитени културни добра.

8. ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ

Потенцијалните влијанија врз животната средина и социјалните аспекти кои може да бидат предизвикани со имплементација на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, ќе потекнуваат од имплементацијата на планираните содржини во планскиот опфат.

Влијанијата се разгледуваат од аспект на негативни влијанија и од аспект на идни придобивки, односно позитивни влијанија.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина ги зема предвид влијанијата врз сите медиуми и области на животната средина и социо-економските придобивки, но од генерален аспект.

За дел од планираните активности во Урбанистичкиот проект, дополнително ќе се води постапка за подетална оцена на влијанијата врз животната средина на ниво на документација од понизок ранг.

Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина и социо-економските аспекти ќе бидат елиминирани или ефективно подобрени, доколку при имплементација на Урбанистичкиот проект и предложените мерки, од кои дополнително ќе произлезат конкретни проекти, бидат земени предвид мерките за намалување на влијанијата дефинирани во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, како и мерките кои ќе бидат дадени на ниво на проекти, низ студиите за оцена на влијанијата врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина.

Влијанијата врз медиумите и областите од животната средина, здравјето на населението и социјалните влијанија кои може да произлезат со имплементација на Урбанистичкиот проект, како и предлог мерките за нивно намалување или избегнување се прикажани во следното поглавје.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

8.1. Мозни влијанија од имплементација на Урбанистичкиот проект и мерки за намалување на влијанијата

СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ВЛИЈАНИЈА										
СОЦИО ЕКОНОМСКИ ПРИДОБИВКИ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО										
Опис на влијанијата	Имплементацијата на Урбанистичкиот проект нема да допринесе до значајни промени на моменталната состојба во просторот опфатен со планската документација. Единствено, ќе дојде до промена на намената на КП 898/1, од напуштено земјоделско земјиште во земјиште со намена А1, домување. Имплементацијата на Урбанистичкиот проект нема да предизвика раселување на населението, напротив ќе овозможи изградба на нови станови. Подобрувањето на инфраструктурата, отворените можности за вработување може да допринесе за развој и заживување на ова подрачје, намалување на миграцијата, односно подобрување на демографската состојба на населението.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириектни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	√	√	НП	НП	Мал	Повратно	Долгорочно	На самата локација	мала
Мерки за намалување на влијанијата	Не е применливо									
СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ВЛИЈАНИЈА										
СОЦИО ЕКОНОМСКИ ЗАГУБИ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО										
Опис на влијанијата	Имплементацијата на Урбанистичкиот проект нема да допринесе до значајни промени на моменталната состојба во просторот опфатен со планската документација. Единствено, ќе дојде до промена на намената на КП 898/1, од напуштено земјоделско земјиште во земјиште со намена А1, домување, односно имплементацијата на Урбанистичкиот проект нема да предизвика економски загуби на населението.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириектни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	√	√	НП	НП	Мал	Повратно	Долгорочно	На самата локација	мала
Мерки за намалување на влијанијата	Не е применливо									
ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО										
ЗДРАВЈЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО										
Опис на влијанијата	Имплементацијата на Урбанистичкиот проект нема да допринесе до значајни промени на моменталната состојба во просторот опфатен со планската документација. Единствено, ќе дојде до промена на намената на КП 898/1, од напуштено земјоделско земјиште во земјиште со намена А1, домување, а со									

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

	тоа нема да предизвика влијанија врз здравјето на населението									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириектни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	√	√	/	/	Мал	Повратни	Долгорочни	На самата локација	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	<p>За намалување или избегнување на можните влијанија врз здравјето на населението се препорачува примена на сите предложени мерки за заштита на медиумите и областите од животната средина на ниво на планска и проектна документација.</p> <p>Имплементацијата на овие мерки ќе придонесе за намалување или елиминирање на можните негативни влијанија врз животната средина, кои може да се рефлектираат на директен или индириектен начин врз здравјето на луѓето.</p>									
ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО										
ВОЗДУХ И КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ										
Опис на влијанијата	При имплементацијата на Урбанистичкиот проект, а со користење на современи градежни материјали, кои се енергетски ефикасни, би се допринело до помала потрошувачка на енергија за греење на новите објекти. Со намалената потрошувачка на енергија (електрична енергија, дрва, палети и сл.) би се намалиле влијанијата во воздухот, а со тоа и зголемувањето на концентрацијата на стакелнички гасови во атмосферата, кои влијаат на климатските промени									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириектни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	√	√	НП	НП	Мал	НП	Долгорочно	Локални	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	Користење на енергетски ефикасни материјали при изградбата на ново планираните објекти.									
ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО										
ВОДИ										
Опис на влијанијата	Со имплементацијата на Урбанистичкиот проект не се очекуваат влијанија врз подземните и површинските води заради фактот што локацијата на планскиот опфат се наоѓа во непосредна близина на с. Вапила, каде функционира водоводен систем, како и систем за одведување на атмосферските и фекалните води.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириектни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	√	√	НП	НП	Мал	НП	Долгорочно	На самата локација	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	<p>За намалување на влијанијата врз водите се препорачува:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Редовно одржување на водоснабдителниот систем. • Редовно одржување на системите за одведување на атмосферски и фекални води. 									

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

	<ul style="list-style-type: none"> Мониторинг на евентуални загуби на вода за пиење. Примена на мерките за управување со емисиите во воздух, почва, како и преземање и имплементирање на сите неопходни мерки од евентуални технолошки ризици, несреќи и хаварији 									
ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО										
ПОЧВА										
Опис на влијанијата	Имплементацијата на Урбанистичкиот проект ќе допринесе до зафаќање на почви кои се дел од КП 898/1 и кои и досега биле под антропогено влијаније. Според ова не се очекуваат значајни негативни влијанија врз почвите во планскиот опфат.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириктни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	√	√	НП	НП	Мал	Повратни	Долгорочно	На сама локација	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување на влијанијата врз почвите се препорачува: <ul style="list-style-type: none"> Примена на добра градежна пракса во фазата на изградба на станбените згради. Примена на мерките за намалување на влијанијата врз водите, воздухот, управувањето со отпад, мерките за заштита од несреќи и хаварији; Редовен мониторинг на сите објекти кај кои постои ризик од протекување и преземање на сите неопходни мерки за заштита. 									
ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО										
БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ И ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО										
Опис на влијанијата	И покрај фактот дека поширокото опкружување на с. Вапила е богато со заштитени подрачја (НП Галичица, Студенчишко Блато, Охридско Езеро), и меѓународно значајни подрачје (Светско природно и културно наследство Охридски Регион), во границите на Планскиот опфат не се идентификувани ендемични или загрозени растителни и животински видови, како и значајни живеалишта. Сепак според Планот за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), Планскиот опфат влегува во рамките на зоните означени како III-д (урбани опфати надвор од градот и надвор од селата).									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириктни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	√	√	НП	НП	Мал	Повратни	Долгорочно	На сама локација	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување на влијанијата врз биолошката разновидност се препорачува: <ul style="list-style-type: none"> Следење и имплементирање на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) 									
ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО										
ПРЕДЕЛ И ВИЗУЕЛНИ КАРАКТЕРИСТИКИ										

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Опис на влијанијата	Имплементацијата на Урбанистичкиот проект ќе допринесе до минимални влијанија врз пределот, односно визуелните аспекти на непосредното опкружување на Планскиот опфат, преку изградба на предвидените куќи.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириектни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	√	√	НП	НП	Мал	Повратни	Долгорочно	На сама локација	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување на влијанијата врз пределот се препорачува: <ul style="list-style-type: none"> Следење и имплементирање на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) 									
ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО										
КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО										
Опис на влијанијата	Според податоците од Урбанистичкиот проект во рамките на анализираниот опфат, нема познати или евидентирани споменици на културата или археолошки локалитети, според што може да се утврди дека имплементацијата на Урбанистичкиот проект нема да има влијанија врз културното наследство Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ (Сл. Весник на РСМ, бр. 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во Зона III-Д (урбани опфати надвор од градот и надвор од селата) на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на Урбанистичкиот проект.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириектни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	√	√	НП	НП	Мал	Повратни	Долгорочно	На сама локација	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување на влијанијата врз културното наследство се препорачува: <ul style="list-style-type: none"> Следење и имплементирање на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) 									
ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО										
БУЧАВА И ВИБРАЦИИ										
Опис на влијанијата	Имплементацијата на Урбанистичкиот проект можно е да предизвика влијанија од зголемено ниво на бучава во околината единствено во градежната фаза, при изградбата на станбената зграда.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириектни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	√	√	/	/	Мал	Повратни	Повремено	На сама локација	Мала
Мерки за	За намалување на нивото на бучава и вибрации се препорачува примена на следните мерки:									

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

намалување на влијанијата	<ul style="list-style-type: none"> Примена на добра градежна пракса во градежната фаза; 									
ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО										
МАТЕРИЈАЛНИ ДОБРА										
Опис на влијанијата	Имплементацијата на Урбанистичкиот проект нема да има влијанија врз материјалните добра.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириктни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП
Мерки за намалување на влијанијата	Не е применливо									
НЕСРЕЌИ И ХАВАРИИ										
Опис на влијанијата	<p>Во согласност со податоците од Условите за планирање на просторот, планскиот опфат се наоѓа во подрачје каде се можни потреси со јачина до IX° степени по МКС. Имплементацијата на планските содржини во предвидениот опфат може да претставува ризик за појава на несреќи и хаварии, во услови на состојби предизвикани од природни катастрофи, воени дејствија, технолошки несреќи (како резултат несоодветно складирање и ракување со опасни и неопасни материји, човечка негрижа) и сл.</p> <p>Овие состојби може да предизвикаат појава на пожар, експлозии, несакани истекувања и сл., кои може да предизвикаат значителни негативни влијанија врз медиумите од животната средина, да ги загорзат здравјето и безбедноста на населението, а исто така да предизвикаат значителни економски загуби во заедницата.</p>									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириктни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	√	√	√	√	Мал	Повратни/ Неповратни	Краткорочно- Долгорочно	Локални/ Регионални	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	<p>За да се намали можноста за појава на незгоди, несреќи и хаварии се препорачува примена на строги мерки за заштита од пожар, воени разурнувања, природни непогоди, технички несреќи, сообраќајни несреќи и сл., кои треба детално да бидат разработени на ниво на проектна документација.</p> <p>Исто така, се препорачува да се подготви:</p> <ul style="list-style-type: none"> Урбанизацијата и просторниот развој да се усогласи во согласност со чувствителноста на локацијата подложна на природни непогоди, воени дејствија, технолошки несреќи; Примена на мерките за заштита од ризици и несреќи дефинирани во Урбанистичкиот проект. 									

9. АНАЛИЗА НА АЛТЕРНАТИВИ

При изработката на плански и програмски документи, со кои се планира изведување на проекти, треба да се земе предвид и анализата на алтернативи, која се прави од аспект на избор за најдобро решение од аспект на економска оправданост и заштита на животната средина.

Досегашниот начин на користење на просторот на предметната локација алтернативно е разгледуван како состојба да не се прави ништо („do nothing scenario“), во смисла на предметната локација да не се имплементира измената и дополнувањето на Урбанистичкиот проект и локацијата во иднина да остане на сегашно ниво со постојните изградени објекти и инфраструктура.

Оваа алтернатива се покажува како несоодветна, бидејќи во даден временски период постои можност предвидениот опфат несоодветно да се наменува, а исто така не овозможува искористување на можностите што ги нуди локацијата во однос на искористување на просторот предвиден со претходните урбанистички планови.

Имплементацијата на предложениот Урбанистички проект на предвидената локација се покажува поприфатлива алтернатива, во однос на разгледуваната алтернатива „do nothing scenario“, од повеќе аспекти, односно:

- Зголемени можности на Инвеститорот за максимално искористување на земјиштето;
- Намалување на ризиците од непланско уредување на просторот со некомпатибилни содржини или узурпација на просторот;
- Отворање можности за современо и ефикасно уредување на просторот;
- Зголемена можност за изградба на нови објекти кои ќе допринесат за нови вработувања, економски придобивки и сл.
- Зголемени приходи во општинскиот буџет.

Заклучок: Разгледуваната алтернатива да се имплементира Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид е прифатлива алтернатива.

10. ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ ВРЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ ОД АСПЕКТ НА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Стратегиската оценка на животната средина вклучува мониторинг над реализација на планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид и сите значителни идентификувани позитивни и негативни влијанија, кои би настанале од реализација на мерките и активностите предвидени во акцискиот план.

Планот за мониторинг на животната средина дава можност за систематско набљудување, испитување и оценување на состојбите во медиумите и областите од животната средина и социоекономските аспекти.

Планот овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки. Основните придобивки од мониторингот над имплементација на Урбанистичкиот проект се:

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Потврдување дека договорените услови при одобрувањето на Урбанистичкиот проект се соодветно спроведени;
- Обезбедување податоци за понатамошно следење на состојбите во животната средина;
- Обезбедување поголем увид во промените на животната средина на одредени локации;
- Потврдување дека влијанијата се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности;
- Следење на состојбата во животната средина со цел навремено согледување на непредвидените влијанија од имплементацијата на Урбанистичкиот проект и управување со истите;
- Потврдување дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина;
- Утврдување кои активности треба да бидат преземени за редуцирање на влијанијата врз животната средина.

Со цел да се изврши мониторинг над ефективноста на Урбанистичкиот проект, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој, при што треба да се земат предвид и податоците за тековната состојба на животната средина.

Со следењето на состојбата на животната средина ќе се потврди оправданоста и примената на предложените мерки за ублажување и нивната функционалност, што претставува голема придобивка во однос на заштитата на животната средина.

Имплементацијата на Урбанистичкиот проект, примената на предложените мерки за ублажување на влијанија и нивната функционалност, оправданоста на целите на Урбанистичкиот проект и на стратегиската оценка на животната средина ќе се потврдат преку следење на следните индикатори:

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Табела 16. План за мониторинг

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Мониторинг	Индикатори на СОЖС	Извори на верификација
Население и здравје на населението	Унапредување на животните услови на населението	<ul style="list-style-type: none"> - Следење на имплементацијата на содржините предвидени во Урбанистичкиот проект; - Следење на имплементацијата на мерките за заштита на животната средина предложени во Урбанистичкиот проект, Извештајот за СОЖС и од останатите проекти со кои ќе се потврди оправданоста за реализација на планските содржини; - Мониторинг на емисиите и состојбите во медиумите и областите од животната средина; - Контрола на појави на несреќи, инциденти и хаварии; - Следење на демографската состојба на населението; - Следење на туристичката понуда во општината; - Следење на развојот на нови бизниси; - Следење на економскиот развој на општината 	<ul style="list-style-type: none"> - Прибавени дозволи, одобренија и согласности за урбанизација на просторот, изградба и оперирање на центарот; - Концентрациите и нивоата на емисиите во медиумите на животната средина се во согласност со пропишаните законски гранични вредности; - Евидентирани ризици по здравјето и безбедноста на населението; - Број на евидентирани жалби и поплаки од засегнатите страни; - Евидентирани инцидентни состојби; - Број на евидентирани прекршочни и кривични постапки, судски спорови во однос на загрозеност на животната средина и здравјето на населението од активностите во планскиот опфат; - Стапка на прираст на населението; - Стапка на вработеност; - Животен стандард; - Стапка на миграција; - Број на изградени инфраструктурни објекти со кои се подобри условите за живеење во општината и сл. 	<ul style="list-style-type: none"> - Министерство за транспорт и врски; - Министерство за внатрешни работи; - Министерство за економија; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за здравство; - Локална самоуправа на општина Охрид; - Дирекција за заштита и спасување; - Јавни претпријатија на општинско и регионално ниво; - Комунални претпријатија и овластени собирачи на отпад; - Завод за вработување; - Државен завод за статистика; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Биолошка разновидност, природно наследство и предел	Заштита и унапредување на биолошката разновидност и пределот	<ul style="list-style-type: none"> - Следење на имплементацијата на содржините предвидени во Урбанистичкиот проект; - Следење на имплементацијата на мерките за заштита на животната средина предложени во Урбанистичкиот проект, Извештајот за СОЖС и останатите проекти. - Мониторинг на имплементацијата на препораките од планот за управување со 	<ul style="list-style-type: none"> - Степен на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Степен на имплементирани мерки за заштита на животната средина; - Степен на имплементирани мерки за заштита од несреќи и хаварии; 	<ul style="list-style-type: none"> - Локална самоуправа на општина Охрид; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Јавни комунални претпријатија; - Дирекција за заштита и спасување; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

		Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029)	- Евидентирани несреќи и хаварии во рамките на планскиот опфат;	
Води и почва	Заштита и унапредување на состојбата со водите и почвата	<ul style="list-style-type: none"> - Следење на имплементацијата на содржините предвидени во Урбанистичкиот проект; - Следење на имплементацијата на мерките за заштита на водите и почвата предвидени во Урбанистичкиот проект, Извештајот за СОЖС и од останатите проекти; - Следење на начинот на користење на водните ресурси и нивните количини; - Следење на начинот на собирање и третман на отпадните води пред испуштање во реципиент; - Следење на квалитетот на почвата, доколку има индикации за можни загадувања; - Следење на начинот на управување со отпад; - Следење на квалитетот на воздухот 	<ul style="list-style-type: none"> - изградени водоводна и канализациона мрежа и поврзување; - издадена дозвола за испуштање на отпадните води во канализациона мрежа од страна на јавното комунално претпријатие. - отпадните води се собираат во канализациона мрежа и истите се подложени на третман/пред третман во зависност од нивниот реципиент и условите за прифаќање на отпадните води; - склучени договори со овластени постапувачи за управување со разни фракции отпад; - изработени и имплементирани планови за управување со несреќи и хаварии; - не се евидентирани појави на несреќи и хаварии. 	<ul style="list-style-type: none"> - МЖСПП; - Министерство за земјоделие, шумарство и водостопанство; - Министерство за здравство; - Локална самоуправа на општина Охрид; - Водостопанство на РС Македонија; - Дирекција за заштита и спасување; - Јавни претпријатија на општинско и регионално ниво; - Комунални претпријатија и овластени собирачи на отпад; - Државен завод за статистика; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Воздух и клима	Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови	<ul style="list-style-type: none"> - Следење на имплементацијата на мерките за заштита на амбиентниот воздух дадени во Урбанистичкиот проект, Извештајот за СОЖС и од останатите проекти; - Следење на квалитетот на амбиентниот воздух и емисиите од емитерите. 	<ul style="list-style-type: none"> - Евидентиран третман на емисиите од услужните објекти; - Концентрациите на емисии се во рамките на МДК; - Стапка на употреба на обновливи извори на енергија во услужните објекти; - Не се евидентирани несреќи и хаварии. 	<ul style="list-style-type: none"> - МЖСПП; - Локална самоуправа на општина Охрид; - Дирекција за заштита и спасување; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Бучава и вибрации	Заштита на населението од зголемено ниво на бучава и вибрации	<ul style="list-style-type: none"> - Контрола на имплементирани мерки за намалување на емисиите од бучава и вибрации; - Мониторинг на нивоата на бучава и вибрации; 	<ul style="list-style-type: none"> - Нивоата на бучава и вибрации се во граници со кои не се нарушува здравјето на населението и живиот свет; - Број на жалби и поплаки од населението за ефектите од зголемено ниво на бучава и вибрации (здравствени проблеми); - Број на видови за кои се смета дека ги напуштите своите живеалишта како 	<ul style="list-style-type: none"> - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за здравство; - Локална самоуправа на општина Охрид; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

			резултат на зголемено ниво на бучава и вибрации.	
Предел	Заштита и унапредување на пределот и пејзажните карактеристики	<ul style="list-style-type: none"> - Следење на изградбата на објектите во рамките на планскиот опфат, нивните висини и вклопувањето на опкружувањето, поставување на заштитно зеленило. - Мониторинг на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) 	<ul style="list-style-type: none"> - Степен на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Изградени објекти кои се вклопуваат во амбиенталните целини на просторот; - Реализиран % на заштитно зеленило. 	<ul style="list-style-type: none"> - Локална самоуправа на општина Охрид; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за транспорт и врски.
Материјални добра	Заштита на материјалните добра	<ul style="list-style-type: none"> - Контрола на имплементацијата на содржините предвидени во Урбанистичкиот проект, примената на мерките за избегнување на конфликтите со постојните инфраструктурни објекти и мрежи (постојани или идни планирани). - Контрола на начинот за водоснабдување, управување со отпадни води, отпад, снабдување со електрична енергија, сообраќајна поврзаност и сл. - Контрола на имплементацијата на мерките за заштита од несреќи и хаварии; - Контрола на дефекти, недостатоци, хаварии предизвикани од планските активности. 	<ul style="list-style-type: none"> - Предвидените плански содржини не се во конфликт со постојните и идните инфраструктурни мрежи и објекти; - Квалитет на обезбедената вода за техничка намена и водата за пиење; - Склучени договори со овластени постапувачи - за управување со разни фракции отпад; - Изработени и имплементирани планови за управување со несреќи и хаварии; - Изградена транспортна, енергетска, електродистрибутивна, комуникациска инфраструктура; - Фреквенција на возила по сообраќајниците во однос на постојната состојба и сл. - Евидентирани инцидентни состојби. 	<ul style="list-style-type: none"> - Локална самоуправа на општина Охрид; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за здравство; - Министерство за внатрешни работи; - Јавни комунални претпријатија и овластени собирачи на отпад; - Дирекција за заштита и спасување; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Културно наследство	Заштита и унапредување на културното наследство	<ul style="list-style-type: none"> - Мониторинг на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Следење на урбанизацијата на просторот; - Следење на применетите мерки за заштита на евентуално откриено културно наследство; 	<ul style="list-style-type: none"> - Степен на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Тренд за заштита на културно наследство; - Број на објекти евидентирани како културно наследство. 	<ul style="list-style-type: none"> - Локална самоуправа на општина Охрид; - Министерство за култура-Управата за заштита на културното наследство.

11. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Заклучоци:

- Со цел да се урбанизира и дефинира намената на земјиштето, а врз основа на иницијатива на физичко лице поднесена до Општина Охрид, пристапено е кон изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи.
- Површината на Планскиот опфатот изнесува 3032,26 m² или 0.3032 ha .
- Со Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, како што кажува и самото име на проектот, е предвидено оформување на градежна парцела со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи, со катност П.
- Насоките за планирање на просторот произлегуваат од Просторниот План на Република Македонија, врз чија основа е изработена Проектна програма, која е одобрена од Општина Охрид, потоа Геодетски елаборат за геодетски работи за посебни намени за ажурирана геодетска подлога, како и податоци, информации и мислења добиени од стручни служби преку информацискиот систем е-урбанизам.
- Опфатот на Урбанистички проект со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи, се наоѓа во централниот дел од општина Охрид, во крајниот северен дел од Охридското Поле, северозападниот дел од Катастарска општина Вапила, во непосредна близина на с. Вапила, кон северозапад и непосредна близина на с. Ливоишта, кон североисток.
- Планскиот опфат исто така влегува во границите на Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион;
- Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ (Сл. Весник на РМ, бр 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во Зона III-Д на заштита на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при реализацијата на планските активности.
- Планскиот опфат се наоѓа во рамките или околу: неколку подрачје, заштитени или предложени за заштита според Просторниот План на Република Македонија, и во рамките на: Емералд Мрежа, Национална еколошка мрежа (МАК НЕН), Еколошката мрежа НАТУРА 2000, Значајно подрачје за растенија „Охридско Езеро“, Значајно подрачје за птици „Охридско Езеро“, Клучно подрачје за биодиверзитет, Прекуграничен биосферен резерват Охрид - Преспа, Светско природно и културно наследство на Охридскиот Регион (УНЕСКО),
- Во рамките на Планскиот опфат водоснабдувањето се врши преку водоснабдителен систем, отпадните води се одведуваат со помош на систем на атмосферска и фекална канализација. Отпадот ќе се одлага во контејнери лоцирани на погодни места во рамките на планскиот опфат, од каде ќе се собира од страна на ЈП „Комуналец“, Охрид и ќе се депонира на градска односно регионалната депонија (која треба да биде изградена).
- Имплементацијата на Урбанистичкиот проект ќе допринесе за економски развој, односно ќе понуди нови работни места за населението, ќе допринесе за зголемување на животниот стандард за локалното население.
- Имплементацијата на Урбанистичкиот проект ќе допринесе за минимално генерирање емисии во медиумите и областите од животната средина, кои на

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

директен или индиректен начин може да го нарушат квалитетот на животната средина и да влијаат врз населението и нивното здравје.

Препораки:

- При имплементацијата на Урбанистичкиот проект да се следат и имплементираат препораките дадени во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), во однос на заштитата на културното и природното наследство;
- При носење на одлуки во постапките за усвојување Урбанистичкиот проект, да се почитуваат мислењата добиени од надлежните институции, засегнатите страни и засегнатата јавност;
- При изградба на новопланираните објекти да се користат енергетски ефикасни материјали;
- Редовно да се одржуваат системите за водоснабдување и одведување на атмосферските и комунални отпадни води;
- При имплементација на Урбанистичкиот проект, посебно во градежната афаза да се применува добра градежна пракса;
- Да се преземат компензациски мерки во случај на направени штети со кои е засегнато населението, нивното здравје и безбедност.
- Да се применуваат мерките предложени во Урбанистичкиот проект и Извештајот за СОЖС, кои предвидуваат мерки за ефикасно користење на просторот, намалување на емисиите во животната средина, со цел избегнување на директните и индиректните ефекти врз медиумите и областите од животната средина и населението, особено мерките за намалување на нивото на бучава, заштита на водите, како и мерките за заштита од несреќи и хаварии.
- При имплементацијата на Урбанистичкиот проект, да се почитуваат одредбите на Законот за урбано зеленило (Сл. Весник на РМ бр. 11/18 и 42/20)

12. НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ

12.1. Вовед

Врз основа на Барање на физичко лице поднесена до Општина Охрид, било пристапено кон изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид,

Директивата за стратегиска оцена на животната средина (2001/42/ЕС) и Законот за животната средина (Сл. Весник на РМ, бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 88/19, 89/22 и 171/22), бараат одредени планови, програми и стратегии, за кои постои веројатност дека би можеле да имаат значително влијание врз животната средина, да бидат предмет на Стратегиска оцена на животната средина (СОЖС).

Врз основа на горенаведеното, како и врз основа на прифатена понуда од страна на физичко лице, експертот за СОЖС Александра Каракашова Сачкарска, подготви Извештај за стратешка оцена за влијание врз животната средина на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид.

12.2. Вовед во стратегиската оцена на животната средина (СОЖС)

Стратегиската оцена на животната средина е систематски процес во кој се земаат предвид одредени превентивни мерки, кои овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на „стратегиски акции“ или политики, планови и програми. Тоа е алатка која ќе го подобри севкупниот квалитет на планирањето и програмирањето на идните активности, овозможувајќи подобро разбирање на планирањето и подобри перспективи за одржливиот развој. Компонентите на СОЖС, односно нејзините цели се различни, но во оваа декада се препорачува и очекува дека климатските промени и биолошката разновидност се две силни компоненти кои треба да имаат предност при просторното планирање во Република Македонија.

Постапката за спроведување стратегиска оцена на влијание врз животната средина е дефинирана во поглавје X од Законот за животната средина (Сл. Весник на РМ, бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 88/19, 89/22 и 171/22), при што стратегиска оцена се спроведува на плански документи кои се подготвуваат во областа на земјоделството, шумарството, рибарството, енергетиката, индустријата, рударството, транспортот, регионалниот развој, телекомуникациите, управувањето со отпадот, управувањето со водите, туризмот, просторното и урбанистичкото планирање и користење на земјиштето, на Националниот акционен план за животната средина и на локалните акциони планови за животната средина, како и врз сите стратегиски, плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оцена на влијанието од проектот врз животната средина.

СОЖС постапката се спроведува паралелно со постапката за подготовка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид. Интегрирањето на двете постапки се постигна преку блиска соработка на проектните тимови (СОЖС и УП) и клучните учесници, преку преглед на литература, состаноци и сл.

Имајќи ја предвид основата за донесување на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, се пристапи кон

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

утврдување на потребата за спроведување на СОЖС, како и утврдување на обемот на Извештајот, изразени преку подготовка на Формулари, Одлука за спроведување на постапката за СОЖС, како и друга пропратна документација.

Целта на фазата за определување на обемот е идентификација на клучните прашања за животната средина, кои треба да бидат опфатени со оцена на влијанијата на планскиот документ врз животната средина. Оваа фаза од постапката за СОЖС вклучува преглед на други релевантни планови, програми и цели на животната средина, основни информации за животната средина и предложени активности и политики разработени во планскиот документ. Сите споменати информации овозможуваат утврдување на обемот на СОЖС и идентификување на прашања од областа на животната средина кои треба да бидат опфатени со планскиот документ.

Нивото на детали содржано во СОЖС е определено од:

- Местото на Урбанистичкиот проект во хиерархијата на планирање и донесување одлуки, како и нивото на детали на политиките утврдени со истата;
- Степенот на влијание на Урбанистичкиот проект врз животната средина;
- Достапноста на постоечки информации при подготовката на СОЖС.

Обемот на Извештајот за СОЖС ги опфаќа сите теми на животната средина, дефинирани со Директивата за СОЖС, односно население и човечко здравје, биолошка разновидност, предел, воздух и климатски промени, води, почви, културно и природно наследство и материјални добра.

Подготвените документи и донесената Одлука за спроведување на стратегиска оцена на животната средина, со пропратната документација беа доставени до надлежниот орган - МЖСПП.

Врз основа на поднесената документација, МЖСПП издаде Мислење (арх. бр. УП1-15-653/2019 од 14.05.2019 г., приложено во Додаток 1 на овој документ), со кое ја потврдува потребата за спроведување СОЖС, а исто така го потврди и обемот на СОЖС.

Во согласност со барањата, дефинирани со Законот за животната средина и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми кои се однесуваат на животната средина, постапката за СОЖС започнува со подготовка на Формулари и Одлука за спроведување на СОЖС, постапка во која се вклучуваат засегнатите органи.

Во фазата на определување на потребата за спроведување СОЖС, Општина Охрид ги идентификуваше органите засегнати од имплементација на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид,.

Подготвената Одлука за спроведување на постапката за СОЖС, Формуларот и Документот за главните цели на урбанистичкиот план со целите на релевантни национални плански документи беа објавени на веб страната на општина Охрид и беа јавно достапни за увид во период од 15 дена. Во овој период, не беа поднесени коментари, предлози, ниту жалби на објавената одлука и придружните документи.

Соодветно, Нацрт Извештајот за СОЖС ќе биде достапен за увид на јавноста на веб страната на Општина Охрид, во период од 30 календарски дена.

Во согласност со законските барања, а со цел да се постигне поголема транспарентност и вклученост на јавноста во процесот на донесување на одлуки во однос на УП, ќе се одржи јавна расправа по нацрт УП и нацрт Извештајот за СОЖС.

Сите аргументирани мислења на јавноста, ќе бидат вклучени во финалниот Извештај

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

за СОЖС на Урбанистичкиот проект.

Во согласност со барањата на Уредбата за содржината на извештајот за СОЖС и Директивата за СОЖС, овој Извештај содржи:

- Краток преглед на содржината, главни цели на планскиот документ и поврзаност со други релевантни планови или програми;
- Информации за моменталната состојба на животната средина и што најверојатно би се случило без имплементација на планскиот документ;
- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Постојни проблеми во животната средина, кои се релевантни за планскиот опфат, вклучувајќи ги оние кои се од особено значење за животната средина од аспект на заштита на дивите птици и живеалиштата;
- Целите на заштита на животната средина одредени на национално или меѓународно ниво, релевантни за Урбанистичкиот проект и начинот на кој тие цели се земени предвид при неговата изработка;
- Веројатни значајни влијанија врз животната средина, вклучувајќи и прашања, како што се биолошка разновидност, население, човеково здравје, фауна, флора, климатски фактори, материјални добра, културно наследство, вклучувајќи архитектонско и археолошко наследство, предел, како и меѓузависност на овие фактори;
- Мерки за заштита, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значајните негативни влијанија врз животната средина од имплементацијата на Урбанистичкиот проект;
- Анализа на алтернативи;
- Опис на предвидените мерки во врска со мониторингот, а во согласност со законските обврски.

12.3. Резиме/краток преглед на содржината, главните цели на планскиот документ и врската со другите релевантни планови и програми/плански документи

12.3.1. Краток преглед на содржината на Планот

Површината на опфатот што е предмет на изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, изнесува 0.3032 ha (3032,26 m²).

На предметната катастарска парцела која е предмет на овој Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, нема изградени објекти.

Планскиот опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, се наоѓа во централниот дел на општина Охрид, во крајниот северен дел од Охридското Поле, односно во северозападниот дел од Катастарска општина Вапила, во непосредна близина на с. Вапила, кон северозапад и непосредна близина на с. Ливоишта, кон североисток.

Предметниот плански опфат за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, е лоциран во заштитната зона III-д (урбани опфати надвор од градот и надвор од селата).

Врз основа на добиени податоци за предметниот плански опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид,, се констатира дека на подрачјето на планскиот опфат нема заштитени добра и добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство.

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид.

Градежна парцела ГП на КП 144/1, КО Вапила

Класа: А4 Градби за времено сместување

Основна намена: А4.3 - Семејни куќи за времено домување - викенд куќи

Површина на градежна парцела: $P = 3032,27 \text{ m}^2$

Површина за градба: $P = 187,86 \text{ m}^2$

Вкупно изградена површина: $P = 187,86 \text{ m}^2$

Максимална височина во метри до венец: $H = 3,86 \text{ m}$

Максимална висина во катови: П

Процент на изграденост: 6,20%

Коефициент на искористеност: 0,06

Кота на нулта точка: од 0.0- до 1.20 m. Можно е отстапување од котата на нулта точка во основниот проект од макс.: +/-0,30 m.

Компатабилни класи на намена: Б1,Б3, Б2 и Д3

Процентуална застапеност на компатабилни намени мах: 30%.

Процент на озеленетост изнесува мин 20%: 77,5 %

Пристап со возила до градежната парцела е обезбеден од постоен локален асфалтен пат, с Вапила – с. Сирула.

Паркирањето се планира во рамките на градежната парцела, и истото во целост е планирано во партерниот дел на градежната парцела, со влез од постојниот пристапен локален пат. Паркирањето се планира согласно со членовите 127-135 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ, бр. 225/20, 219/21 и 104/22), а бројот на паркинг места согласно со член 134 од истиот Правилник.

12.3.2. Предмет и главни цели на Планот

Предмет на планот е урбанизација во рамките на границата на планскиот опфат, како и потребите на сопствениците на парцелата. Урбанизацијата опфаќа планирање на нови објекти, нивно усогласување во однос на габаритите и височината, оформување на сообраќајна мрежа на улици како и рационално искористување и уредување на просторот, а во склад со законските прописи за урбанизација на просторот.

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, како цел ги има зацртано насоките на идниот просторен и урбан развој, дефинирање на оптималните решенија за организација на основните функции, имајќи ги во предвид природните погодности и ограничувања и создадениот материјален фонд. Цел на Урбанистичкиот проект е да се создадат услови за

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

планирање на организирани простори, кои ќе бидат реализирани од страна на корисниците на земјиштето, како и да се изврши усогласување на постојните парцели и планираните објекти - доградби, надградби како и новопланирани површини за градба со важечките законски одредби со кој се дефинира површината за градба, максималната висина како и максималната бруто изградена површина. Со тоа се овозможува валоризација и афирмација на просторот, за побрза реализација на планското решение.

12.3.3. Корелација на целите на планскиот документ со други релевантни планови, програми/плански документи

Просторното и урбанистичкото планирање е континуиран процес, кој се обезбедува со изработување, донесување и спроведување на просторни и урбанистички планови, со цел да се обезбеди уредување и хуманизација на просторот и заштита и унапредување на животната средина и природата.

Еден од најголемите предизвици на политиката на животната средина е остварувањето на оптимален баланс меѓу економската, социјалната и еколошката димензија на развојот, со што се обезбедува реално оправдан и одржлив развој.

Дел од целите на заштитата на животната средина, дефинирани на национално и меѓународно ниво, ќе бидат инкорпорирани при подготовка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, како и во периодот на неговата имплементација.

Табеларно е даден краток преглед на целите на релевантни локални, регионални и национални плански и стратешки документи, во корелација со целите и активностите кои ги предвидува Урбанистичкиот проект.

12.4. Релевантни аспекти за моменталната состојба во животната средина

Во ова поглавје од Извештајот е даден приказ на релевантните аспекти на моменталната состојба на животната средина во општина Охрид, од аспект на географска и демографска состојба, здравје на населението, климатски карактеристики и квалитет на воздухот, состојба со климатските промени, состојба со бучавата, водите (хидрологија, квалитет на водите), почвата и состојбите со почвата, биолошка разновидност, природно наследство, пределската разновидност, културното наследство, користење на земјиштето, состојба со материјалните добра (управување со отпад, водоснабдување, управување со отпадни води, сообраќајна инфраструктура), како и за состојбите во планскиот опфат и неговото опкружување.

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, општина Охрид, се наоѓа во централниот дел од општина Охрид, во крајниот северен дел од Охридското Поле.

Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ (Сл. Весник на РМ, бр. 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во Зона III-Д на заштита на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планот.

Планскиот опфат се наоѓа во рамките или во близина на неколку подрачја, кои се заштитени или предложени за заштита според Просторниот План на Република Македонија, и тоа во рамките на: Емералд Мрежа, Национална еколошка мрежа (МАК НЕН), Еколошката мрежа НАТУРА 2000, Значајно подрачје за растенија „Охридско Езеро“, Значајно подрачје за птици „Охридско Езеро“, Клучно подрачје за биодиверзитет, Прекуграничен биосферен резерват Охрид - Преспа, Светско

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

природно и културно наследство на Охридскиот Регион (УНЕСКО). И покрај фактот дека опкружувањето на градот Охрид е богат со заштитени подрачја (НП Галичица, Студенчишко Блато, Охридско Езеро), и меѓународно значајни подрачје (Светско природно и културно наследство Охридски Регион), во рамките на градот Охрид, а особено во границите на Планскиот опфат не се идентификувани ендемични или загрозени растителни и животински видови, како и значајни живеалишта.

Планскиот опфат се наоѓа во подрачје каде се можни потреси со јачина до VIII степени по МКС.

Анализираното подрачје, односно планскиот опфат, припаѓа на специфичниот тип на Урбан предел, езерски предел со пределски тип: Охридски предел.

12.5. Карактеристики на животната средина во подрачјата кои би биле значително засегнати и состојба без имплементација на Планот

Во ова поглавје во Извештајот е даден приказ на состојбите, трендовите и законите врз населението и здравјето на населението, воздухот, водите и почвата, биолошката разновидност и природно наследство, културно наследство, пределот, материјалните добра, како и состојба без имплементација на Урбанистичкиот проект.

Врз основа на анализите може да се констатира дека без имплементација на Урбанистичкиот проект, состојбите во однос на користењето на земјиштето, медиумите и областите од животната средина, како и социо-економските аспекти во рамките на опфатот и неговото опкружување ќе останат непроменети во однос на постојната состојба, односно:

Состојби во користењето на земјиштето

- Земјиштето во опкружувањето на планскиот опфат нема да биде засегнато од имплементација на Планот (во градежната фаза),
- Слаб социо-економски развој и локална економија, економскиот статус на жителите во општината ќе стагнира, а очекувањето на нови инвестиции ќе биде неуспешно
- Пораст на миграција или иселување во поголеми градови други држави
- Продолжување на трендот на употреба на фосилни горива кои предизвикуваат нарушување на квалитетот на медиумите и областите од животната средина;
- Состојбите со материјалните добра ќе останата на сегашно ниво.
- Намалување на можностите за вработување на невработеното население во градежната фаза;
- Непроменета намена на земјиштето;
- Избегнување на ризикот од несреќи што може да предизвика социоекономски загуби во заедницата;
- Намалени приходи во општинскиот и државниот буџет.
- Недостаток на релевантни плански документи: Урбанистички планови; Стратегија за туризам врз основа на Универзална вредност; Стар ГУП на Охрид (2006 год.).
- Законската регулатива која отвора простор за конфликтни одлуки кои се во спротивност со Законот за заштита на природата; Законот за водите; Законот за светското природно и културно наследство и други релевантни закони кои треба да го гарантираат интегритетот и одржливоста на Охридскиот регион;
- Низок степен на спроведување на постојните законски прописи со цел спречување на понатамошна незаконска градба во заштитените подрачја;

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Неусогласеност на националните; регионалните и локалните интереси за економски и стопански развој со целите на развој на заштитеното подрачје;
- Недефинирани мерки и активности за планирање на просторот; користење на ресурсите; заштита на животната средина; природното наследство и социоекономски развој;
- Недефинирани надлежности и одговорности за имплементација на мерките и активностите;
- Недостаток на институционални; финансиски и технички капацитети за ефикасна имплементација на мерките и активностите.

12.6. Области кои се од особено значење за животната средина од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите

Во согласност со Секторската студија изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, за планскиот опфат и неговото опкружување се наведуваат неколку заштитени подрачја и подрачја предложени за заштита (Табела 15). Во поширокото подрачје околу Планскиот опфат се идентификувани подрачја кои влегуваат во неколку еколошки мрежи: Емералд мрежа, Националната еколошка мрежа (МАК НЕН), Мрежата НАТУРА 2000, потоа Планскиот опфат влегува и во идентификуваните: Значајно подрачје за растенија и Значајно подрачје за птици, клучно подрачје за биодиверзитет, а влегува и во границите на Прекуграничниот биосферен резерват Охрид - Преспа. Исто така Планскиот опфат влегува и во состав на Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион под заштита на УНЕСКО.

12.7. Цели на заштита на животната средина утврдени на национално и меѓународно ниво

Еден од најголемите предизвици за политиката на животната средина е постигнување на рамнотежа меѓу економската и социјалната димензија на развој, од една страна и заштита на животната средина од друга страна, кој предвидува зголемена употреба на економски инструменти во насока на заштита на животната средина.

Специфични цели за заштита на животната средина:

- Подобрување на квалитетот на животот и здравјето и зголемување на животниот стандард;
- Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Заштита и подобрување на квалитетот на водата и на почвата;
- Заштита и унапредување на биолошката разновидност и природното наследство;
- Заштита на карактеристиките на пределот;
- Заштита на материјалните добра;
- Заштита и унапредување на културното наследство.

Целите на заштитата на животната средина се изразени преку целите на стратегиска оцена на животната средина. Споредување на целите за животна средина со целите и активностите во планскиот документ е вообичаен метод при спроведување на СОЖС, со цел да се оцени дали развојот, односно идната имплементација на еден развоен плански документ, како што е во случајов Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, ќе биде во насока на поставените цели за животна средина (СОЖС). Целите на стратегиската оцена на

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

животната средина се прикажани преку статусот на: населението и здравјето на населението, биолошката разновидност, водата, почвата, воздухот, климатските промени, материјалните добра, пределот, културното наследство и интеракцијата помеѓу нив.

Табеларно, презентирани се целите на СОЖС во однос на целите дефинирани во Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, (нивната компатибилност и некомпатибилност)

Компатибилноста/некомпатибилноста на целите е разгледувана во однос на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, (цели за намена на просторот и активности за нивно постигнување) и во однос на неговата идна имплементација во понизок ранг на плански документи или проектна документација.

12.8. Анализа на алтернативи

При изработката на плански и програмски документи, со кои се планира изведување на проекти, треба да се земе предвид и анализата на алтернативи, која се прави од аспект на избор за најдобро решение од аспект на економска оправданост и заштита на животната средина.

Досегашниот начин на користење на просторот на предметната локација алтернативно е разгледуван како состојба да не се прави ништо („do nothing scenario“), во смисла на предметната локација да не се имплементира измената и дополнувањето на Планот и локацијата во иднина да остане на сегашно ниво со постојните изградени објекти и инфраструктура.

Оваа алтернатива се покажува како несоодветна, бидејќи во даден временски период постои можност предвидениот опфат несоодветно да се наменува, а исто така не овозможува искористување на можностите што ги нуди локацијата во однос на искористување на просторот предвиден со претходните урбанистички планови.

Имплементацијата на предложениот План на предвидената локација се покажува поприфатлива алтернатива, во однос на разгледуваната алтернатива „да не се прави ништо“, од повеќе аспекти, односно:

- Зголемени можности на инвеститорот за максимално искористување на земјиштето;
- Намалување на ризиците од непланско уредување на просторот со некомпатибилни содржини или узурпација на просторот;
- Отворање можности за современо и ефикасно уредување на просторот;
- Зголемена можност за изградба на нови објекти кои ќе допринесат за нови вработувања, економски придобивки и сл.
- Зголемени приходи во општинскиот буџет.

Заклучок: Разгледуваната алтернатива да се имплементира Планот е прифатлива алтернатива.

12.9. Веројатни значајни влијанија врз животната средина и мерки за намалување

Потенцијалните влијанија врз животната средина и социјалните аспекти кои може да бидат предизвикани со имплементација на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, ќе потекнуваат од имплементацијата на планираните содржини во планскиот опфат.

Влијанијата се разгледуваат од аспект на негативни влијанија и од аспект на идни придобивки, односно позитивни влијанија.

Извештајот за стратегиска оцена на влијание врз животната средина ги зема предвид влијанијата врз сите медиуми и области на животната средина и социо-економските придобивки, но од генерален аспект.

За дел од планираните активности во Урбанистичкиот проект, дополнително ќе се води постапка за подетална оцена на влијанијата врз животната средина на ниво на документација од понизок ранг.

Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина и социо-економските аспекти ќе бидат елиминирани или ефективно подобрени, доколку при имплементација на Планот и предложените мерки, од кои дополнително ќе произлезат конкретни проекти, бидат земени предвид мерките за намалување на влијанијата дефинирани во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, како и мерките кои ќе бидат дадени на ниво на проекти, низ студиите за оцена на влијанијата врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина.

Влијанијата врз медиумите и областите од животната средина, здравјето на населението и социјалните влијанија кои може да произлезат со имплементација на Планот, како и предлог мерките за нивно намалување или избегнување се прикажани во следното поглавје.

12.10. План за мониторинг врз имплементацијата на Планот од аспект на животна средина

Стратегиската оцена на влијание врз животната средина вклучува мониторинг над реализација на планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, и сите значителни идентификувани позитивни и негативни влијанија, кои би настанале од реализација на мерките и активностите предвидени во акцискиот план.

Планот за мониторинг на животната средина дава можност за систематско набљудување, испитување и оценување на состојбите во медиумите и областите од животната средина и социо-економските аспекти.

Планот овозможува воспоставување интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки. Основните придобивки од мониторингот над имплементација на Урбанистичкиот проект се:

- Потврдување дека договорените услови при одобрувањето на Урбанистичкиот проект се соодветно спроведени;
- Обезбедување податоци за понатамошно следење на состојбите во животната средина;
- Обезбедување поголем увид во промените на животната средина на одредени локации;
- Потврдување дека влијанијата се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности;
- Следење на состојбата во животната средина со цел навремено согледување на непредвидените влијанија од имплементацијата на Урбанистичкиот проект и управување со истите;

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Потврдување дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина;
- Утврдување кои активности треба да бидат преземени за редуцирање на влијанијата врз животната средина.

Со цел да се изврши мониторинг над ефективноста на Урбанистичкиот проект, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој, при што треба да се земат предвид и податоците за тековната состојба на животната средина.

Со следењето на состојбата на животната средина ќе се потврди оправданоста и примената на предложените мерки за ублажување и нивната функционалност, што претставува голема придобивка во однос на заштитата на животната средина.

12.11. Заклучоци и препораки

Заклучоци:

- Со цел да се урбанизира и дефинира намената на земјиштето, а врз основа на иницијатива на физичко лице поднесена до Општина Охрид, пристапено е кон изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид.
- Површината на Планскиот опфатот изнесува 3032,26 m² или 0.3032 ha.
- Со Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, како што кажува и самото име на проектот, е предвидено оформување на градежна парцела со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи, со катност П.
- Насоките за планирање на просторот произлегуваат од Просторниот План на Република Македонија, врз чија основа е изработена Проектна програма, која е одобрена од Општина Охрид (бр. 09-9313/5 од 01.12.2022), потоа Геодетски елаборат за геодетски работи за посебни намени за ажурирана геодетска подлога, како и податоци, информации и мислења добиени од стручни служби преку информацискиот систем е-урбанизам.
- Планскиот опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид, се наоѓа во централниот дел на општина Охрид, во крајниот северен дел од Охридско Поле, во северозападниот дел од Катастарска Општина Вапила, во непосредна близина на с. Вапила и с. Ливоишта.
- Планскиот опфат исто така влегува во границите на Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион;
- Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ (Сл. Весник на РМ, бр. 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во Зона III-Д на заштита на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планот.
- Планскиот опфат се наоѓа во рамките и во близина на подрачја кои се заштитени или предложени за заштита според Просторниот План на Република Македонија, и во близина на рамките на: Емералд Мрежа, Национална еколошка мрежа (МАК НЕН), Еколошката мрежа НАТУРА 2000, Значајно подрачје за растенија „Охридско Езеро“, Значајно подрачје за птици „Охридско Езеро“, Клучно подрачје за биодиверзитет, Прекуграничен биосферен резерват Охрид - Преспа, Светско природно и културно наследство на Охридскиот Регион (УНЕСКО),

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

- Во рамките на Планскиот опфат водоснабдувањето се врши преку селскиот водоснабдителен систем од с. Вапила, отпадните води се одведуваат со помош на систем на атмосферска и фекална канализација. Отпадот ќе се собира од страна на ЈП „Комуналец“, Охрид и ќе се депонира на градска односно регионална депонија (која треба да биде изградена).
- Имплементацијата на Урбанистичкиот проект ќе допринесе за економски развој, односно ќе понуди нови работни места за населението, ќе допринесе за зголемување на животниот стандард за локалното население.
- Имплементацијата на Планот ќе допринесе за минимално генерирање емисии во медиумите и областите од животната средина, кои на директен или индиректен начин може да го нарушат квалитетот на животната средина и да влијаат врз населението и нивното здравје.
- Предвидените плански активности и содржини може да предизвикаат несреќи и хаварии, кои доколку се случат може да предизвикаат влијанија врз медиумите од животната средина, а исто така на директен или индиректен начин може да го загорзат здравјето и безбедноста на населението.

Препораки:

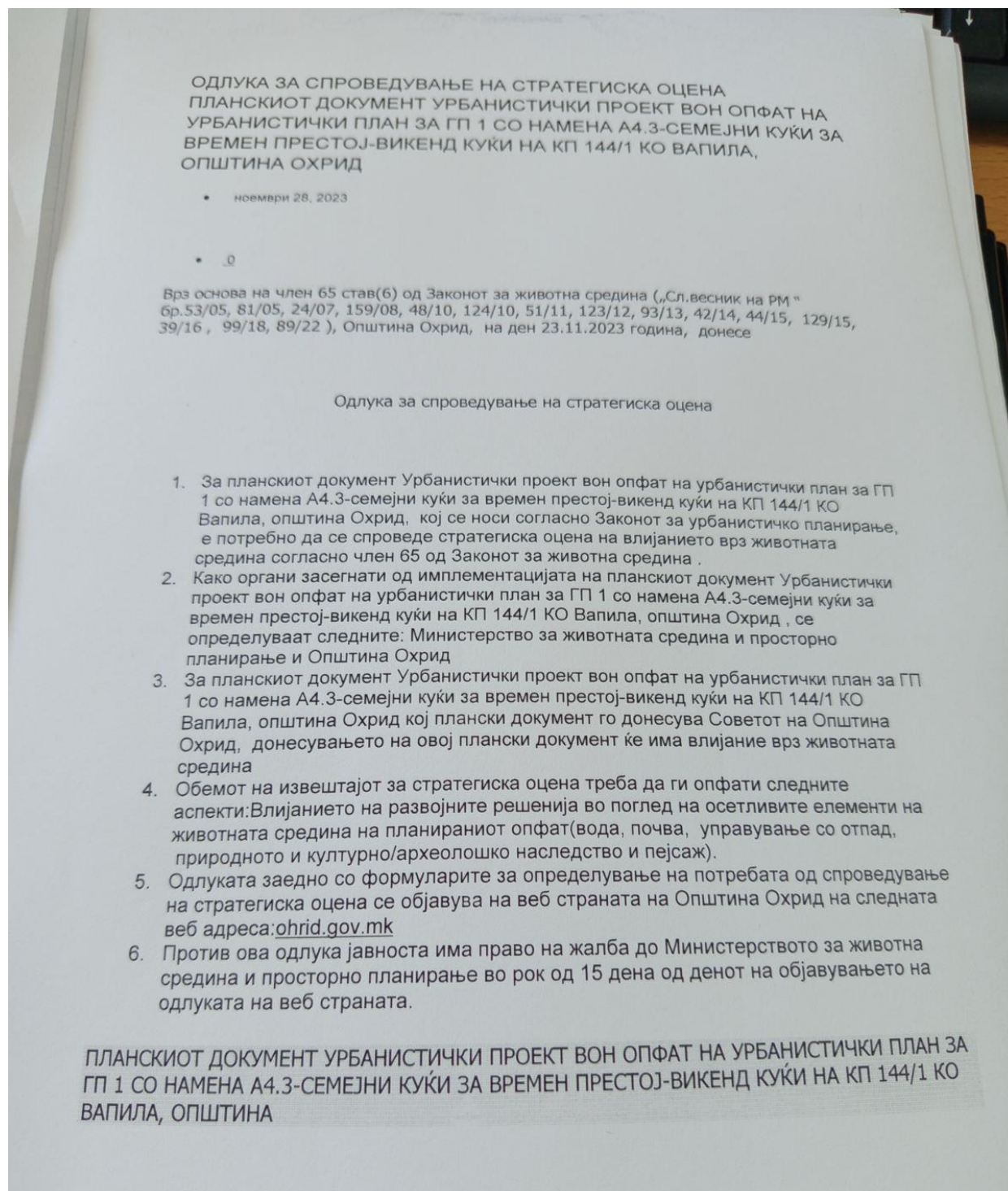
- При имплементацијата на Урбанистичкиот проект да се следат и имплементираат препораките дадени во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), во однос на заштитата на културното и природното наследство;
- При носење на одлуки во постапките за усвојување Урбанистичкиот проект, да се почитуваат мислењата добиени од надлежните институции, засегнатите страни и засегнатата јавност;
- При изградба на новопланираните објекти да се користат енергетски ефикасни материјали;
- Редовно да се одржуваат системите за водоснабдување и одведување на атмосферските и комуналните отпадни води;
- При имплементација на Урбанистичкиот проект, посебно во градежната афаза да се применува добра градежна пракса;
- Урбанизацијата и просторниот развој да се усогласи во согласност со чувствителноста на локацијата подложна на природни непогоди, воени дејствија, технолошки несреќи.
- Да се преземат компензациски мерки во случај на направени штети со кои е засегнато населението, нивното здравје и безбедност.
- Примена на мерките предложени во Урбанистичкиот проект и Извештајот за СОЖС кои предвидуваат мерки за ефикасно користење на просторот, намалување на емисиите во животната средина, со цел избегнување на директните и индиректните ефекти врз медиумите и областите од животната средина и населението, особено мерките за намалување на нивото на бучава, заштита на водите, како и мерките за заштита од несреќи и хаварии.
- При имплементацијата на Урбанистичкиот проект, да се почитуваат одредбите на Законот за урбано зеленило (Сл. Весник на РМ, бр. 11/18 и 42/20)

13. КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – семејни куќи за времен престој – викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид,;
- Податоци, информации и мислења добиени од стручни служби преку информацискиот систем е-урбанизам;
- Практичен водич кон Директивата за стратегиска оцена на животната средина, Септември 2005, издаден од Владата на Шкотска;
- Насоки за подготовка на стратегиска оцена на животната средина-"Развој на стратегиска оцена на животната средина, Методологија за Планови и Програми во Ирска";
- План за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029)
- Преглед на заштитни подрачја во РМ (2008) и Извештај на меѓународен консултант за заштитени подрачја во рамки на УНДП/ГЕФ/МЖСПП проектот: Зајакнување на еколошката, институционалната и финансиската одржливост на системот на заштитени подрачја во Македонија;
- Национални, регионални и локални стратегии, планови;
- Достапни искуства и практики.

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

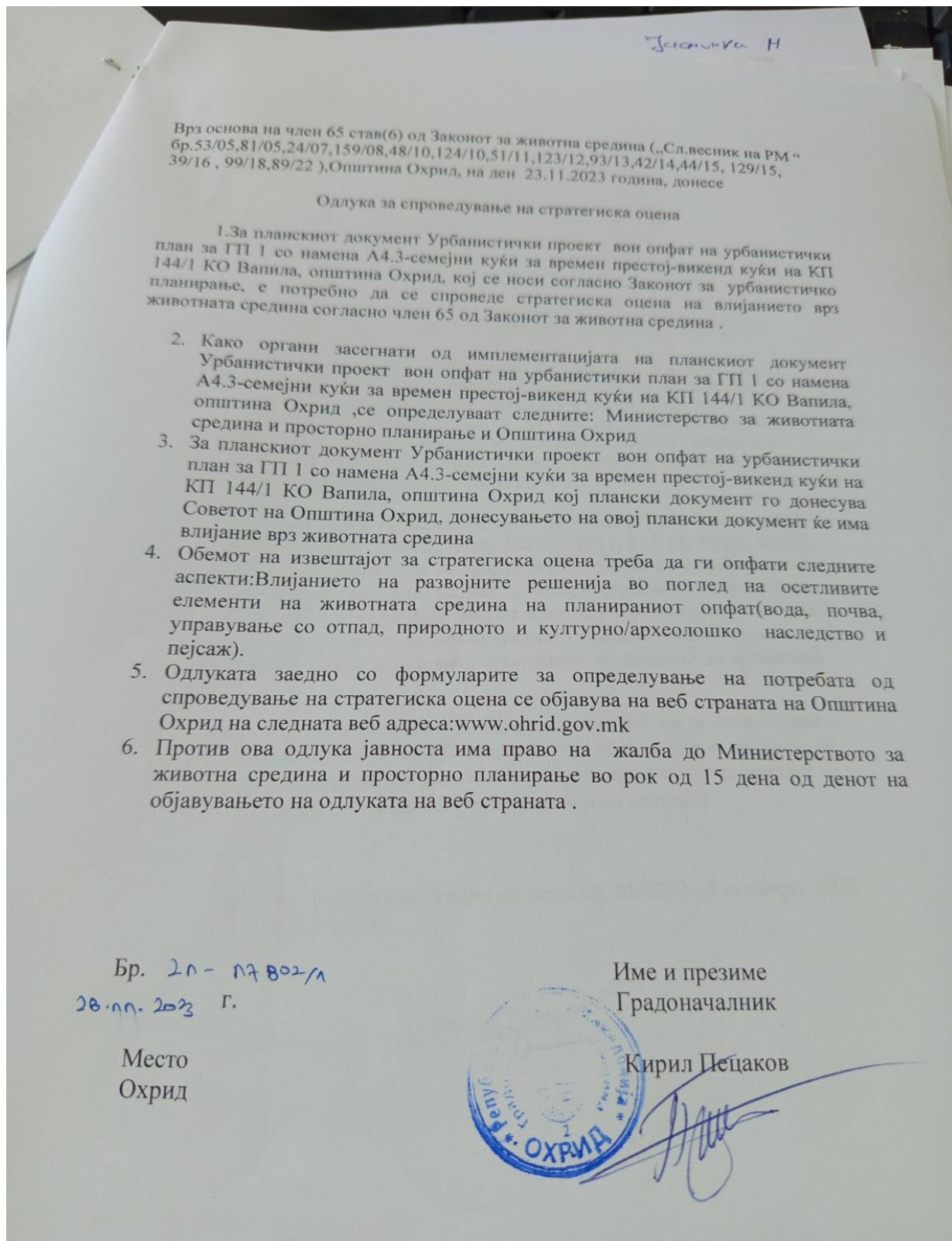
Прилог 1. Одлука од Општина Охрид за спроведување на СОЖС

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Прилог 2. Одлука од Општина Охрид за спроведување на СОЖС

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Прилог 3. Мислење по одлука за спроведување на СОЖС

1

4088

15.12.23

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Архивски број 15-6820/2

Дата: 12. 12. 2023

ДО: Општина Охрид
Ул. Димитар Влахов бр. 57
6000 Охрид
Република Северна Македонија

ПРЕДМЕТ: Известување
Врска: Ваш бр. 21-17802/2 од 28.11.2023 година

Почитувани,

Во врска со Вашето барање на мислење доставено до Министерството за животна средина и просторно планирање – Сектор за просторно планирање под бр. 15-6820/1 од 01.12.2023 година поврзано со постапката за носење на планската документација Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 1 со намена А4.3-Семејни куќи за времен престој-викенд куќи на КП бр. 144/1, КО Вапила – Општина Охрид, Ве известуваме дека согласно Законот за животната средина (“Службен весник на РМ” бр: 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 183/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 99/18 и “Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22) Вашата Одлука за Спроведување на Стратегиска оцена за влијание на животната средина бр. 21-17802/1 од 28.11.2023 год. и формуларот бр. 66 од 23.11.2023 год., Министерството за животна средина и просторно планирање ги прифаќа. Одлуката заедно со формуларот задолжително се објавуваат на веб страната на органот кој го подготвува и носи планскиот документ.

Со почит,

Министер
Каја Шукова

Изработил: Бајрам Цамиќ

Одобрил: Дајана Марковска Ристеска

114

Нацрт извештај за СОЖС за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градежна парцела 1 со намена А4.3 – Семејни куќи за времен престој – Викенд куќи на КП 144/1, КО Вапила, Општина Охрид

Прилог 4. Фотографии од локацијата

